

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

14. 12. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 40 ДИН • БРОЈ 1720

НОВИ
СТРИП:
Повратак
Цедаја

НАЈБОЉЕ
ПЛАЋЕНИ
ПИСЦИ
СВЕТА СУ
У ЛЕШНИЦИ,
СТАРОЈ
ПАЗОВИ
И ЗЕМУНУ

(резултати
наградне игре
„Сва слова“ на 3. страни)

Фирма

Веровати или не!

БАНКОК (ТАЈЛАНД)

ЗА СВОЈЕ ПОТРЕБЕ ЦРПИ ОГРОМНЕ КОЛИЧИНЕ ВОДЕ ИЗ 11000 БУНАРА. ЗБОГ ТОГА СЕ ОВАЈ ГРАД ГОДИШЊЕ СПУШТА ЗА 7.62 ЦЕНТИМЕТРА И ТОНЕ 14 ПУТА БРЖЕ НЕГО ВЕНЕЦИЈА, ТВРДЕ СТРУЧЊАЦИ АЗИЈСКОГ ИНСТИТУТА ЗА ХЕМИЈСКО ИНЖИЊЕРСТВО. РАЧУНА СЕ ДА ЋЕ СЕ ДО 2000 ГОДИНЕ ТЛО БАНКОКА СПУСТИТИ ИСПОД НИВОА МОРА.

ГРОБ ЕДГАРА АЛАНА ПОА (1809 - 1894)

ПОЗНАТОГ АМЕРИЧКОГ ПЕСНИКА И ПРИПОВЕДАЧА, У БАЛТИМОРУ, ВЕК 35 ГОДИНА РЕДОВНО ОБИЛАЗИ НЕКИ НЕПОЗНАТИ ОБОЖАВАЛАЦ. НА ДАН ПООВОГ РОЂЕНДАНА, 19. ЈАНУАРА, НЕЗНАНАЦ ОСТАВЉА БУКЕТ РУЖА И БОЦУ КОЊАКА.

Мрки или сиви медвед

ИМА ЦРНО, СИВО, ЖУТО ИЛИ СВЕТЛО МРКО КРЗНО, ЗАВИСНО ОД КЛИМЕ У КОЈОЈ ЖИВИ.

ДЕЈВИД БИБЕР

ЗУБАР ИЗ ТОРЕНСА, КАЛИФОРНИЈА, БАВИ СЕ ОБЛИКОВАЊЕМ ЧЕТКИЦА ЗА ЗУБЕ. ТАКО ЈЕ НЕДАВНО НАПРАВИО ЧУДНУ ЧЕТКИЦУ КОЈА УЈЕДНО СЛУЖИ И КАО НАОЧАРИ ЗА СУНЦЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● недавно је на апотеци у једном ирском градићу освануло следеће обавештење: „Апотека ће бити затворена три дана. Нестали су лекови. Немојте да болујете, будите стрљиви.“

● ● ● Најдубљи кањон на свету, од 1800 метара, усекла је река Колорадо у Америци, а други је кањон наше Таре који код Тепаца достиже дубину од 1100 метара.

● ● ● педесетогодишњи земљорадник Кетут Ветан са острва Борнеа не спава већ тридесет девет година. Кетут тврди да је досад потрошио читаво богатство купујући разне пилуле за спавање и умирење, пребројао је на милионе оваца не би ли му сан дошао на очи, али све узалуд. Лекари још нису успели да открију узрок ове дугогодишње несанице.

● ● ● торта тежа од двадесет килограма направљена је недавно у зоолошком врту у Тајпеју на Формози за рођендан шездесетшестогодишњег слона по имену Лин Ванг. Слављенику, који спада у најстарије представнике своје врсте, веома се допала послastiца. Чим је угледао, обухватио је својом сурлом и у неколико залагаја смазао.

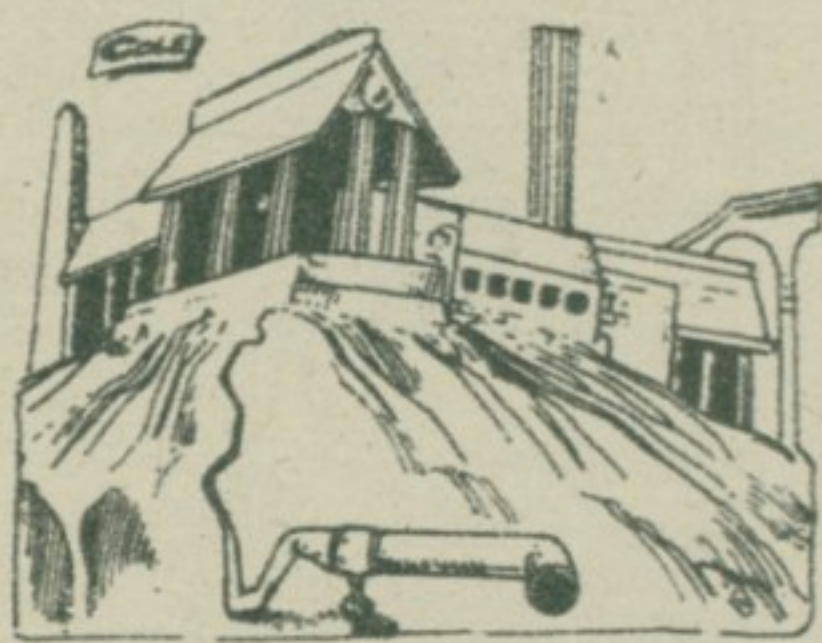

● ● ● по шведским законима бигаија се сматра кривичним делом. Међутим, власти су недавно одлучиле да направе изузетак и не примене кривично гоњење против извесног Мати Соука. Он је тек недавно постао грађанин ове земље у коју се доселио из Зимбабвеа заједно са своје две жене. Али, преседан није направљен из разумевања према супружницима већ због лене – Мати са својим женама има пет синова од три до десет година.

● ● ● према писању лондонског листа „Дејли мирор“, Реган и Митеран су рођаци. И један и други воде порекло од једног ирског владара из једанаестог века.

● ● ● новозеландска експедиција поларних истраживача – која је испитивала колико пингвини могу да проведу под водом дошла је до неочекиваних резултата: рекорд је пуних 18 минута, што је више од свих морских птица, па и неких сисара. Такође је, пише озбиљан совјетски научни часопис „Знаније сила“, снимљен и пингвин који морио рони на дубини од 266 метара – није штампарска грешка. Сада научници испитују дисајни апарат пингвина и регулисање крвног притиска код ових птица.

● ● ● становници данашњег Рима преко модерног водовода добијају два пута мање свежје воде него у време императора Августа кад су још радили аквадукти.

Најбоље плаћени писци света

Као што смо вам обећали, у овом броју објављујемо имена најбоље плаћених писаца света, који су освојили „Забавникове“ награде од 3, 2 и 1 милион старих динара (30, 20 и 10 хиљада динара).

„Забавников“ жири, као и сваки други, није лако донео ове одлуке. Стигао је велики број ваших реченица (више од 9 хиљада) које су све пажљиво прегледане. У прошлим бројевима „Забавник“ је објавио 9 реченица које су, уз остале одабране, и даље равноправно конкурисале за награде.

Кандидати за најбоље плаћене писце света најчешће су своју машту потпомагали именима која су неретко била и смешна. Жири је наградио реченице које су биле најједноставније, у којима није било пошталица, или које су се издвајале својом духовитошћу или уклапањем у духу времена.

Прву награду у износу од три стара милиона добила је **Вера Гавриловић**, Станка Орловића 66 из Лешнице, за реченицу која гласи: „**Фијуче ветар у шибљу, леди пасаже и куће иза њих и гунђа у оџацима**“.

Другу награду и два стара милиона освојила је **Гордана Лекић** Николе Тесле 11, из Старе Пазове. Написала је: „**Вук Његошу: „Не ломи цабе перо, дођи тићу, чије се фаци зажељех**“.

Трећа награда у износу од један стари милион, припада **Буди-миру Пуљаревићу**, Петра Јововића 8 из Земунa. Његова реченица, коју сте имали прилике да прочитате у једном од претходних бројева гласи: „**Ницо, чежњиво гледаш фотељу а Ђура и Мика хоће позицију себи**“.

Поред три прве награде жири је одабрао још десет реченица које ћемо хонорисати са по хиљаду динара. Ево реченица и њихових аутора:

■ „Док је Фехим у џипу журно љубио загу Чаџевић, Циле се ушуњао у ауто“ – Даница Живковић Насеље „Исток“ Б2 3/5 Шид.

■ „Об хишници се вије фиџол, ки га па туди уничи мраз“ пише Вида Бертонцел, Чешњица 1 Поднарт; Бертонцел, Чешњица 1 Поднарт; преводу са словеначког то гласи: „Око кунице се налази пасуљ који уништава мраз“. (Да не буде забуне: словеначко писмо има 20 сугласника и 5 самогласника).

■ Хучи шума, а иза жутог цбуна и пања ђан у цаџу деље сеји фрулу“ – Жарко Даковић, Шесте црногорске П + 4/4 Никшић.

■ „Гоци и Јаћиму из Бање Ковиљаче, флаша цина и жеђ падаху у исту уру“ – Милош Арсенијевић, Устаничка 187/12 Београд.

■ „Цаба што Феџа чупа за косу Миљу, она јури Живу, али њега хоће и Даца“ – Жарко Пинтарић, Славка Раданова 15 Сомбор.

■ „Цабе се зец по Хомољу шуња, чувар Јожеф лако ће и ту да га нађе“ – Игор Мишулић, Словачких побуњеника 11-3/12 Крагујевац.

■ „Ајшо, лепото и чежњо, за љубав срца мога, дођи у Хаџиће на кафу“ – Станиша Р. Петровић, Основна школа „Ђура Јакшић“, Плажане.

■ „Људи, јазавац Цеф трчи по шуми глобући неко сухо жбуње“ – Стефан Симић, Кнеза Милоша 87 Београд.

■ „Пламте оџаци фабрика а цаџе гује се из њих дижу и шаљу ноћ“ – Стеван Нанић, Мокрањчева 2 Шид и

■ „Љубави, Олга, хајде поћи у Фуџи и чут ћеш њешну музику срца“ – Славко Васић, Трнџи 66 Возућа.

ФИЈУЧЕ ВЕТАР У ШИБЉУ, ДЕ-ДИ ПАСАЖЕ И КУЋЕ ИЗА ЊИХ И ГУНЂА У ОЈАЦИМА.

Вера Гавриловић

Име и презиме

СТАНКА ОРЛОВИЋА 66

Улица и број

15307 ЛЕШНИЦА

Поштански број и место

VUK, ЊЕГОШУ: „НЕ ЛОМИ
ДЖАБЕ ПЕРО, ДОЂИ ТИЋУ
ЋИЈЕ СЕ ФАЦЕ

ЗАЖЕЉЕХ!

GORDANA LEKIĆ

Име и презиме

N. TESLE 11

Улица и број

22 300 ST. PAZOVA

Поштански број и место

NIDŽO, ČEŽŇIVO GLEDAŠ FOTELJU

A DJURA I MIKA HOĆE POZICIJU

SEBI.

Puljarević Budimir

Име и презиме

Petra Jovovića 8

Улица и број

11 080 ZEMUN

Поштански број и место

ДОК ЈЕ ФЕХИМ У ЏИПУ ЖУРНО
ЊЕ ЛУБИО ЗАГУ ЧАЏЕВИЋ,
ЦИЛЕ СЕ УШУЊАО У АУТО.

Име и презиме
Даница Живковић
Улица и број
Насеље „Исток“ Б2 3/5 Шид
22240 Поштански број и место

ЦАБЕ СЕ ЗЕЦ ПО ХОМОЉУ
ШУЊА, ЧУВАР ЈОЖЕФ ЛАКО
ЋЕ И ТУ ДА ГА НАЂЕ.

Име и презиме
Игор Мишулић
Улица и број
Словачких побуњеника 11-3/12
34000 КРАГУЈЕВАЦ Поштански број и место

ЉУБАВИ, ОЛГА, ХАЈДЕ ПОЋИ
У ФУЏИ И ЧУТ' ЋЕШ
ЊЕЖЊУ МУЗИКУ СРЦА.

Име и презиме
VASIĆ SLAVKO
Трнџи 66
Улица и број
72227 VOZUĆA
Поштански број и место

ОБ ХИШНИЦИ СЕ ВИЈЕ
ФИЏОЛ, КИ ГА ПА
ТУДИ УНИЦИ МРАЗ.

Име и презиме
BERTONCEL VIDA
Улица и број
Чешњица 1
Поштански број и место
64244 PODNART

ГОЦИ И ЈАЋИМУ ИЗ БАЊЕ
КОВИЉАЧЕ, ФЛАША ЦИНА
И ЖЕЉ ПАДАХУ У

Име и презиме
Милош Арсенић
Устаничка 187
Улица и број
11 000 БЕОГРАД
Поштански број и место

ПЛАМТЕ ОЈАЦИ ФАБРИКА
А ЦАЈАБЕ ГУЈЕ СЕ ИЗ ЊИХ
ДИЖУ И ШАЉУ НОЋ.

Име и презиме
СТЕВАН НАНИЋ
Мокрањчева 6Р 2
Улица и број
22240 ШИД
Поштански број и место

ЦАБА ШТО ФЕЏА ЧУПА ЗА КОСУ
МИЉУ, ОНА ЈУРИ ЖИВУ, АЛ' ЊЕТА
ХОЋЕ И ДАЦА.

Име и презиме
ŽARKO PINTARIĆ
Славка Раданова 15
Улица и број
25 000 SOMBOR
Поштански број и место

АЈШО, ЛЕПОТО И
ЧЕЖЊО, ЗА ЉУБ-
АВ СРЦА МОГА, ДО-
ЂИ У ХАЏИЋЕ НА КА-
ФУ.

Име и презиме
СТАНИША Р. ПЕТРОВИЋ
Улица и број
Основна школа „Ђура Јакшић“
Поштански број и место
85212 ПЛАЖАНЕ

ХУЧИ ШУМА, А ИЗА ЖУТОГ
ЦБУНА И ПАЊА ЏАН У
ЦАЏУ ДЕЉЕ СЕЈИ ФРУЛУ.

Име и презиме
ЖАРКО ДАКОВИЋ,
Шесте црногорске Р+4/IV - 1
Улица и број
81400 НИКШИЋ

ЉУДИ, ЈАЗАВАЦ ЦЕФ
ТРЧИ ПО ШУМИ ГЛОБУЋИ
НЕКО СУХО ЖБУЊЕ

Име и презиме
СТЕВАН НАНИЋ
Мокрањчева 6Р 2
Улица и број
22240 ШИД
Поштански број и место

ЉУБАВИ, ОЛГА, ХАЈДЕ ПОЋИ
У ФУЏИ И ЧУТ' ЋЕШ
ЊЕЖЊУ МУЗИКУ СРЦА.

Име и презиме
Славко Васић
Трнџи 66
Улица и број
72227 VOZUĆA
Поштански број и место

ОД БОРБЕ
ЗА ОПСТАНАК
ДО БОРБЕ
ЗА ПРАВА

НЕПОКОРЕНИ РАТНИЦИ

**ПРЕ ДОЛАСКА
ЕВРОПЉАНА**
– Индијанци
су стигли у Северну
Америку из Сибира,
неких 40.000 година пре
наше ере када је
Берингово море прекрио
лед. Живели су у
племенским групама и
веровали да њиховим
животима управљају
духови.

НАПАД НА КОЛОНУ КОЧИЈА – Стигли су „бледолики“ и ово је био један од начина да се Индијанци домогну оружја.

**ЛОВ, ГЛАВНО
ЗАНИМАЊЕ** –
Месо бизона
су сушили и
чували за ис-
храну у жар-
ким летима, а
од коже пра-
вили чувене
мокасине.

ЦРВЕНИ ОБЛАК – Овај поглавица Сијукса задавао је силне муке америчким војницима који су их терали са њихових ловишта у Вајомингу и Монтани. Индијанци нису презали ни од напада на јака утврђења америчких војника.

ДАНАС? – Процењује се да је претколумбовску Америку настањивало близу 50 милиона Индијанаца, док их данас на целом америчком континенту има свега 16 милиона. У Северној Америци живи свега 500 хиљада Индијанаца – претежно у резерватима. Све више дижу глас јер не желе да буду грађани другог реда.

ВЕЛИКА ИНДИЈАНСКА ПОРОДИЦА – Антрополози су открили осам индијанских раса које су говориле чак две хиљаде различитих језика. Назив „црвенокошци“ дали су им Европљани зато што су бојили тела црвеном бојом.

ОД КОЖЕ БИЗОНА – Округлим чамцима од коже и врбовог прућа пребацивали су се с једне обале на другу и ишли у риболов.

МАСАКР У СЕНД КРИКУ – Пуковник Џон Чивингтон жуди за славом и уместо да се ухвати укоштац с индијанским ратницима, напада мирољубиво земљорадничко племе у држави Колорадо. Од 500 Индијанаца (две трећине су биле жене и деца) на најстравишнији начин је убијено њих 123.

ГОРДИ И ХРАБРИ – Чејени бране своју територију на острву Бичер. Али, нигде ништа без вође; када је поглавицу, званог Римски Нос, погодио метак, Индијанци су се повукли.

СПОРАЗУМЕВАЛИ СУ СЕ ПОМОЋУ РУКУ – Генерал Кастер убеђује поглавицу Кијова да се повуку у резервате.

БИТКА КОД ЛИТЛ БИГХОРНА – Поглавица Лу-ди Коњ и његови ратници су као торнадо прешли преко Кастера и његовог 7. коњичког пука. Од 200 америчких војника само су тројица преживели. После овог пораза „Јенки“ више нису ступали у отворену борбу с Индијанцима већ су на подмукао начин упадали у индијанска села, палили их, уништавали храну...

С. И.

6

и Ана Сејд (која ће у историју криминалистике ући као „жена у црвеном“) излазе из биоскопа. Једва се пробијају кроз гужву. Ана подиже белу марамицу, Парвис пали цигару.

Дилингер га баш у том тренутку гледа право у лице и незаинтересовано пролази даље. Ту је и други агент који му се, као случајно у гужви, „прилепљује“ уз бок. Ана Сејд убрзава, а Дилингер, и Поли, руку под руку, мирно настављају даље и тако прелазе још двадесетак корака.

Полицајци закључују да је време за акцију. Мелвин Парвис и специјални агент

нагиње над њим и нешто га пита. Дилингер ћути.

Да, то је он!

Дилингера, у пратњи пет агената, амбулантним колима одвозе у болницу „Елксијан Брадерз“, али он је већ умро. Пребацују га у мртвачницу у четврти Кук где му скидају одећу. У џеповима панталона нађени су: свежањ кључева, седам долара и тридесет центи и сат у коме је сличица Поли Хамилтон.

Агент Федералног истражног бироа Максвел Шафец упоређује Дилингерове отиске прстију са полицијским картоном на коме су гангстерови отисци и без двоумљења изјављује: „Да, то је он“.

Мало брзоплето, јер свима је познато да се Дилингер, у време када је био највише тражен, подвргао не само пластичној операцији која му је изменила лик већ и хируршкој интервенцији која му је „изравнала“ линије на врховима прстију.

Леш је изложен у мртвачници и хиљаде људи дефилирају крај њега.

Пет хиљада душа слегло се да види погреб „државног непријатеља број један“ који почива у скупоченом ковчегу од ружичастог дрвета.

Полиција пушта на гробље само особе у црнини сматрајући да су то рођаци, пријатељи и познаници, али су и стотине других за ову прилику обукли црнину.

Црквени обред одвија се у мртој тишини коју ремете само мотори авиона у ниском лету: два највећа чикашка дневна листа покушавају да камерама из ваздуха овековече „догађај“.

Поред раке стоји, са осталим члановима породице, Дилингеров седамдесетогодишњи отац и брише дрхтавом руком сузе. Оргуље свирају „Пожелимо му вечну лаку ноћ“ док ковчег лагано спуштају у гроб.

Ту се завршава прича Слима Г.

☆☆☆

Џон Дилингер је био опасан бандит. Убијао је ретко, само у одбрани. И никада није пљачкао грађане, већ само банке и богате „радње“. Штампана је од њега још за живота направила легенду.

И сада, педесет година после погубљења, непознате руке често полажу цвеће на плочник покрај бандере код биоскопа „Бајограф“ где је пао смртно рањен. Слим Г. не сме да каже ни ко је, ни шта је.

Б. Дожић

ВЕЛИКИ РАЗБИЈАЧ ГИТАРА

**ВОЂА ЛЕГЕНДАРНОГ
САСТАВА „ХУ“ („WHO“)**

ПИТ ТАУНСЕНД

ВАДИО ЈЕ ДУШУ

СВОЈИМ

**ИНСТРУМЕНТИМА С
КОЈИМА ЈЕ ПОСТИГАО**

СВЕТСКУ СЛАВУ

Пит Таунсенд, вођа својевремено чувене групе „Ху“, знао је на концертима да ломи гитаре као чачкалице. Био је то саставни део његовог шоуа, а ни све те гитаре нису увек биле оне „праве“.

— На Acton County Grammar School у Лондону почео сам да свирам на једној јефтиној акустичној гитари коју ми је поклонила баба. Имао сам тада 13 година — прича данас Пит, један од најпознатијих рок-гитариста. На сваком његовом концерту бина је личила на излог музичке продавнице пун гитара, у резерви је увек имао још пет ових инструмената.

— Често мењам гитаре, јер ми је за неке моје композиције потребан сасвим други звук. Гитара Fender Stratocaster боља је за хард-рок, док Gibson Les Paul много лепше звучи кад се на њој свирају распеване мелодије.

На колико је гитара Пит свирао — не зна ни сам. — У сваком случају није их било толико колико се мисли — каже он.

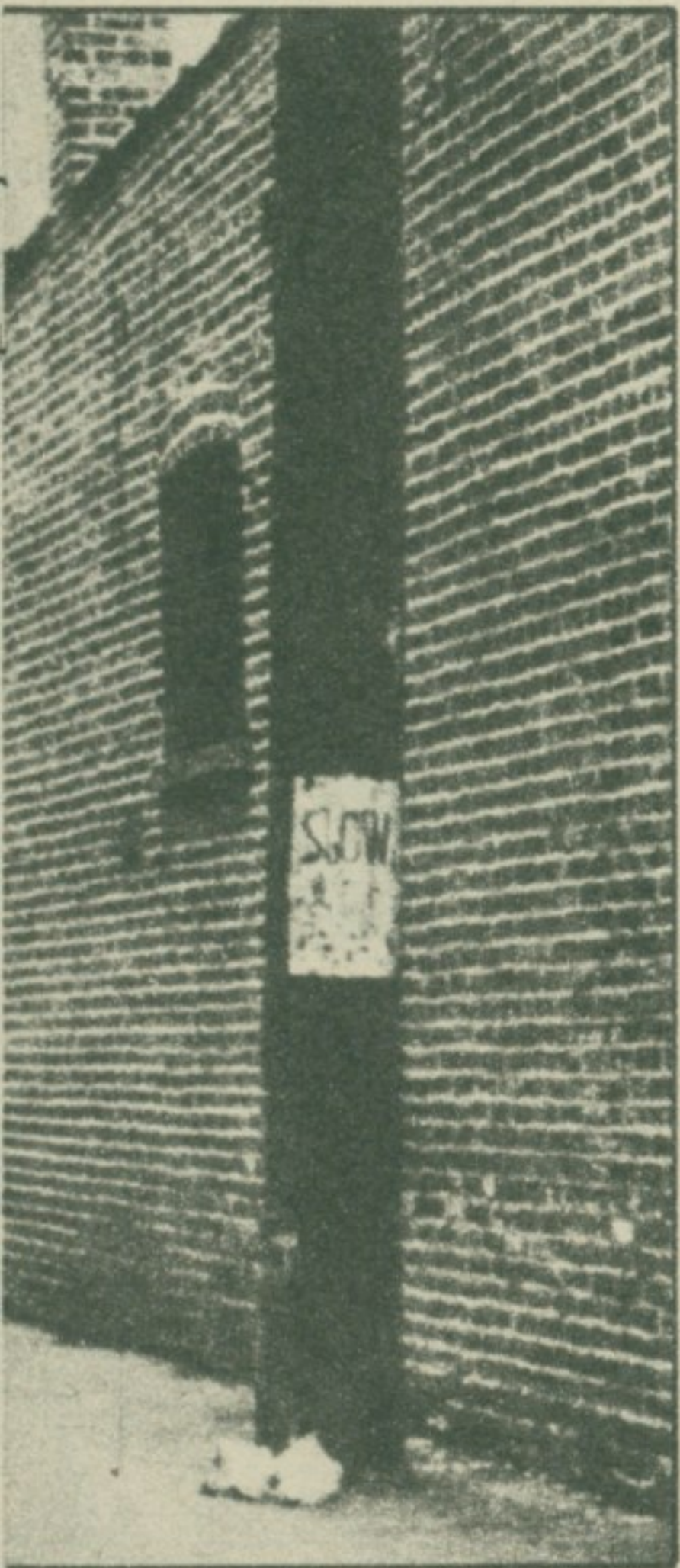
На сваком концерту групе „Ху“ морало је да лети иверје, јер је Пит до изнемоглости лупао гитаром о под или појачало, тако да би на крају јадни инструмент био растављен на просте чиниоце, које многи „божаваоци“ и данас чувају негде у свом стану као рок-реликвије.

— У сваком случају, током година развио сам посебну технику музицирања

и разбијања која ми је дозвољавала да једну гитару више пута „прерадим“. Пазио сам, једноставно, на то да се поломи само врат гитаре који бих касније могао да поправим — каже велики разбијач гитара.

Пит је одавно престао са својим разбијачким шоуом, пошто му такви ефекти више нису потребни. Године су учиниле своје... Група „Ху“, њен вођа и његове гитаре заузеле су место у успоменама. Долазе и пролазе други.

М. Ш.

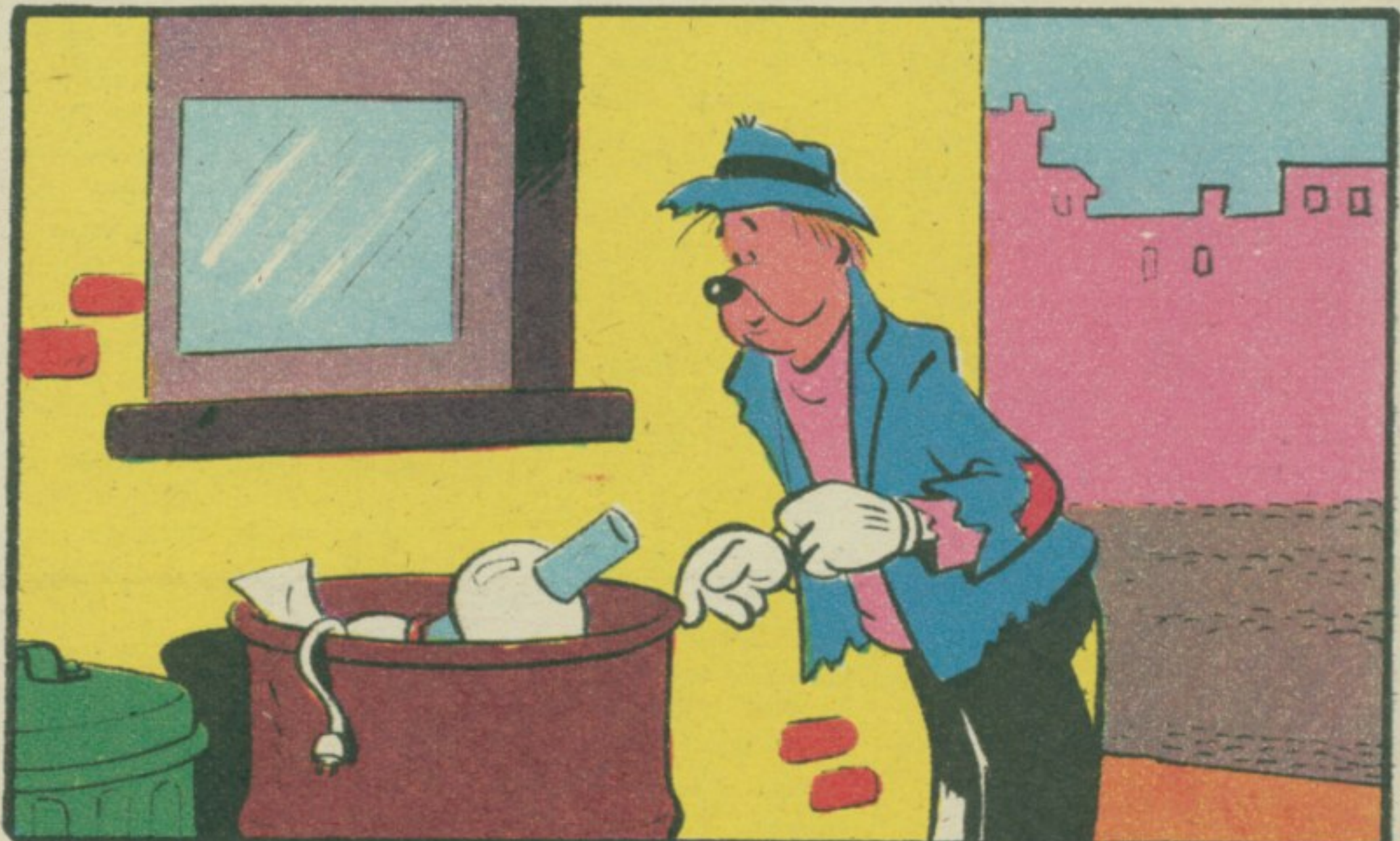
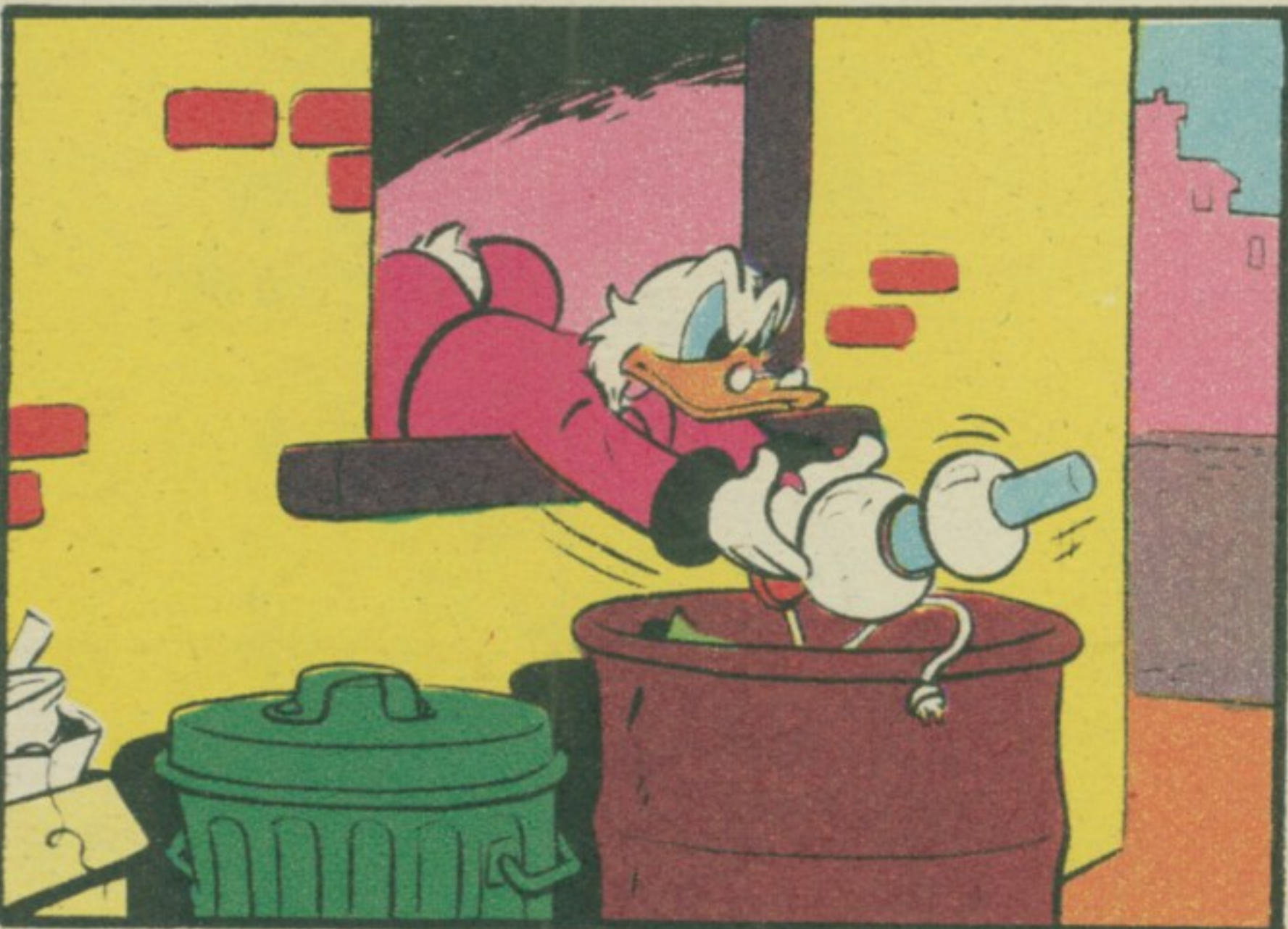
Бандера крај које је Дилингер пао смртно рањен. И после педесет година поред ње се често налази цвеће.

Херман Холис препречују Дилингеру пут с пиштољима на готово наређење: „Руке увис!“ што најопаснијем америчком гангстеру није ни на крај памети.

Дилингер се ослобађа људи око себе и трчи ка углу следе улице одмах до зграде „Бајографа“. У руци му је аутоматски колт.

Док му Парвис довикује да стане, Холис и још два агента пуцају. Испалено је укупно пет хитаца. Један метак пролази кроз Дилингеров леви бок, други му пробија повијена леђа и излази кроз десно око. Дилингер пада на плочник, поред бандере. Парвис се

НА СИЛУ СИЛЕЦИЈА

Алберто Моравија:

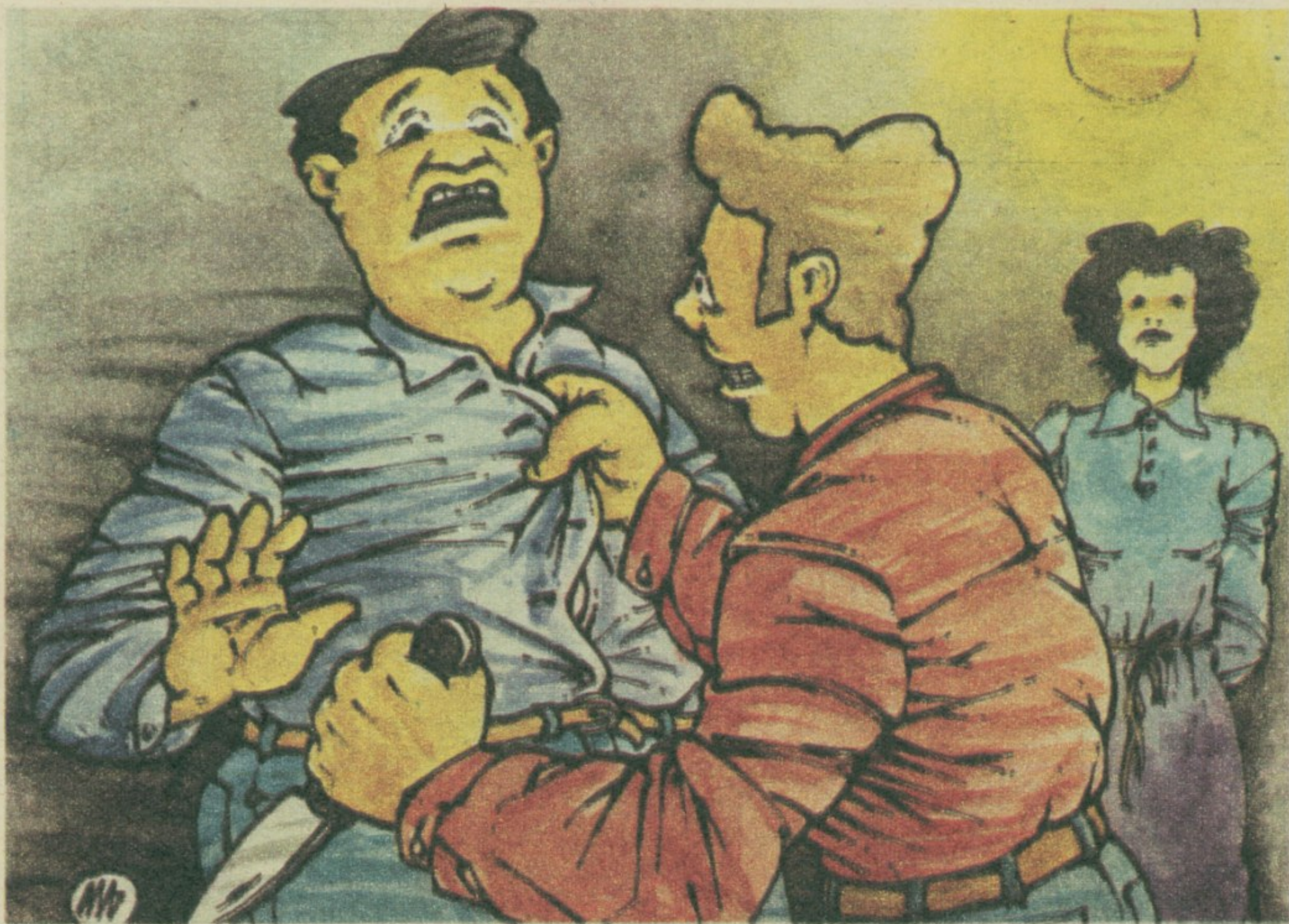
Недавно сам убо ножем, нехотимично, и скоро погрешно: Ђино је избегао удар, а ја сам, мртав од страха, побегао кући, где су после дошли да ме ухапсе. Али кад сам, после неколико месеци, опет изишао напоље, приметио сам да ме сви гледају с дивљењем, нарочито у бару у Улици Сан Франческо а Рипа, где се састају обалски радници. Раније нико није знао ни ко сам а сада су ми ласкали; и све су се оне момчине утркивале ко ће ми се показати већи пријатељ, нудећи ми да пијем, терајући ме да причам како се све то догодило, запиткујући да ли се још љутим на Ђина или сам му опростио. Свршило се тако да сам се, и против своје воље, уобразио и уверио самог себе да сам заиста неки силеција, од оних што ником не гледају у лице и због ситнице ударају где стигну. И кад су ми они уобичајени пријатељи из бара почели давати до знања како се Серафино за време мога одсуства проводио са Сестилијом, видећи да ме гледају као да кажу: „Шта ће он сада направити?“ још пре него што сам и размислио, изиђе ми из уста: „Зна се, када мачке нема, мишеви се веселе... али сада ћу ја њега удесити“. И како сам изговорио те речи, учинило ми се да сам ставио потпис под уговор који нећу моћи да извршим. Да се разумемо: на првом месту, Серафино је био крупан и дебео, двапут крупнији од мене; истина је, нису га сматрали храбрим, јер је био млитав као врећа крпа, широких бокова, улегнутих рамена и лица без иједне длаке, глатког и изобличеног; била је то, ето, људина које је мене било страх; друго, за Сестилију нисам баш осећао неку нарочиту страст, а сигурно не толико да бих због ње ишао на робију. Волео сам је, истина је, али до једне границе; а могао сам је, у ствари, оставити и Серафину. Дакле, пркос из таштине, јер сам осећао како ме сада сви већ сматрају за силецију; и ја нисам имао храбрости да их разочарам. И заиста, после онога, „сада ћу ја њега удесити“, сви су се обраћали мени нудећи ми своје савете и помоћ; и убрзо је био готов и план. Треба знати да се Серафино већ одавно имао оженити неком пеглерком која се звала Ђулија. Договорено је, дакле, да одемо: Серафино, Ђулија, Сестилија, ја и други из

бара у неку крчму изван Врата Сан Панкратио да пијемо и прославимо тако мој повратак на слободу. Тамо бих у једном тренутку морао напасти Серафина и с оним својим познатим ножем наредити му да остави Сестилију и да се што пре ожени Ђулијом. Све ми се чини да је та идеја потекла од Ђулијиног брата; он је био један од оних који су се највише загрејавали. Али сви су, ко више, ко мање, били против Серафина, јер, говорили су, није прави пријатељ. Да су ми то рекли пре шест месеци, одговорио бих им: „Јесте ли луди... како ја могу уплашити Серафина?... А онда и зашто? Због Сестилије?“ али сад је већ све било готово, ја сам био силеција, био сам заљубљен у Сестилију и нисам имао куда. Сав сам се био надуо и прсећи се рекох: „Пустите ви то само мени“. Тако су се неки мало опрезнији сетили да ми кажу: „Али, ох, буди пажљив, мораш га само препастити... а не убити. Понових: „Пустите ви то само мени“.

Одређене вечери сви смо се састали у крчми на Вратима Сан Панкратио. Ко је све био? Били су Серафино, Ђулија, Сестилија,

Маурицио, звани Чико, Фредерико Ђулијин брат, два брата Помпеји, Терибили, који је носио хармонику, и ја. План је био свима познат, онима из бара, и мени, јер смо га заједно саставили. Ђулији и Сестилији, јер су биле обавештене, а и Серафино је морао нешто сумњати јер је пошао против воље и није отварао уста. Сестилија и ја, далеки и хладни, нисмо се ни погледали, док се Ђулија, бујна девојка, која се увек смеје, а када се смеје, виде јој се десни као у коња, умиљавала пуна наде око Серафина. Остали су брбљали и шалили се, али на силу, јер се нешто осећало у ваздуху. А мене

је, опет, било тако страх и сваки час бих погледао Сестилију, готово се надајући да ће ми она изазвати такву љубомору која ће ме довољно охрабрити. А не кажем да ми се није и допадала: равна као вретено од ногу до носа, с оним њеним краљевским ходом, као што већ знају бити Трастеверине, црних увојака што јој падају дуж лица, очију великих и црних, злих устију; али од допадања до одласка на робију због ње прилична је разлика. Готово сам хтео викнути Серафину: „Узми је, ако баш хоћеш, и не говоримо више о томе“. Али, тај што је тако мислио, то је био стари Луиђи, онај одраније, пре догађаја с

Ћином. Нови Луићи мора, међутим, делити ударце ножем, светити се.

Кад смо стигли у крчму, која се налазила на почетку Улице Аурелија, управо преко пута зидина, сели смо за један од оних столова испод сенице и наручили вино и перече. Одмах су они из бара, можда под деловањем вина, постали веома бучно расположени. Причали су, пили, гађали се перечама, певали и кад је Терибли почео да свира на хармоници, једине две жене, које нису хтеле да плешу, почеше заједно играти самбу. Да ме није било тако страх, кажем вам, и ја бих се смејао. Требало их је видети како играју заједно и ону што игра партнерку, како се љуља у боковима, правећи као жене оне ситне кретње, а она друга, у улози партнера, чврсто је стезала своју суиграчицу око струка, подизала је, окретала и пуштала да падне на земљу. Сви су се смејали до изнемоглости, једино се ја и Серафино нисмо смејали. Он је био скинуо капут и остао само у белој мајици, показујући обилне смеђе ручетине, као у жене; а ја сам у себи мислио да би само један ударац тих руку био довољан да ме сруши на земљу. При тој помисли обузе ме таква туга да тихим гласом бесно рекох Сестилији: „С тобом ћу после говорити, вештице једна, и ниси друго”. Она слегну раменима и не рече ништа. За то време су одмицали сати, и они из бара су ми давали знакове да нападнем. Браво, младићи, као да је то тако лако. Коначно, Серафина је требало застрашити једном засвагда, потпуно, да никада више не подигне главу. Чини се да је ситница кад се то каже и онај који иде у биоскоп и види тамо како глумци између лажне ударце и револверске хице који никоме не шкоде, може чак и помислити да застрашити неког и не значи ништа. Међутим, то није истина; да бисмо некога застрашили, треба му дати до знања да желимо стварно да га убијемо, а то је врло тешко када, као у овом случају, не желите да га убијете, већ само да га застрашите. Срећом, постојао је онај убој ножем у Ћина: једанпут сам то учинио грешком, а сад је то требало намерно урадити. За то време сам гледао Сестилију и желео сам да кокетира са Серафином: то би ми угрејало крв. Али она је, напротив, као увређена, достојанствено ћутала по страни. Ђулија, напротив, није престајала с умиљавањем око Серафина и смејала се на сваку глупост, показујући своје десни.

Дакле, једног тренутка кад хармоника није свирала, ја се, готово и не мислећи, можда зато што сам малопре мислио и сувише, нагнух преко стола и рекох Серафину: „Али реци ми нешто, шта ти је?... Позовемо те да прославимо мој повратак, а ти не пијеш, не говориш... ту си

се сав опустио, као да ти је жао што знаш да више нисам под кључем”. Серафино одговори: „Није, Луићи... какве то везе има... мало ме боли стомак, то је све”. А ја: „Па наравно да ти је жао... јер си, док мене није било, облетао око Сестилије и мој ти повратак није био потребан... ето што је теби жао”. Био сам дигао глас, а у себи сам мислио: „Још сам на земљи, али се морам подићи, подићи се као авион који узлеће... ако се не дигнем, пашћу”. Сви су сада заћутали, задовољни што ме гледају како нападам Серафина, као на некој представи; како сам приметио, Серафино је пребледео или, још боље, посивео, у оним својим глатким обрашчићима без браде. Онда се нагнух још више преко стола и зграбих у шаку ивицу његове мајице на грудима, изврћући је и говорећи гласно: „Ти Сестилију мораш оставити, јеси ли разумео... мораш је оставити, јер се она и ја волимо”. Серафино погледа у Сестилију готово надајући се да ће она то порећи, али Сестилија, као права вештица, достојанствено спусти поглед. Ђулија узме Серафинову руку, говорећи му: „Дођи, Серафино... хајдемо одакле”. Она је искоришћавала прилику, наводила је јадница воду на свој млин. Серафино заповеди: „Ти остани... не требаш ми”. Затим узме капут и удаљи се испод сенице.

Сви ме они младићи затим погледаше да виде шта ћу направити, а Ђулијин брат рече: „Он оде, Луићи... Шта радиш?” Руком направих покрет као да сам хтео да кажем: „мирно” и сачеках да Серафино изиђе из крчме. Затим се дигох и брзо пођох за њим. Стигох га на Алеји Мура Аурелије: корачао је сам по оном мрачном путу, онако велики и дебео, баш људескара, и ја поново осетих страх. Али већ сам био појурио и стигао сам га, па хватајући га за једну руку, рекох му без даха: „Причекај, морам с тобом да говорим”. Осећао сам како му је рука дебела, али мекана као без мишића; а он је, негодујући, пустио да га повучем у једно од оних мрачних удубљења у зидинама. Мислио сам: „Мајко моја, помози ми”, па иако ме било страх, једном сам га руком треснуо о зид, а другом сам подигао нож говорећи: „Сада ћу те убити, Серафино”. Био је то прави час, и да ме је само ухватио за руку, одмах би ме разоружао, јер сам одлучио да радије пустим да ме разоружа него да направим какву грешку. Осетих, међутим, какву грешку према земљи, готово у несвести дуж зида уз који сам га притиснуо. Рече гласно: „Мајко моја”, биле су то исте оне речи на које сам ја помислио храбрећи се; а затим, оста тако, гледајући ме разрогаченим очима; схватио сам да сам успео.

Спуштајући наоружану руку, рекох му: „Знаш шта сам направио Ђину?” „Знам”. „Знаш

ли да бих био способан да направим и теби, али стварно?” „Знам”. „Онда пусти на миру Сестилију”. „Али ја је и не видим”, рече он охрабрујући се мало. „Није довољно”, рекох, „већ што пре мораш уредити своје односе са Ђулијом... јеси ли разумео”, и поново подигох руку. Он рече сав дрхтећи: „Хоћу, Луићи... али ме пусти да одем”. Ја понових: „И да се разумемо, ако је не узмеш, убићу те, ако не данас, оно сутра, али ћу те убити”. А он рече: „Узећу је”. „Сад је зови”, наредих му. Он принесе руку устима и викну: „Ђулија, Ђулија”. Одмах нам затим кроз алеју дотрча у сусрет Ђулија, јадна девојка. „Серафино хоће нешто с тобом да говори”, рекох „само ви идите... ја се враћам у крчму”. Гледао сам их како се заједно удаљују, а онда сам се вратио под сеницу.

Сав сам био мокар од зноја и скоро бих пао на земљу, баш као Серафино кад сам му претио ножем. Али они за столом дочекаше ме с плеском: „Живео победник” Терибили настави с неком самбом на хармоници, они други опет почеше да праве будалаштине, а Сестилија ми тихо рече: „Хоћемо ли плесати, Луићи?” Играли смо и она је примакла уста мом уху и рекла ми у једном даху: „Али, зар си заиста поверовао да те не волим више?” Направили смо један већи круг, одвео сам је у један мрачни пошак под сеницом, тамо сам је пољубио и тако смо се помирили.

Мислио сам да ће сутрадан Серафино заборавити на свој страх: али, чим сам ушао у бар, видео сам како ме гледа са стрепњом, а онда ми рече: „Да се помиримо, хоћеш ли?” и понуди ми да пијем. Затим је почео да ми говори о себи и Ђулији и с много околишања дао ми до знања да је одлучио да се жени. Готово нисам веровао својим ушима: Серафино се жени од страха преда мном. Најрадије бих му рекао: „Али престани, имај смелости, зар не видиш да смо од исте врсте?” Међутим, нисам више могао: ја сам био онај снажни, онај што носи ножеве по џеповима, онај што удара. А Серафино је у то веровао као и други.

И заиста су се узели и ја сам био позван на свадбу, а Ђулијин брат ми је рекао да је све то моја заслуга. После је дошао и на мене ред да се женим. Сву сам ту гужву направио због Сестилије, сад сам јој морао и доказати да је то било заиста због ње. Баш ми се ни најмање није узимала Сестилија, ако ни због чега другог оно због оног што је та намигуша урадила у мојој одсућности са Серафином; али сад се више нисам могао повући. На венчање, је, наравно, дошао и Серафино са Ђулијом, која је већ била у другом стању. А Серафино ме, јадник, чак и загрлио, говорећи: „Живео Луићи”. „Да”, мислио сам „живео рог”. Али од тада никада више не носим нож у џепу.

СКАДАРСКО

Мрак над водом. Вода непрегледна. Брда сишла у Језеро. Блато, како га мештани зову. Тишину ноћи пролама експлозија. Зељо је поново бацио динамит. На стотине килограма рибе забеласало се на површини. Динамиташ је после ухваћен. Доведен је у село, да му суде. Зељо је, овог пута имао среће, уз помоћ газде Шћепана, угледног домаћина, опроштено му је. Уз један услов:

Зељо поново мора динамит у руке. Пошто нико други није хтео, од газде Шћепана добио је задатак да убади динамит у једну овећу пећину, будући тунел којим ће се одвести вода из Језера и оно постати велика плодна равница. Идеја да се Језеро исуши утопила се у сланој води из мора. Заборавили на криптодепресију, да је ниво језера нижи од нивоа мора.

Ово су неке сцене из филма Живка Николића „Чудо невиђено”. То чудо, филмско, „направљено” је на Скадарском језеру, углавном у селу Додоши, где је филм снимљен. Поред професионалних глумаца, у том чуду учествовали су и становници овог, по многима, највећег села у Црној Гори: триста кућа, 1500 душа. У филму су статирали. У животу највећег језера на Балкану припадају им, углавном, важне улоге. Тако би бар требало да буде.

Крава плива краул

Кад се новим магистралним путем крене из Титограда према Цетињу, треба, у беспућу, и те како се помучити да се пронађе пут до Додоша. Нигде путоказа. Узаном асфалтном траком спушта се до центра села. Човека нигде. У малом затону двадесетак чупова, мотори подигнути.

Најзад, наилази човек у жутој кишној кабаници. Намргођен, једва се чује његово „бар дан”. Петља по чамцу.

— Нема рибе, нема — одмахује главом. — Било па нема. Фабрика у Ријеци Црнојевића — каже — дошла јој главе. Не воле они Језеро, само узимају, без милости — додаје. — У почетку ми није било јасно шта то увозе. „Индустрија-импорт” се зову, сад ми је и то јасно, не само мени, свима о Додошима. Увозе погибаљ за Језеро, ето шта они увозе. Не поштују законе од природе, и на

ЈЕЗЕРО: ЉУДИ, ТУНЕЛИ, МРТВАЈЕ...

БЛАТО, НЕКАД БИЛО ЗЛАТО

**МНОГИ СУ ЗАБРИНУТИ
ЗА СУДБИНУ НАШЕГ
НАЈВЕЋЕГ И РИБОМ
НАЈБОГАТИЈЕГ
ЈЕЗЕРА. МЕШТАНИ
ДОДОША СВОЈЕ
СЕЛО ВЕЋ ЗОВУ
ПОЋОШИ**

млађ ударају и нема шта да порасте.

После обилних киша, увек с јесени, вода надође. Порасте Језеро за два-три метра. Често и више. Кад вода мирује, кућа Вукотића, најближа мосту преко реке Каратуна, подаље је од Језера. Кад вода нарасте, може с терасе да се баци удица. И да се улови — крава, коза или свиња. Овде су све животиње пливачи, научиле су да до пашњака стижу водом. Кажу да их нико не чува, саме оду, саме се пред мрак враћају.

— Лако нам је за њих — каже Велика Вукотић, жена у годинама (овде одвајкада важи неписано правило: жену никад не питај за године, а мушкарца за жену). — Стока оде и врати се, ал' људи слабо. Побегоше у град, у фабрике, у чиновнике. Нешто мислим, боље би било да нам се, уместо Додоши, село зове Поћоши. Сви поћоше, остасмо ми, ћутуми стари...

Само за мушке главе

Одавно је тако у Додошима. Пре су људи одлазили много даље, у Америку... Многи да се никад не врате. Неки, као браћа Шофранац, из рудника су донели болест, да у свом селу умру. Оставили су три удовице — Икару, Стану и Ђеду, с десеторо деце. И с Језером. Водом и њивом.

У пољу Цеклинском мило ти — кажу овде — кад кукуруз зри и у злато се изроди, онда наиђе вода и крап (шаран) то поједе. Срећа у невољи је што онда, мрежом и остима, појуриш тог истог крапа, свежег га поједеш или га (то је сад специјалитет, у Додошима кажу да су их некад у слат јели и турски великодостојници у Стамболу на Босфору) осушиш, па га у хладном чуваш док не огладниш.

Велизар, унук Икаре Шофранац, само понекад, из града, стигне у Додоше. И онда ретко оде у рибарење, то је овде женски посао, а и кад мушкарци крену, само малим веслом кормиларе. Жене, попут галиота, приону на весло тешко и до педесетак килограма. Икара је, каже, сама излазила на Језеро, три-четири дана остајала, без улова се није смела вратити. Окупације је многе упамтила, најтежу кад су били Аустријанци. Онда ни на Језеро ниси могао кад хоћеш, а једеш коприву и касарањ, биљку са јестивим плодом која само овде расте, и, чуда ли, мада јој је корен у води, не даје плода ако лети не падне киша! Једном је, кришом, два дана била на Језеру, уловила педесетак килограма рибе, ал' јој Аустријанци и то отели. И опет у коприве и касарањ, за најач код куће.

Жене су овде, искључиви рибари. Мушкарци су ратовали или радили по градовима. Стизали су у новембру кад је главни лов на укљеву, кад риба у јатима бежи у тзв. ока; природне изворе у Језеру, тражећи топлију воду. Онда цело село крене с мрежама а риба се равноправно дели само на мушке главе. Тешко удовици са женском децом.

Муљ и шибље с
травом све више гуше
Језеро. Да би се
стигло до „пучине“,
мора се претходно
пробити пут.

Снимио: Љубомир Патрновић

Мреже су спремне. Можда ће овог пута бити боље среће.

Кроз мртвају и прашуму

У филму „Чудо невиђено“ Зељо, мртав-хладан, баца динамит да се докопа рибе. У животу, каже стари Дуко Михаљевић, један од статиста у „Чуду невиђеном“, то није виђено, бар не донедавно. Овде је Језеро светиња. Ниси смео да бациш мрежу или завитлаш ости ни кад се риба мрести — већи је то злочин био него силовање. То ти је као кад би багером ушао у пшеницу или кукуруз. Језеро је као њива, како га чуваш тако ти и даје. Нема ту много мудровања. А кад те ухвате у криволову, можеш сло-

бодно да купиш прње из села.

Сад, веле у Додошима, можеш и без тога да купиш прње. Фабрика за прераду рибе узима свој висок данак; ту је сад своје ситне и оштре зубе умешао и, како га мештани зову, кинески шаран (стручњаци кажу караш), грабљивица која уништава икру. Убацили га Албанци у свој део Језера, коров да очисти, како су објаснили. А дотад се у рибљем свету живело мирољубиво, није било „слатких грабљивица“, сома, смуђа, штуке, греча.

И муљ, из дана у дан већи, прети. Не може вода, реком Бојаном, у море. За последњих сто година отела је око 20 хиљада хектара плодне земље. И још ће, како сад ствари стоје.

Покушај да се вишак воде тунелом одведе у море ни у филму није успео, као ни онај педесетих година када је чак израђен пројект да се испод планине Суторман пробије тунел дугачак 9 километара. Једини начин је, кажу стручњаци, регулисање Дрима у Албанији и продубљивање корита Бојане за два до три метра, а за то је потребна сагласност нашег суседа. Тада би могло да се добије око 15 хиљада хектара изузетно плодне земље, да Језеро не постане мртваја.

Времена нема много, неке рибе (рецимо, скобаљ) већ су права реткост, а кроз поједине делове Језера, од муља и силне трске, немогуће је проћи чамцем. Као кроз прашуму, прво се сечивима пут пробија. *Петар Милатовић*

ХОГАР СТРАШНИ

НА ФОКЛАНДСКО- МАЛВИНСКИ НАЧИН

Преко сурог фокландског стења и даље бришу ветрови, а овце слободно тумарају по околини. Фокланђана има око две хиљаде.

На Фокландима једино нема више пасторалног живота. Нестао је заувек 2. априла 1982. Тог дана у зору почео је рат између Велике Британије и Аргентине, један од данашњих бесмислених ратова. Око две хиљаде аргентинских војника искрцало се и изненадило осамдесет четири британска моринарца. После неколико часова борбе, у Порт Стенлију, једином правом градићу на острвљу завијорила се аргентинска застава. Тиме се после 150 година остварила жеља Аргентине. Архипелагу је враћено старо шпанско име – Малвини, а Порт Стенли покрштен у – Пуерто Аргентино.

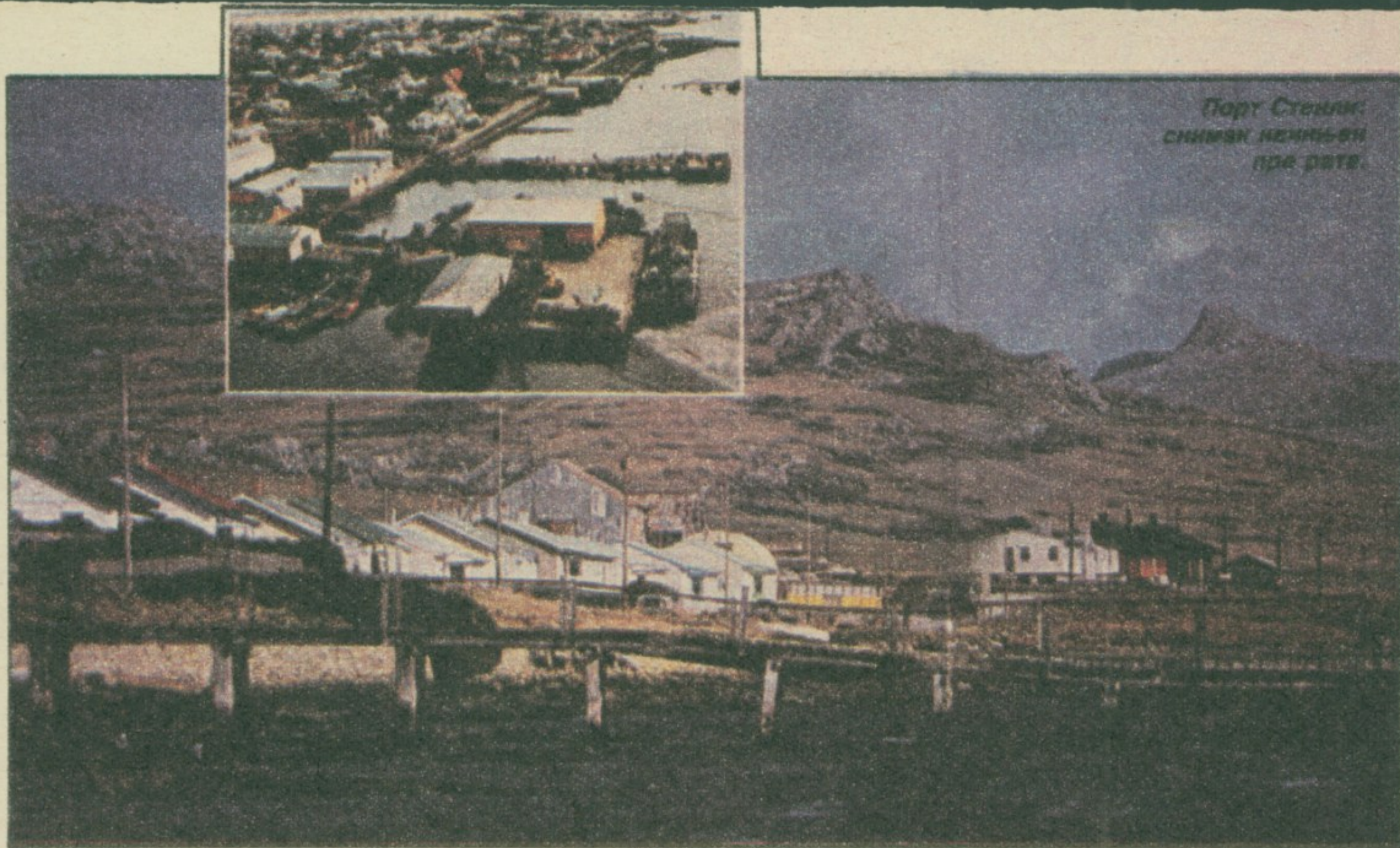
Пославши трупе „преко седам мора“, Велика Британија је после 74 дана борбе вратила изгубљено. Освајање Фокланда коштало је Аргентину ско пола милијарде долара, а њихово преотимање стајало је Велику Британију још толико. Погинуло је 225 Британаца и 750 Аргентинаца.

Фокланђани су се нашли у чуду због толико буке и муке. На острву, осим оваца, нема ничег вредног. То је „крај света“. Један од крајева света.

Не гледају телевизију

Фокланди или Малвини су мала скупина острва у јужном делу Атлантског океана. Од Аргентине су удаљени око 500, а од Велике Британије 12 хиљада километара. Чине их два већа острва – Западни и Источни Фокланд, девет мањих и више од 150 грена.

До рата са Аргентином Велика Британија овде није уложила тако рећи ништа. Данас, влада у Лондону одлучила је да од Фокланда створи војно упориште. Острва, нарочито Источни Фокланди, претворена су у велико градилиште. У близини Порт Стенлија се гради велики аеродром, асвалтирају путеви, размештају лансирне рампе за ракете, граде хангари за подморнице... „Фантоми“, „харијери“, хеликоптери, противавионске ракете сада

Порт Стенли:
снимак из ваздуха
пре рата.

РАТ И МИР И ОВЦЕ

су овде свакидашњица. Гарнизон је повећан на четири хиљаде војника. Трошкови гарнизона и инсталирања војне опреме премашиће износ од две милијарде фунти. Знајући да њихова острва не вреде ни десетину тог износа, Фокланђани шаљиво примећују: „За те паре Британци су могли да купе острво у неком гостољубивом делу света!“ Нису да-

јер дневних новости заправо нема.

Порт Стенли има око 700 становника. Остали Фокланђани раштркани су по фармама или мањим насељима. Пuteви између фарми и насеља не постоје – веза се одржава малим авионом или џипом, најчешће – коњем.

Куће у Порт Стенлију су распоређене поред мора у неколико редова. Начи-

њој осам наставника. И једни и други обавезни су да недељу дана у месецу проведу у по једном насељу на острвљу и тамо држе деци наставу. Ко жели да после средње школе студира, иде у иностранство.

Сви острвљани се међусобно познају. Како је женски род у огромној мањини, брак између рођака

**МЕСТО ГДЕ СЕ НЕ
ГЛЕДА ТЕЛЕВИЗИЈА,
ГДЕ ЈЕ ОДНОС
МУШКОГ И ЖЕНСКОГ**

**СТАНОВНИШТВА
200:1, ГДЕ СЕ СВИ
ПОЗНАЈУ И ГДЕ СЕ
ЈЕДИНИ ЛИСТ
ШТАМПА НЕДЕЉНО,
ЈЕР ДНЕВНИХ ВЕСТИ
НЕМА**

Карта Фокланда са аргентинским називима.

леко од истине: на фокландском тлу шибаном ветровима не успева готово ништа, а шкрта трава храни само овце – једини извор живота на острвљу.

Фокланђани немају ни једну фабрику. Не „убијају“ се од рада. Телевизију не гледају јер до њих не допире телевизијски сигнал. Слушају радио и читају новине. На острву излази само један лист – „Пингвин њус“. Штампана се недељно

њене су претежно од дрвета и обојене ведрим бојама.

Црна листа

За две хиљаде Фокланђана два хотела су много. Некад су туристи долазили из Аргентине, сада једва ако неко наиђе у току месеца. Један хотел држи брачни пар Ненет и Дезмонд Кинг. Жале се да је посао стао.

У основној школи ради седам учитеља, а у сред-

је нешто уобичајено, а разведена жена већ сутрадан може поново да се уда.

После доласка британских војника несразмера у бројчаном односу је још већа: једна жена на 200 мушкараца!

На острвљу има четири продавнице и три кафане. Све се налазе у Порт Стенлију. Ту је и пошта. У пошти ради службеник задужен за пружање информација о телефонским бројевима

преплатника, али га нико никад не зове јер свако зна свачији број. Телефонски именик Фокланда има само две странице!

Криминала нема. Најтежи злочини су крађа и пијанство. За крађу је предвиђен затвор, а за пијанство – црна листа. Саставља је локална власт и доставља свима који јавно продају алкохол. Они који се нађу на том списку неће добити пиће од 6 до 12 месеци, зависно од „осуђе“! Продавцима алкохола ни на крај памети не пада да им га кришом продају! Прошле године су на списку биле и две жене.

Незапосленост је непознат појам. Једина фирма на острвљу је Фокландска острвска компанија. Она је власник половине земљишта и преко ње иде сва трговина.

Фокланђани никад и никуд не журе осим да забораве бесмислени рат који су ту водиле две далеке земље. Фокланђанима не сметају ветрови који се ту укрштају, већ немир који се увукао на острвље.

М. Тодоровић

ПРОНАЛАЗАЧ „МАШИНЕ КОЈА МИСЛИ“ НИЈЕ ХТЕО ДА БУДЕ МАШИНА

Тај сувоњави је увек деловао немарно. Ако при руци није имао кошуљу, носио је испод сакоа пижаму, а кравату је чешће везивао око паса него око врата. На посао је обично долазио бициклом, а у пролеће се од полenske алергије бранио гас-маском.

Септембра 1939. позвали су доктора математике Алана Матисона Таринга — тада је имао 27 година — у британску тајну службу за дешифровање радио-сигнала. Стручњацима за прислушкивање била је по-

са људима и кога каријера никада није претерано занимала.

Још као ђак у основној школи показао је изузетну интелигенцију, али и тоталну одбојност према традиционалном школовању. Касније је почео да улази у тајне атомске физике; посебно су га интересовала нова дела Алберта Ајнштајна о теорији релативитета.

На Кингс колеџу у Кембриџу необичног младића су убрзо почели да цене. Већ његов први научни рад под насловом „О израчунљивим бројевима“ донео му је глас талента који много обећава. Тарингову расправу амерички професор Тимоти Ферис означио је као камен темељац модерне математичке логике и теорије аутомата. Реч је о механичком супермозгу који у својој меморији има припремљена решења за све могуће задатке које могу да изврше аутомати.

Стручњаци немачке тајне службе били су убеђени да је њихов систем шифара непобедив и да га није могуће дешифровати. Само један човек, како је израчунао Артур Шербиус који је учествовао у изради „Енигме“, морао би да ради читавих 42.000 година да пронађе све могуће комбинације.

Савршеност „Енигме“ оставила је дубок утисак и на самог Таринга, када се у близини Лондона са још двојицом научника латио посла.

Таринг и његози помоћници покушали су да „Енигму“ победе још интелигентнијом машином. У пролеће 1940. прилично су одмакли у послу: импозантан уређај, велик као орман који су називали „бомба“, могао је да почне да ради.

„Бомба“, претеча данашњих рачунара, систематски је, иако са вишечасовним закашњењем, анализирала радио-поруке

Немачки уређај за шифровање „Енигма“ и генерал Гудеријан на Источном фронту 1941.

Ратни премијер Винстон Черчил је 1941. лично честитао људима који су одгонетнули немачку шифру.

Снежана и седам патуљака

Таринг се, међутим, полако искључивао из овог

На крају Таринг је проводио ноћи сам у универзитетским лабораторијама, док су рачунари избацивали бесконачне рачунске операције. Желео је да и ембрионални развој ћелије унесе у математичке законе, а био је убеђен и да се структура људског моз-

БОМБА ПРОТИВ ЕНИГМЕ

ребна помоћ пошто су безуспешно покушавали да дешифрују немачку ратну шифру.

Таринг, чудац и научник са оригиналним, најчешће ексцентричним решењима, решио је проблем за неколико месеци. Тако је британска обавештајна служба могла да одгонетне већину шифрованих радио-порука. Захваљујући томе многе савезничке операције успешно су окончане.

Тек недавно је Тарингов колега Ендју Хоџес, професор математике у Кембриџу, објавио детаљну биографију овог тајног агента који је 1954. године извршио самоубиство. Хоџес слика портрет усамљеног, неприлагодљивог човека, који се ретко дружио

Тој студији, којој су се многи дивили као генијалном делу, Таринг има да захвали што је позван на универзитет Принстон у САД. Жеља да произведе аутомат који мисли постала је његова опсесија која га није напуштала до краја живота.

Рат помаже човеку који је мрзео рат

Рат је пацифисти Тарингу пружио прилику да своје визионарске замисли практично испроба — у решавању немачке ратне шифре.

Британски дешифранти су увек изнова губили битку с немачким аутоматом за шифровање типа „Енигма“, иако су знали његове конструкционе особине.

НЕМАЧКУ РАТНУ ШИФРУ РАЗРЕШИО ЈЕ ЈЕДАН БРИТАНСКИ ЧУДАК, НАУЧНИК, ПРЕТЕЧА КОМПЈУТЕРСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

„Енигме“ — прве тајне поруке на немачком језику.

Систем за дешифровање који је изумео Таринг први пут се исказао у ваздушном рату над Енглеском. Кад би немачки бомбардери полетели ка Ламаншу британски ловци су већ били у ваздуху, а биле су спремне и противавионске батерије у Лондону. Герингова ваздушна офанзива коначно је пропала.

Средином 1941. појачан је поморски рат. До тада су немачке подморнице наносиле велике губитке савезничкој флоти. Али, Британци су маја 1941. на заробљеној немачкој подморници запленили и примерак „Енигме“ са важним кључевима шифри. Опет је у акцију ступио Таринг и британски губици на мору су почели нагло да се смањују.

посла који је све више постајао рутински. Када је рат окончан „професор“, како су га звали, поново се посветио својој омиљеној теми — машини која мисли. Учествовао је у стварању првих рачунара, електронских чудовишта са хиљадама вакуумских цеви.

Временом, Тарингове идеје наилазиле су на све мање интересовање. Ме-

га може изразити формулом.

У својој кући имао је посебну лабораторију. Ту је и извршио самоубиство почетком јуна 1954. Поред Таринговог леша лежала је загрижена јабука пуна отрова цијанида — последња домишљатост необичног ексцентрика. На неки начин било је то последње Тарингово сећање на Дизнијев филм о Снежани и

А. М. Таринг у другој „улози“.

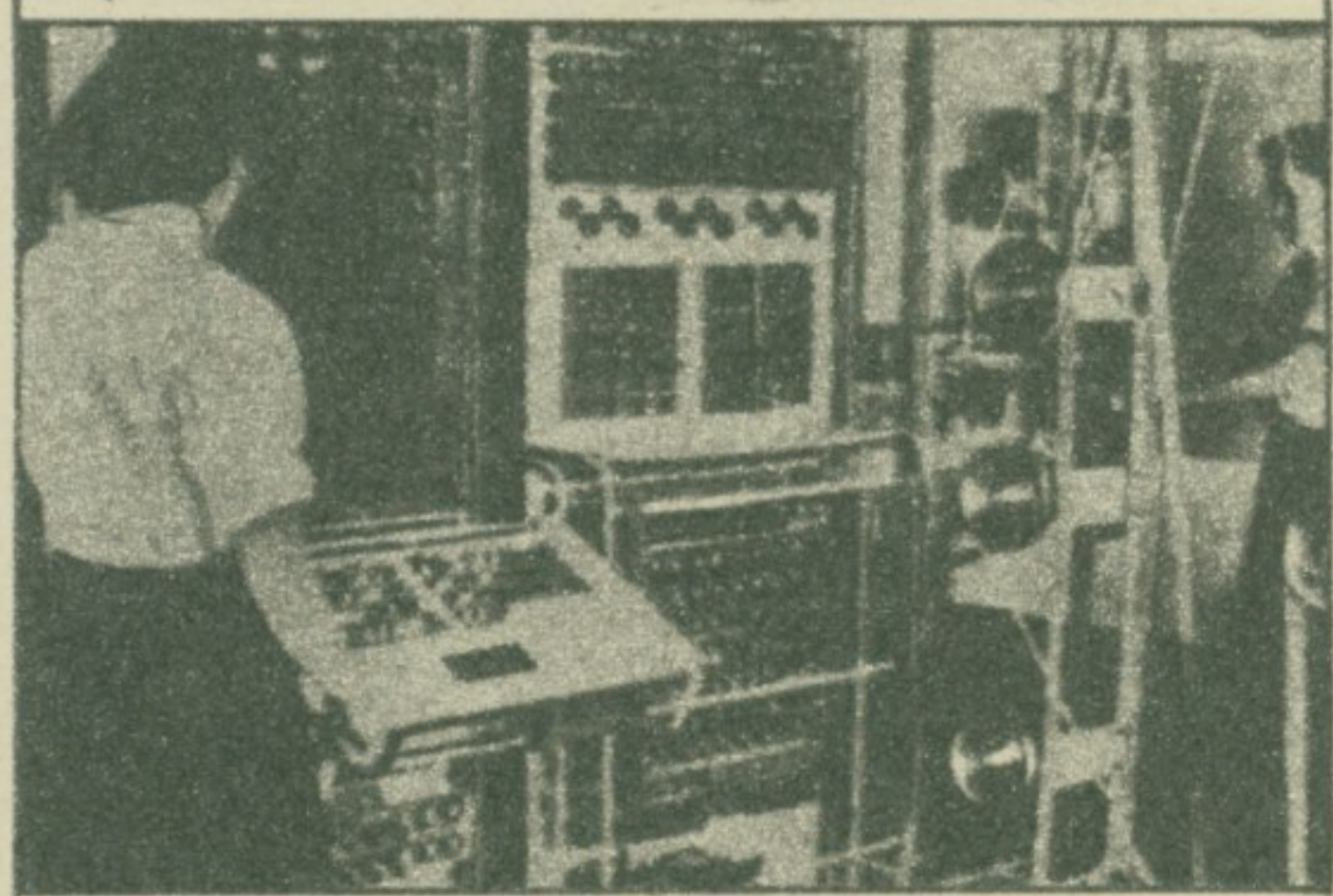
наџерима који су се интересовали за практичну употребу тих пројеката, биле су сувише компликоване. Таринг је, између осталог, за рачунар изумео програмски језик који је разумео само он.

седам патуљака, који је, кажу, поред науке највише волео.

Снежани је, у бајци, зла маћеха дала отровну јабуку. Тарингов живот није био бајка.

М.Ш.

Тарингова „Бомба“, 1941. године.

ФИНИ ЛЕД ЗА ФИНИ СВЕТ

Зна се ко су муштерије њујоршке робне куће „Блумингдејл“: тзв. фини свет. Њима отмена робна кућа, за само седам долара, продаје пакете умотане у сребрни папир. У пакету је садржина стара сто хиљада година, а ко-

ристи се за хлађење висија који, доследности и отмености ради, никако не би смео да буде млађи од дванаест година. У сребрном паковању од килограма продаје се лед.

То је нарочити лед. Прво, зато што се плаћа уместо да се бесплатно прави код куће, па зато што је увезен, и најзад, због тога што је одваљен од једног гренландског глечера старог сто хиљада година. У „Блумингдејлу“ тврде да је њихов лед, сем што је најстарији, и гарантовано најчистији на свету.

Залиху од две хиљаде килограма која се продаје као алва „Блумингдејл“ је набавио од Виљема Бејкера, поларног истраживача, који је дошлеповао ледену громаду од Гренланда до САД.

КАЖИ МИ КАЖИ, ЛЕПОТИЦЕ...

Данте Рањони, кафеџија у француском граду Агранжу, поставио је у свом локалу апарат за алкотест. Ова оригинална направа показала се веома корисна – пијанац добије обавештење да ли може да седне за волан или не. Боље тако него од полицајца.

КАКО, МОЛИМ?

У овом веку електронике уређај за проверу слуха који производи западно-немачка фирма „Зенхајзер“ изгледа смешно једноставан. Највише личи на минијатурни пешчани сат у коме се из горњег у доњи део пресипа 50 хиљада куглица. При томе се производи звук одређене јачине. Супер прост апарат се принесе уху и ко чује звук – добро чује, а ко не – мора ушном лекару.

Против овог „Глувометра“ буне се лекари опште праксе јер их сад пацијенти прескачу: слушају куглице, сами себи постављају дијагнозу и – право специјалисти.

ДРЖТЕ ЛОПОВА

Полиција у једном градићу у Северној Каролини, САД, нашла се на великој муци – неко је у локалној банци упорно крао блокове путничких чекова а никако да му ућу у траг. Све је говорило да лопова треба тражити међу службеницима банке. Бактеријским раствором премазали су неколико блокова чекова и оставили их на „згодно“ место. Чекови су брзо нестали. Картоне за евидентирање радног времена на које се отискује време доласка и одласка с посла попрскали су спрејом који у додиру са бактеријама изазива реакцију. И кад се лопов машио картона, пошто је био у додиру с бактеријама, на његовој картици појавиле су се црне пруге. Даље знате...

ГОСПОЋИЦА МОТОРНО ВОЗИЛО

Компјутери извршавају свакојаке наредбе, у служби су у многим фирмама. Али, често се догађа и да погреше.

Медицинска сестра из Даласа дала је да јој се продужи возачка дозвола.

Документ је добила за два дана али уместо њеног имена стајало је: Моторно Возило. Шта зна рачунар шта је име и презиме. Она је бар добила натраг дозволу за ауто, а другој жени из Њујорка десило се да су јој вратили дозволу али за – вртну косилицу!

Има још сличних случајева. Тако је Питер Бар недавно добио следећа упутства: „обавезно понети седам пари гаћица, неколико пари чарапа и топлу одећу. Дозвољена је лака шминка, никако црвени лак за нокте“. Па шта ће Питеру све то? Пошто је он први мушкарац који се придружује краљевском друштву болничарки, рачунар је, навикнут да шаље упутство само женском роду, и Питера сврстао међу представнице лепшег пола.

ВИДЕО – СЕЛО

Када је пре неколико година Евалд Депер наследио фарму у близини Халтерна, није био нимало одушевљен. Запослен као службеник у једној западнотемачкој фирми није имао представу о одгајању стоке, земљорадничким радовима. Сасвим природно, помислио је да прода имање. Нашао је и купца али се у последњем тренутку предомислио.

Одлучио је да од фарме направи туристичку атракцију. Живећи и сам у граду добро је знао колико људи посебно деца, чезну да изблиза виде валов за свиње, шталу са кравама, живинарник, бунар, праву сеоску кућу, огњиште. Потрудио се да глас о фарми-Дизниленду прошири преко новина, радио-станица. Посетиоци су почели да пристижу.

Сада Евалдову фарму годишње посећује око милион људи. Она се нашла у многим перспективама као једна од незаобилазних атракција. Евалд је запослио осамдесет људи. Кад се посетиоци уморе чека их ручак у једној од кућа. Дневно се сервира и по шест хиљада obroka! Док уживају у храни посетиоци гледају сцене из сеоског живота снимљене на видео тракама. А кад се деца уморе од толико „правог“ живота, ту су флипер и компјутерске игре које им прекраћују време.

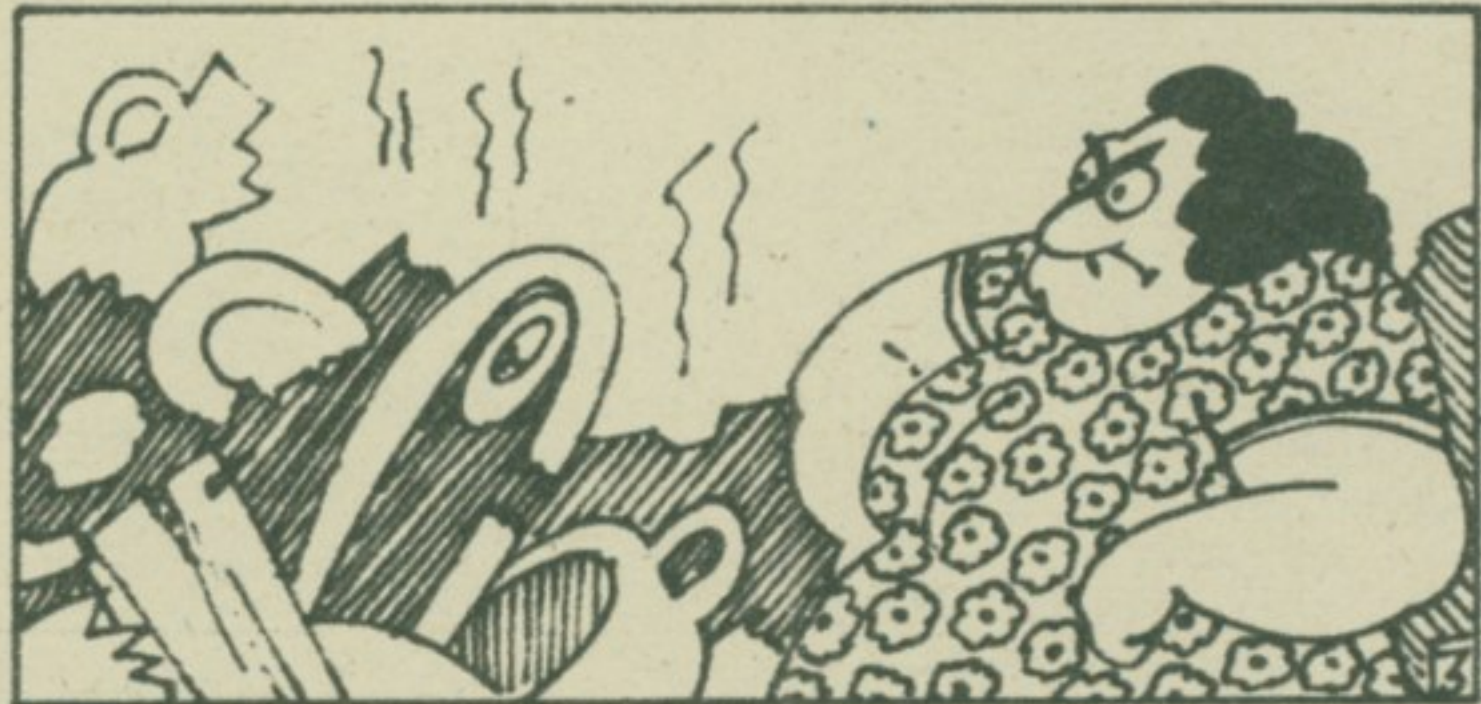

ЉУБОМОРА

Када се Заза Кимонт из Њујорка вратила с летовања мало раније него што је планирала, у стану није затекла никог али је у купатилу, поред мужевљеве четкице за зубе, угледала још једну, њој непознату. Трагови ружа за усне на четкици потврдили су њене најпрње слутње. Зази је пао мрак на

очи и почела је да треска све што јој се нашло при руци. Када је поразбијала све чаше и тањире, прешла је на лампе, слике и украсе. Затим се спаковала и отпутовала мајци.

Тамо је затекла само оца. Њен муж је позвао ташту – Зазину маму, да буде мало код њега у Њујорку док је Заза на летовању. Четкица са траговима ружа припадала је Зазиној мајци.

ПУСТИ ЛАВА, ЧУВАЈ СЕ ПСА!

Ватрогасце, који су на хитан позив дојурили да угасе пожар у једној кући у Декатуру, сачекала су три лава, једна лама, пар змија и неутврђен број мачака и паса. Сем њих, код куће није било никог другог.

Испоставило се да су од лавова незгоднији пси, јер су они задали више мука ватрогасцима. Што се краља цунгле тиче, бар оног што се башкарио на веранди, њега се читава та гужва није нарочито тицала.

А ко је уопште позвао ватрогасце? Суседи који су приметили дим у кухињи. Кад су угасили пожар, ватрогасци су отишли, а да се са власницима менаџерије нису ни упознали.

МОНОЛОГ ФАХРЕТЕ ЈАХИЋ

ТЕТКА ЛЕПА БРЕНА

Кад треба да идем код зубара увек идем код дечијих. Мени је лакше кад су деца око мене. Кад се они не плаше, нећу ни ја. Исто је и с њима: Ако тет-ка Лепа Брена сме да сед-не на зубарску столицу, за-што не би и она?

— Останем у амбуланти увек дуже него што сам мислила. Замоли ме једна Марија да сачекам да јој изваде зуб, па један Аца, једна Лела, један Ђорђе...

Дом синдиката. Да ли ће овог пута (једног утор-ка) Фахрета Јахић имати времена за разговор? Први пут је журила. Сре-ли смо је на вратима, у од-ласку. Следећег дана пу-товала је са оркестром у Немачку. Други пут чекали смо је на службеном улазу Дома синдиката. Било је много света. Једни су држали цвеће за Брену, други су стајали и чекали своје „везе“ које ће их без карте увести на концерт. Рака Ђокић, Фахретин ме-наџер, појављивао се, не-стајао. Бар тридесетак пу-та разговарали смо теле-фоном (зовите сутра, за недељу дана, у недељу...).

Очекујемо да се Лепа Брена појави у фармерка-ма, ненашминкана. Кажу, таква је кад није на позор-ници. Појављује се елган-на дама с црном траком у коси, „откачене“ нонша-ланције. Ту су панталоне (али не џинс), ту је и џем-пер (проткан шљокицама). У великој је трци, правој „фрци“. Припрема нову плочу, снима телевизијски програм, концерти су за неколико месеци унапред уговорени.

Доноси двадесетак пи-сама. Једно је розе с не-ком нарочитом, романтич-ном сличицом. Друго је посуто шљокицама, има их намирисаних, исцртаних...

— Деца ми највише пишу. Сва њихова писма прочи-там макар у таксију, док

жури на аеродром. Дечи-је мишљење велико ми је мерило за све што радим. Ако ми они пишу да им се свиђа тракица коју носим у коси, ја то прихватим. Знам добро да су њихови савети од срца, да ме де-ца гледају као старију сес-тру. А сестра се воли.

— Многи ми траже новац. Деца никада. Она ме само моле да им пошаљем неке чешљиће, шналице, слике. Трудим се да им испуним ове жеље.

— Не знам шта ћу само кад ми траже хаљине у ко-јима се више не појављу-јем на концертима. Како

да им објасним да сам за сву ту гардеробу, чак и кад је више не облачим, веза-на. Те хаљине ми је шила моја мајка, сваку сам до-бро изнојила на бини. Ве-зују ме за одређене пери-оде мог живота на сцени, показују ми како сам се мењала. Чувам их за дуго сећање.

Претура по писмима. От-вара једно. Пише јој неки дечак из Београда. Почи-ње с „драга Фахрета“.

— Деца ме свакако зову. И тетка Лепа Брено и тета Фахрета... Волела бих да ме ословљавају само с Брено, без оног „лепа“. То ми је наметнуто, никада се с тим нисам сродила.

— Ево, овај дечак ме мо-ли да га посаветујем како да се обуче за неки рођен-дан. Стало му је да лепо изгледа. Биће ту и нека његова симпатија!

— А ова девојчица би во-лела да зна како се постаје Лепа Брена. Да ли је до-вољно што зна све моје песме?

— Без обзира на све по-тешкоће са којима се, нор-мално, сусрећем ја заиста никада нисам престала да се играм. Без тога се не може.

— Милена из Ниша, као што видите, у писмо је ста-вила своју фотографију. „Сигурно ти сви траже да им пошаљеш слику па сам ја одлучила да урадим суп-ротну. Сигурно је досадно кад лепиш марке и став-љаш фотографије у ковер-те. Ево ти моја слика с потписом. Много те воли...“

— Погледајте писмо ове студенткиње из Сарајева. Ништа не тражи, само ме моли да га прочитам до краја. Биће јој лакше да се неком изјада, а зна добро колико сам се и ја мучила кад сам дошла у Београд да студирам. Нисам имала практично ниједан оброк дневно, стално нам је хра-ну спремала мајка моје другарице са којом сам учила. И ова студенткиња је у сличном положају. Студира медицину и није јој лако. Кад заврши и за-посли се желела би да до-ђем код ње, ако ми икада затреба. Јавиће ми кад се све то оконча...

— Зашто моје песме ула-зе у уши и старијима и де-ци? То је бар једноставно. Певам песмице које се ла-ко памте, које имају неки ритам. Али, не треба децу потцењивати и правити им песме у стилу „еци-пеци-пец“.

Сусрет с децом Копао-ника био је дирљив. У но-вој школи изнели су нам традиционалну погачу, со и вино. Малишани су ме гле-дали из прикрајка. Ништа ме нису питали. Само су се нешто смејуљили између себе.

— Волим кад су деца са мном на бини. Понекад се уплашим да им се нешто не догоди, да се не сапле-ту о оне силне каблове. Кад их замолим да сићу с бине, деца ме упитају: „Што ти нас тераш кад те ми волимо?“ То је једино питање на које заиста не-мам одговор.

В. Софреновић

Илустровао: Ненад Милићевић

ПОВРАТАК
ЏЕДАЈА

У РУКАМА ЦАБЕ ХАТА

ПО ПРИЧИ: ЏОРџА ЛУКАСА (GEORGE LUCAS) А. ГУДВИН (A. GOODWIN) ЦРТА: А. ВИЛИЈАМСОН (A. WILLIAMSON) К. ГАРЗОН (C. GARZON) Р. ФРЕНЦИ (R. FRENZI) Т. ПАЛМЕР (T. PALMER)

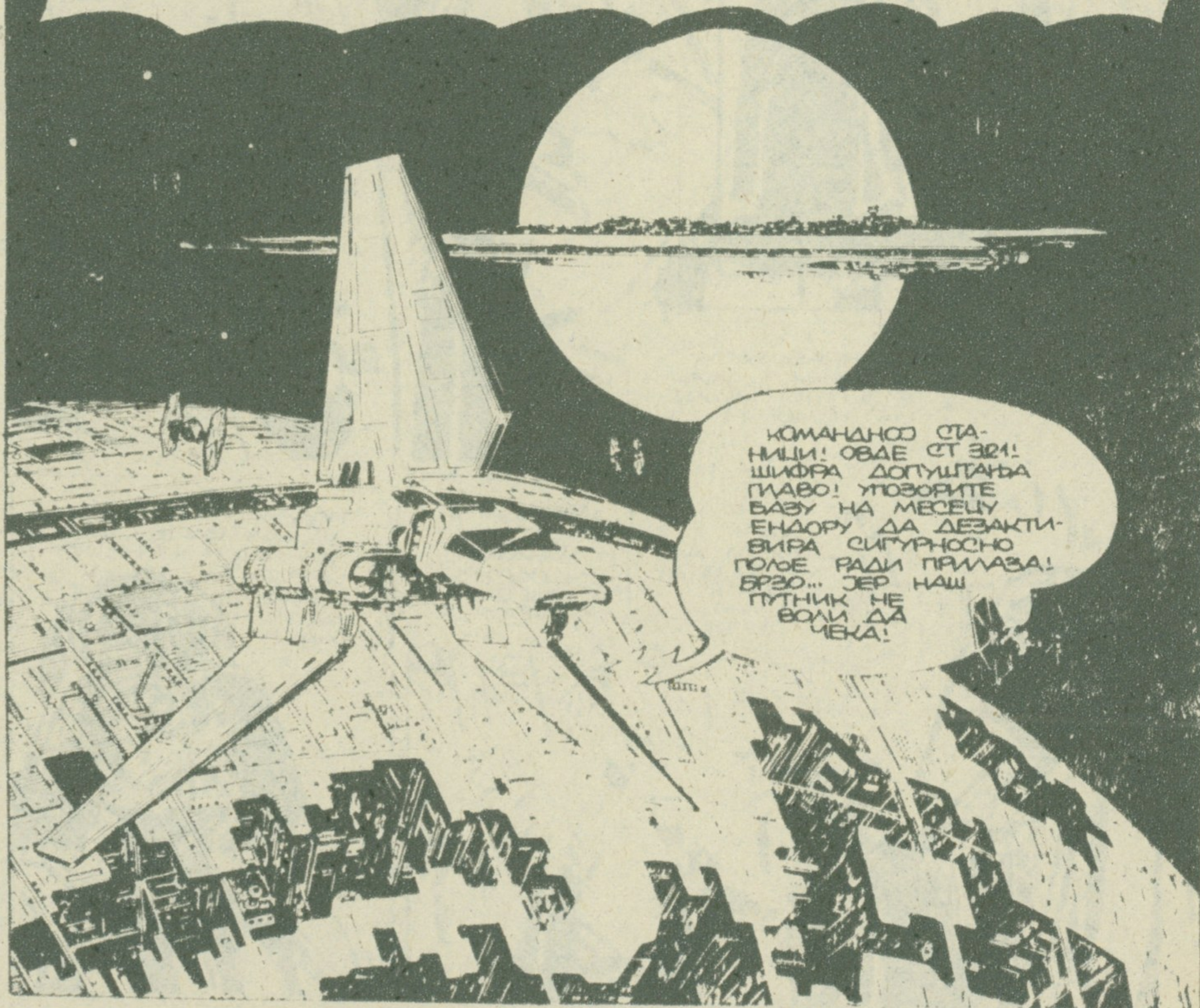
ЈЕДНОМ ДАВНО, У ДАЛЕКОЈ, ДАЛЕКОЈ ГАЛАКСИЈИ...

ПОБУЊЕНИЧКЕ ВОЈЕ ПЛАНИРАЛЕ СУ СВОЈ
СЛЕДЕЋИ ПОТЕЗ ПРОТИВ ЗЛЕ ГАЛАКТИЧКЕ
ИМПЕРИЈЕ. ПО ПРВИ ПУТ, СВИ ПОБУЊЕНИЧКИ
БРОДОВИ ОКУПЉЕНИ СУ У ЈЕДНУ ЈЕДИНУ
ЏИНОВСКУ АРМАДУ.

ЛУК СКАЈВОКЕР И ПРИНЦЕЗА ЛЕИА ЗА-
ПУТИЛИ СУ СЕ НА ТАТУИН ДА БИ ХАНА
СОЛОА СПАСЛИ ИЗ КАНЦИ ГАНГСТЕРА ЦА-
БЕ ИЗ РАСЕ ХАТ.

ОНИ НИСУ ЗНАЛИ ДА ЈЕ ПОБУЊА ОСУЂЕ-
НА НА ПРОПАСТ. ИМПЕРИЈА ЈЕ НАРЕДИ-
ЛА ДА СЕ ИЗГРАДИ НОВА БОЈНА СВЕМИ-
РСКА СТАНИЦА, МОГНИЈА ОД ПРВЕ, СТРАШ-
НЕ ЗВЕЗДЕ СМРТИ...

M & L LUCASFILM LTD (LFL)

КОМАНДНОЈ СТА-
НИЦИ! ОВДЕ СТ 321!
ШИФРА ДОПУШТАЊА
ПЛАВО! УПОЗОРИТЕ
БАЗУ НА МЕСЕЦУ
ЕНДОРУ ДА ДЕЗАКТИ-
ВИРА СИГУРНОСНО
ПОЉЕ РАДИ ПРИЛАЗА!
БРЗО... ЈЕР НАШ
ПУТНИК НЕ
ВОЛИ ДА
ЧЕКА!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ, НА ПАЛУБУ, У ЗАВРШЕНОМ ДЕЛУ СТАНИЦЕ, ИЗ ШАТЛА ЈЕ СИШЛА ЈЕДНА ПРИЛИКА. ЧУО СЕ САМО МУКИ ШУМ ИЗ МАСКЕ ЗА ДИСАЊЕ...

ЛОРД ВЕЈДЕР!
ОВО ЈЕ НЕОЧЕ-
КИВАНО ЗАДОВО-
ЉОСТО! ПОЧАШ-
РЕНИ СМО
ТОМ...

МАНИТЕ СЕ ЗАДОВО-
СТАВА, КОМАНДИРЕ
ЏЕРЏЕРОДЕ! ИМПЕРАТО-
РА ЗАНИМА КАКО НАПРЕ-
ДУЈЕ ПОСАО! ЈА САМ
ДОШАО ДА УТВРДИМ
РОКОВЕ!

УБЕРАВАМ ВАС, ЛОРДЕ
ВЕЈДЕРЕ, ДА МОЈИ
ЉУДИ РАДЕ СВОЈСКИ!
ЗВЕЗДА СМРТИ ЋЕ ПРО-
РАДИТИ ПО ПЛАНУ!

БОЈИМ СЕ ДА ИМПЕ-
РАТОР НЕ ДЕЛИ ВА-
ШЕ ОПТИМИСТИЧКЕ
ПРОЦЕНЕ! МОЖДА
ЈА МОГУ ДА УВР-
ЗАМ ПОСАО?

ТО НЕЋЕ БИТИ
ПОТРЕБНО! АЛИ...
ИМПЕРАТОР ЗАХТЕ-
ВА НЕМОГУЋЕ...

МОЖДА
ЋЕТЕ
УСПЕТИ ДА
МУ ТО ОБЈА-
СНИТЕ
КАД
СТИГНЕ!

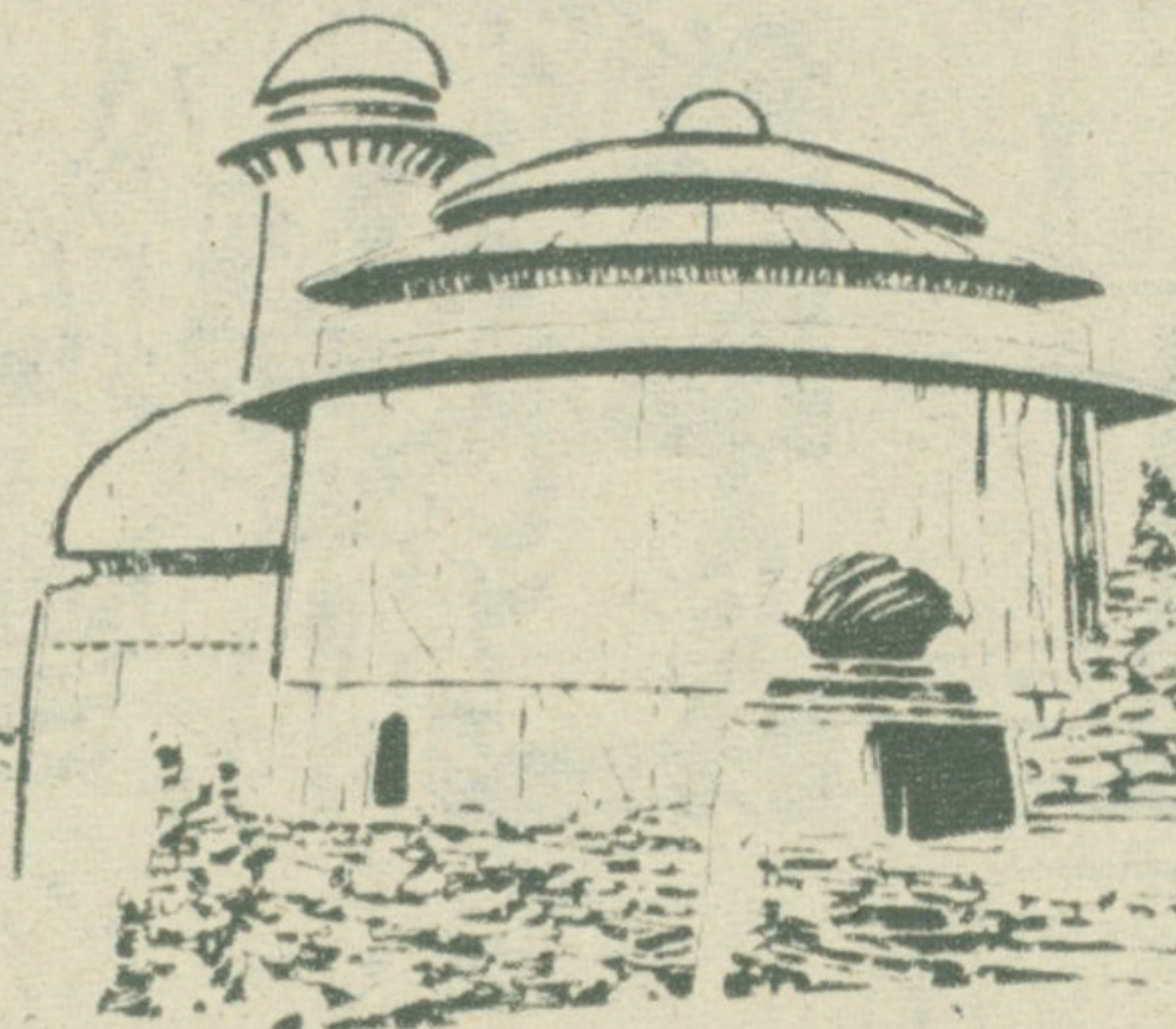
ИМПЕРАТОР
ДОЛАЗИ
ОВАМО?!
УДВОСТРУ-
ЧИЋЕМО
НАПОРЕ!

НАДАМ СЕ, ЏЕРЏЕРО-
ДЕ... ЗА ВАШЕ ДОБРО!
ИМПЕРАТОР НЕЋЕ ТО-
ЛЕРИСАТИ
ДАЋЕ
ОДЛА-
ГАЊЕ!

КРОЗ ВЛЕШТАВУ ВРЕЛИНУ ДВОЈНОГ СУЊА НАД ТУТУ-
ИНОМ, ДВЕ ПРИЛИКЕ КРЕТАЛЕ СУ СЕ ПРЕМА МАСИВНОЈ
ГРАЂЕВИНИ НА ПУСТАРИ ПЕСКА И СТЕРА. НИЈКА ЈЕ ПРЕД
СОБОМ ИМАЛА ЧВРСТ ЦИО...

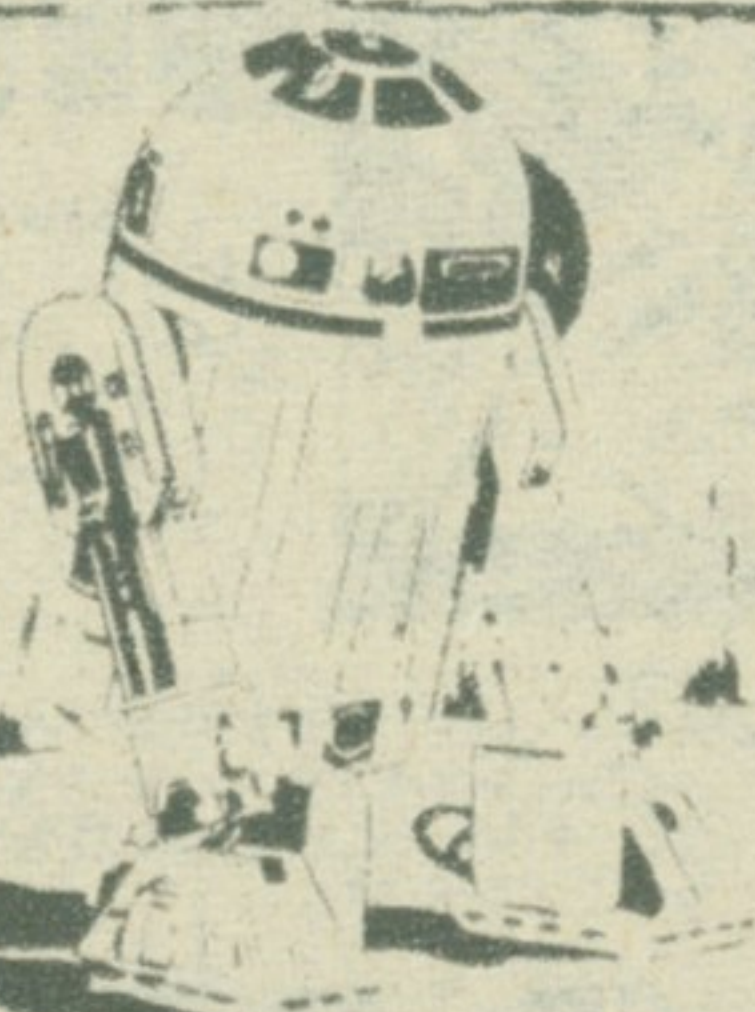
НАРАВНО ДА БРИНЕМ!
И ТИ БИ МОРАО! ЈАДНИ
ЛАНДО КАРИСИЈАН СЕ
ОДЛАВЛЕ
НИЈЕ
ВРАТИО!

ЗАР ПОРУКУ НИЈЕ
МОГАО ДА ПРЕДА
ЧУБАКА? КАД ПОД
СМИСЛЕ НЕМОГУЋУ
МИСИЈУ, СЕТЕ СЕ НАС!
КО БРИНЕ ЗА ДРОИДЕ!
ПОНЕКАД СЕ ПИТАМ
ЗАШТО ТО ПОДНОСИМО?

КАД СУ СТИГЛИ ДО КАПИЈЕ
ПУСТИЊСКЕ ТВРЂАВЕ...

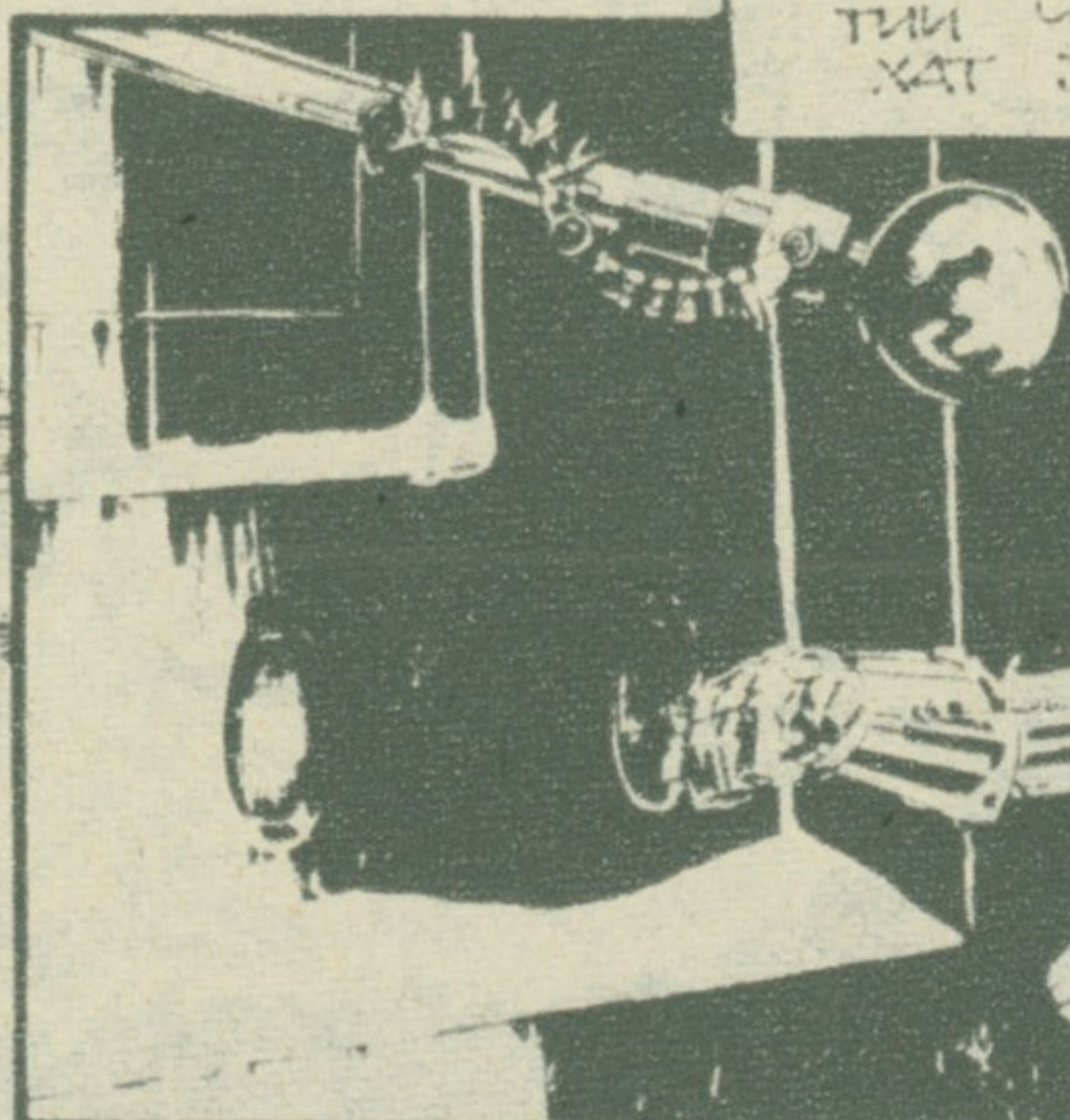
ВИПА-ДА
ВХУУТ!

ИЗГЛЕДА
ДА ОВДЕ НЕМА
НИКОГА, АРТУ!
ВРАТИМО СЕ ДА
ТО КАЖЕМО
ГОСПОДАРУ ЛУКУ!

ТИИ ЧАТА
ХАТ ЈУД!

ОХ! АР. АРТУ ДЕ-ТУ
-ВА БО СИТРЕЈОВА
ЕЈ ТУТА ОД МИШКА ЦА-
БА ХАТ!

МИСЛИМ ДА
НАС НЕБЕ ПУСТИ-
ТИ УНУТРА, АРТУ!
БОЈЕ ДА
ИДЕМО!

УПРАВО КАДА СЕ
ТРИПИО СПРЕМИО
ДА ОДЕ, ТЕШКА КА-
ПИЈА СЕ ПОДИГЛА И
АРТУ-ДИТУ СЕ ОТКО-
ТРИАО У МРАК...

...ГДЕ ГА ЈЕ НЕКО
ЧЕКАО...

М-МИ
ДОНОСИМО ПО-
РУКУ ЗА ВА-
ШЕГ ПОСЛОДАРА,
ЏАБУ...

БАХ
-ДИТА
КЛИК
ВРРРТ!

... И ПОКЛОН! ПОКЛОН?
КАКАВ ПОКЛОН?

НИ ЏАБА НО
ВАДА! МИ ЧАДЕ
СУ ГУДИ!

ФРИИТ
ВА-ДУТ!

СТРАШНО МИ ЈЕ
ШАО, АЛИ СХВАТИТЕ
ДА НАМ ЈЕ НАРЕ-
ЂЕНО ДА ТО-МА
ШТА ДА ЈЕ - УРУЧИ-
МО ЛИЧНО ЏАБИ!

ВИСОКИ АДУТАНТ ВОЂЕ
ГАЛАКТИЧКОГ ПОДЗЕМ-
ЉА ОШИНУО ЈЕ
ПОГЛЕДОМ ДРОИ-
ДЕ... И ПОКАЗАО ДА
ПОВУ ЗА НАМ...

ЈЕДНОГ ДАНА, АРТУ,
ТВОЈА ТВРДОГЛАВОСТ
БЕ НАС УПРОПАСТИТИ!
САДА ПРЕДАЈ ПОРУ-
КУ И ПОКЛОН И ВОДИ
НАС БРЗО ОДАВДЕ!

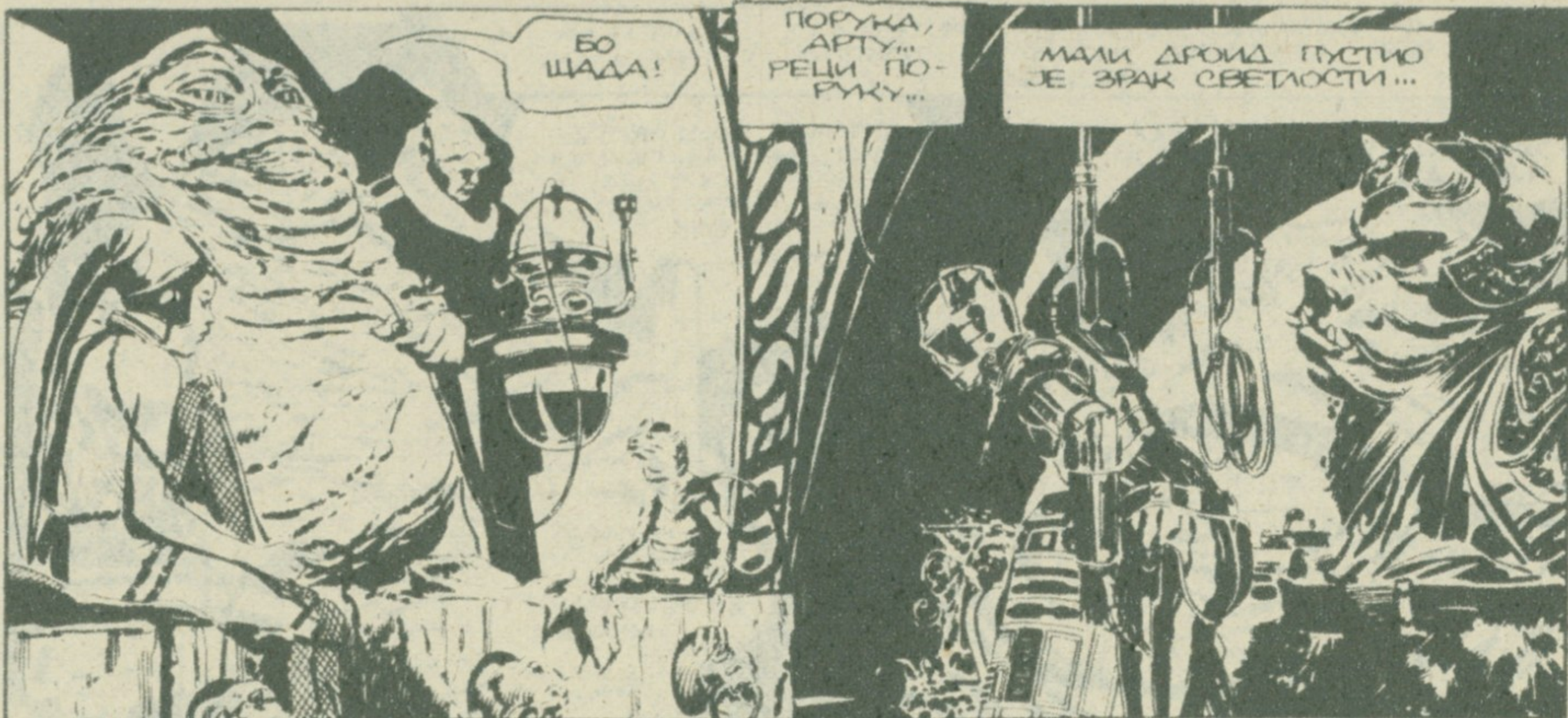
ИМАМ ЛОШЕ
ПРЕДОСЕЂАЊЕ!

„БЕДНА КОШНИЦА ШЊАМА И ЛОПОВАЉКА“ - РЕЧИ ОБИЈА
ВАН КЕНОВИЈА ПРОШЛЕ СУ КРОЗ МЕМОРИЈСКА КОЛА
ТРИПИЈА. ОДНОСИМЕ СУ СЕ НА СВЕМИРСКУ ЛУКУ МОС
-ЕСЛИ У КОЈОЈ СУ СЕ ЖРЦАЛИ...

...АЛИ И НА ОВУ ПРОСТОРИЈУ...

ТЕШКО НАМА!

БО
ЩАДА!

ПОРУКА,
АРТУ...
РЕЦИ ПО-
РУКУ...

МАЛИ ДРОИД ПУСТИО
ЈЕ ЗРАК СВЕЛОСТИ...

... ИЗ КОГА СЕ ОБРАЗОВАО
ХОЛОГРАМ...

ПОЗДРАВЉАМ
ТЕ, МОЈНИ
ЦАБА! ЈА САМ
ЛУК СКАЈВО-
КЕР, ВИТЕЗ
ЏЕДАЈ И ПРИ-
ЈАТЕЉ ХА-
НА СОЛОА!

ТРАЖИМ
ПРИЈЕМ КОД
ТВОЈЕ ВИСО-
СТИ, РАДИ
ПОГОДБЕ ЗА
ЊЕГОВ
ЖИВОТ!

ИЗЈАВА ЈЕ ИЗАЗВАЛА
БУРНЕ РЕАКЦИЈЕ СВИХ
ПРИСУТНИХ У ПРОСТОРИЦИ,
СЕМ КОД ЈЕДНЕ ОСОБЕ
-ЛОВЦА НА УЧЕНЕ-БОБЕ ФЕТА...

ЗНАМ ДА ЈЕ ТВОЈ
БЕС НА ХАНА СОЛОА
НЕИЗМЕРАН, АЛИ СИ-
ГУРАН САМ ДА МО-
ЖЕМО НАПРАВИТИ
ОБОСТРАНО КОРИСТАН
ДОГОВОР! КАО ЗНАК
МОЈЕ ДОБРЕ ВОЉЕ,
ШАЉЕМ ТИ
ПОКЛОН...

... ОВА ДВА ДРОИДА!
ВРЕДНИ СУ И ДОБ-
РО ЋЕ ТЕ СЛУШАТИ!

ШТА... ШТА ЈЕ РЕКАО?!
ТО НИЈЕ ИСТИ-
НА! АРТУ, ПУ-
СТИО СИ ПО-
ГРЕШНУ
ПОРУКУ!

РУЖНИ ГРОХОТ КОЈИ СЕ ЗАЧУО
ИЗ ОГРОМНЕ ЦАВИНЕ МАСЕ
НИЈЕ БИО ОХРАБРУЈУЋИ...

"КАО НИ РАЗГОВОР ИЗМЕЂУ ПРОТЕСКОГ ГАНГСТЕРА И
ЊЕГОВОГ АБУТАНТА КОЈИ ЈЕ ТРИПНО ПРЕВЕО СА
ХАТСКОГ"

ПОГОДБА УМЕСТО БОРБЕ?
ТАЈ СКАЗВОКЕР НИЈЕ
ЧЕДАЈ, ГОСПОДАРУ!

ТАЧНО! ЗАДРЖАВЕ-
МО ЊЕГОВ ПОКЛОН,
БИБЕ ФОРТУНА,
АЛИ БЕЗ ПОГОД-
БЕ!

НЕМАМ
НАМЕРУ ДА
СЕ ЛИШИМ
НАДРАЖЕГ
УКРАД!

ДОК СЕ ЧАБА СМЕ-
ЈАО НА ЛИК У
СВЕТАУЦАВОМ КАР-
БОНИТУ...

"ДРОИДИ СУ ПОВЕДЕНИ ДУБЕЈЕ У ТВРЂАВУ, ДО КОТ-
ЛАРНИЦЕ ИСПУЊЕНЕ ПАРОМ, МАШИНАМА И ЕЛЕКТРОН-
СКИМ КРИЦИМА СВОЈЕ МЕХАНИЧКЕ САБРАБЕ КО-
ЈИ СУ БИЛИ НА МУКАМА"

АХ! НОВИ ОСУЂЕНИЦИ... ДИВНО! БЕЗ ПРЕВО-
ДИОЦА СМО ЈОШ ОТКАКО СЕ ГОСПОДАР НА-
ЈУТИО И ДЕЗИНТЕГРИСАО ДРОИДА!

Д-ДЕЗИНТЕГРИСАО?

НАРАВНО! БИГЕШ ВЕОМА КО-
РИСТАН! СТРАЖАРУ, ПОВЕЖИ
ГА СА МУЊОМ ЗАДРЖАВАЊА И
ОДВЕДИ ГА НАТРАГ ДО ПРЕСТО-
НЕ СОБЕ! А ЊЕГОВОГ ПРИЈА-
ТЕЉА...

БЕДИТИИ
ВРУП ВРАДАП!

ОХ... СВАЂАЛИЦЕ! ПОТРЕБАН
СИ МИ НА ГОСПОДАРЕВОЈ
ЈЕДРИЛИЦИ! НЕКОЛИКО
АСТРОДРОИДА НАМ ЈЕ НЕ-
ДАВНО ПОВЕГЛО! ЛЕПО БЕШ
СЕ УКЛОПИТИ...

...ЧИМ СТЕКНЕШ МАЛО ВИ-
ШЕ ПОСЛУШНОСТИ!

ПРУГО ВРАГЕН У ДВОРАЊУ ЦАБЕ ХАТА, ТРИПИО ЈЕ ЗАТЕКАО ПРАВУ ТЕРЕВЕНКУ ДОК ЈЕ ЧЕРВОЗНИ ДРОИД ПРИМАО УПУТСТВА, ЦАВИНУ ПАЖЊУ ПРИВУКЛА ЈЕ РОБИЊА КОЈА ЈЕ ПЛЕСАЛА...

ДА
ЕЈДА!

... ЈЕР МУ СЕ НИЈЕ ДОПАЛА...

НА ЧУВА
НЕГАТОРИ...
НА! НА!
НАТУТА...

БОСКА!

САМО ЈЕДНА ЦАВИНА
РЕЧ И НАЈЕДНОМ...

... ПОД ИСПОД ПЛЕСА-
НИЦЕ СЕ ИЗМА-
КАО...

ЗАМКА СЕ ХИТРО СКЛОПИЛА,
НА РАДОСТ ЦАРЕНЕ ГОМИЛЕ,
ОДЛОЖО СЕ ЗАЧУЛО РЕЖА-
ЊЕ...

...А ЗАТИМ ДИВ-
ЉИ КРИК...

ТЕК ШТО СУ СЕ
ТРИПИОВА ПЕРЦЕП-
ЦИОНА КОЛА
ПОВРАТИЛА
ОД ШОКА, НЕ-
КО ШМШКА-
ЊЕ УПОЗО-
РИМО ГА ЈЕ
ДА ВИШЕ
НИЈЕ САМ...

ОХ, НЕ!

ЧУБАКА!

ЛОВАЦ НА
УЦЕНЕ ЈЕ
НА ЧУДНОМ
ЈЕЗИКУ
ЗАХТЕВАО
НАГРАДУ,
А ЗАХТЕВ
ЈЕ МОРАО...

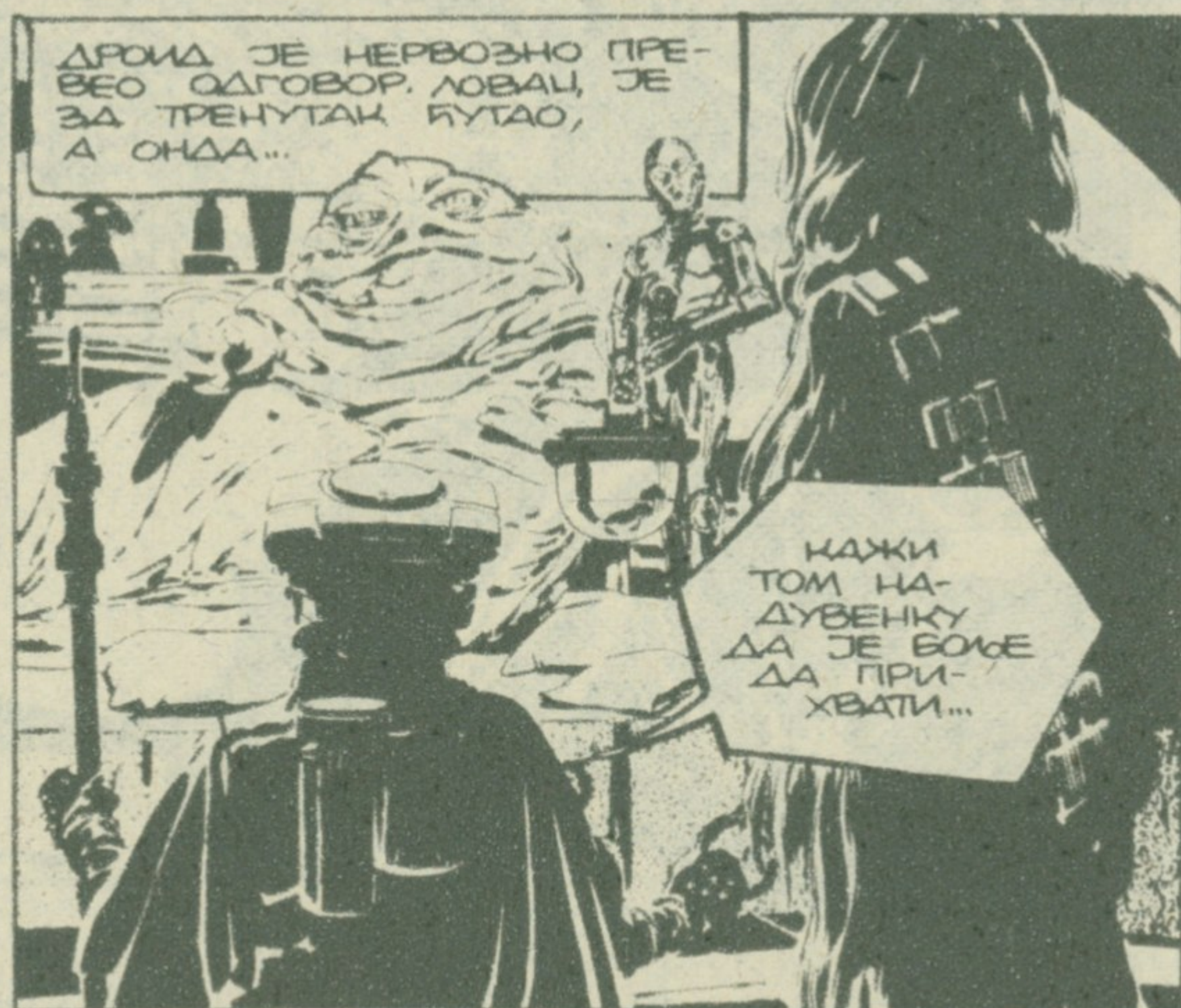
...ИЛИ
БЕ МОРАТИ
СВОЈУ СМРД-
ЉИВУ КО-
ЖУ ДА КУ-
ПИ ПО БОШ-
КОВИМА ОВЕ
СОВЕ! ОВО
ЈЕ ТЕРМАЛ-
НИ ДЕТО-
НАТОР!

... ДА ПРЕВЕДЕ ТРИПИО...

ПЕДЕСЕТ ХИЛАДА? ПЕДЕСЕТ?
РЕЦИ ДА МУ ПОКЛАЊАМ САМО
ДВАДЕСЕТ ПЕТ...

...ГЛУС
ЊЕГОВ
ЖИВОТ!

ДРОИД ЈЕ НЕРВОЗНО ПРЕ-
ВЕО ОДГОВОР. ЛОВАЦ ЈЕ
ЗА ТРЕНУТАК БУТАО,
А ОНДА...

КАЖИ
ТОМ НА-
ДУВЕНКУ
ДА ЈЕ БОЉЕ
ДА ПРИ-
ХВАТИ...

ПА... ШТА КА-
ЖЕ, ПРЕВО-
ДИОЧЕЗ?

ОХ, ВАШЕ ВИСОЧАШТВО...
ОХ... АХ... С ПОШТОВАЊЕМ
МОЛИ ДА ГА ПОСЛУШАТЕ...

...ИЛИ БЕ АКТИ-
ВИРАТИ ТЕРМАЛ-
НИ ДЕТОНАТОР
У РУЦИ!

ТЕРЕВЕНКА ЈЕ У ТРЕНУ ПРЕ-
СТАЛА. ЦАБА ЈЕ ОШМИУО
ЛОВАЦ НА УЦЕНЕ ПОГЛЕДОМ
ПУНИМ МРЖЊЕ... А ОНДА
СЕ НАСМЕЈАО...

ОВАЈ ЛОВАЦ ЈЕ МОЈА
ВРСТА ОЛОША! ЕНЕРГИЧАН
И ДОМИШЉАТ! РЕЦИ МУ,
ПРЕВОДИОМЕ...
ТРИДЕСЕТ ПЕТ!
И НЕКА НЕ
ИЗАЗИВА
СРЕЋУ!

ПРОСТОРИЈУ ЈЕ ИСПУНИО ОЛАКШАЊЕ КАД ЈЕ
ЛОВАЦ НА УЦЕНЕ ПРИХВАТИО...

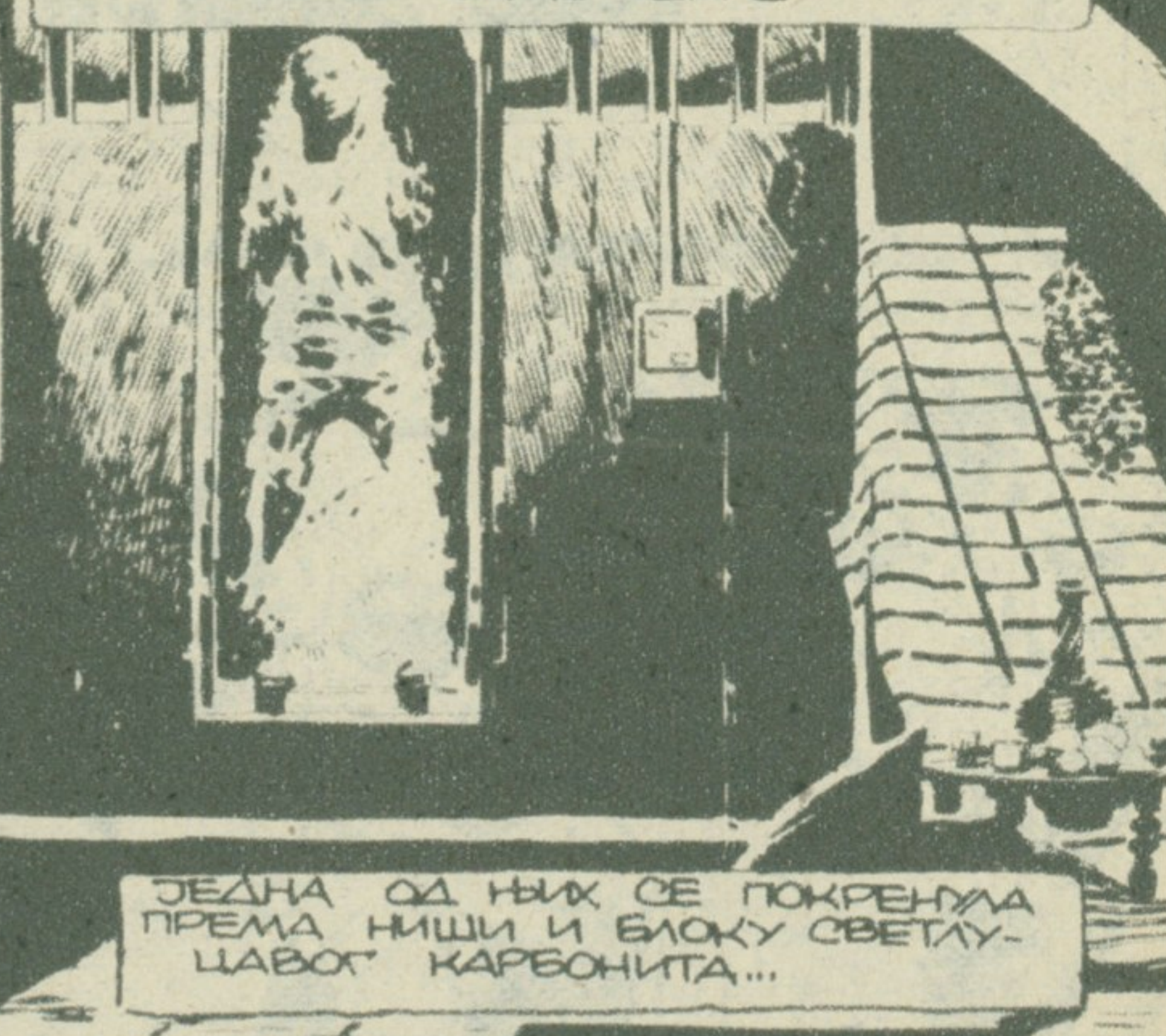
ДОЂИ, ПРИЈАТЕЉУ,
ПРИДРУЖИ СЕ СЛАВ-
ЉУ! НАБИ ДУ ТИ
ДРУГИ ПОСАО!

ПОНОВО МУЗИКА И ЖАГОР... ДОК
СУ ЗАТВОРЕНИКА ИЗ РАСЕ ВУКИ
ВОДИЛИ КРОЗ ГОМИЛУ ЧУДНОВА-
ТИХ БИГА, СА СВИХ СТРАНА ЧУ-
ЛЕ СУ СЕ ПОРУТЕ И СМЕХ...

НОБ. У ЦАБИНОЈ ПРЕСТОНОЈ СОБИ
НАЈЗАД ЈЕ ЗАВЛАДАЛА ТИШИНА.
ОСТАЛЕ СУ САМО СЕНКЕ...

ЈЕДНА ОД НИХ СЕ ПОКРЕНУЛА
ПРЕМА НИШИ И БЛОКУ СВЕТАУ-
ЦАВОГ КАРБОНИТА...

У ПОТАЗИ, ДОДИРНУТЕ СУ
КОНТРОЛЕ ПОЉА СИЛЕ.
БЛОК СЕ СПУСТИО. ПРОЦЕС
ЗАПОЧЕТ У УГЛЕНИЧНОЈ
КОМОРИ ЗА ЗАМРЗАВАЊЕ
У РУДАРСКОМ
ГРАДУ У
ОБЛАЦИМА
СИСТЕМА
БЕСПИН...

...НАЈЗАД ЈЕ ПРЕОКРЕНУТ.
ЗАТВОРЕНИКА КОЈЕГ
ЈЕ ИСПОРУЧИО ЈЕДАН
ЛОВАЦ НА УЧЕНЕ
ОСЛОБОДИО ЈЕ ДРУГИ...

Н-НЕ ВИДИМ...НИШТА
НЕ ВИДИМ!

ТИХО!
ТО ЈЕ БОЛЕСТ
ХИБЕРНАЦИЈЕ! ВИД
ЈЕ ТИ СЕ КАСНИ-
ЈЕ ВРАТИТИ!
ДОБИ...МОРАМО
ДА ПОЖУРИМО!

НЕ
ИДЕМ
НИГДЕ!
И, КО
СТЕ
ВИЗ?

КАЦИГА ЈЕ ПАЛА, А
ГЛАС, САДА БЕЗ ЕЛЕК-
ТРОНСКОГ МАСКИРАЊА,
ТОПЛО ПРОГОВОРНО...

НЕКО
КО ТЕ
ВОЛИ,
ДРАГИ...

АЛИ, МИ
СМО У ЦАБИНОЈ
ПАЛАТИ И МОРАМ
ТЕ БРЗО ИЗВУЧИ
ОДАВДЕ!

ПОШЛИ СУ...КОРЕЛИЈСКИ КРИЈУМЧАР, ХАН СО-
ЛО, КОЈИ СЕ НЕМОГНО ТЕТУРАО, И ПОБУЊЕ-
НИЧКИ ВОЂА, ПРИНЦЕЗА ДАВНО УНИШТЕНОГ
АНДЕРАНА. ИЗНЕНАДА...

...ЗАЧУО СЕ СМЕХ...

ГЛЕ, ГЛЕ!
КАКАВ
ДИРЉИВ ПРИ-
ЗОР! ХАНЕ,
МОМЧЕ, ТВОЈ
УКУС НИЈЕ
ЛОШ!

УСКРОРО, ПАР ЈЕ СТАЈАО ПРЕД ЦАВИНИМ ПРЕСТОЛОМ...

ЗНАШ, МАЛО САМ ИЗВРДАВАО ДА ТИ ВРАТИМ ДУГ... АЛИ МОЖЕМО ТО ДА РЕШИМО! ПЛАТИЉУ ТИ ТРОСТРУКО...

ПРЕКАСНО, СОЛО! МОЖДА СИ БИО НАЈБОЉИ ПИЛОТ, АЛИ САДА СИ САМО ХРАНА ЗА БАНТУ!

СТАВИТЕ ГА СА НЕГОВИМ ДРУГАРОМ ВУКИЈЕМ! КАСНИЈЕ ЋУ ВИДЕТИ КАКО ДА ГА УБИЈЕМ! ДОВЕДИТЕ МИ НЕГОВОГ ДРУГОГ ПАРТНЕРА!

ОД ДВА ЧУВАРА ПОКРАЈ ПРИНЦЕЗЕ ЛЕНЕ ЈЕДАН ЈЕ ОКЛЕВАО, ГОТОВО СПРЕМАН ДА ОДБИЈЕ НАРЕЂЕЊЕ...

САМО НАПРЕД...

НИСАМ БАШ СИГУРАН!

ТИХИ ШАГАТ ОСТАО ЈЕ НЕЗАПАЖЕН, А ЛЕНА ЈЕ ГУРНУТА У РУКЕ ВОЂЕ...

ИМАМО МОЉНЕ ПРИЈАТЕЉЕ! ЗАЖАЛИТЕ СЕ ЗБОГ ОВОГ!

ОХ, НЕ... НЕ МОГУ ДА ГЛЕДАМ

НА ДРУГОМ МЕСТУ, УЗ ЦВИЉЕЊЕ ЗАТВОРЕНИХ ВРАТА, ДОШЛО ЈЕ ДО ДИРАЊА БОГ СУСРЕТА...

МОЖДА! АЛИ У МЕЂУВРЕМЕНУ ЋУ ДА СЕ НАУЖИВАМ У ТВОМ ДРУШТВУ!

ВОРОУУУРРГГГ!

ДОВОРО... ДРАГО МИ ЈЕ... АЛИ... ПОМОМИ-РЕШ МЕ!

ШТА СЕ ТО ЗАПРАВО ДОГАЂА ОКО НАС?

ПОМОГНИ ПИЛОТ "ХИ-
МАДУГОДИШЊЕГ" СО-
КОЛА" ОБЈАСНИО ЈЕ
НОВОСТИ СВОМ
СЛЕПОМ ПРИ-
ЈАТЕЉУ"

ЛУК ЈЕ ПОСТАО
ВИТЕЗ ЏЕДАЈ...
ЧАК ЈЕ И ЛАН-
ДО ТУ, У
ОКВИРУ ГИ-
НА СПАСА-
ВАЊА?

ПА,
ДРУГАР,
ВЕРОВАЉУ
У СВЕ ТО
КАД
БУДЕМ
ВИДЕО
СВОЈИМ
ОЧИМА!

ЗА ТО ВРЕМЕ ЈЕД-
НА ЗАБРАЂЕНА
ПРИЛИКА СЕ ТИХО
ПРИБИЖАВАЛА...

ОДВЕШЋЕШ МЕ ДО
ЏАБЕ! СЛУЖИО СИ
ГА ДОБРО!

СИГУРНО ЋЕ

ТЕ НАГРАДИ-
ТИ!

ОДВЕШЋУ
ТЕ ДО ЏАБЕ!
СЛУЖИО САМ ГА
ДОБРО! СИГУРНО
ЋЕ МЕ НАГРА-
ДИТИ!

ПОЈАВА ЛУКА СКАЈВОКЕРА У ПРЕСТОНОЈ ДВО-
РАНИ ДОЧЕКАНА ЈЕ ГРАЈОМ. АЛИ, ОН ЈЕ
ОСТАО МИРАН...

РЕКАО САМ ДА
ГА НЕ ПУСТИШ,
БИБЕ ФОРТУНА!
ТИ СИ СЛАБО-
УМНА БУДА-
ЛА!

МЕНТАЛНИ
ТРИКОВИ ЏЕДАЈА
НА МЕНЕ НЕБЕ ДЕ-
ЛОВАТИ, МОМЧЕ! ЗА
МЕНЕ НЕ ВАЖЕ ЧОВЕ-
КОВИ НАЧИНИ РАЗМИШ-
ЉАЊА! УБИЈАО САМ
ИХ ЈОШ КАДА СУ
НЕШТО ЗНАЧИЛИ!

ОДВЕШЋУ КАПЕТАНА
СОЛА И ЊЕГОВЕ ПРИ-
ЈАТЕЉЕ, ЏАБА! МОЖЕШ
ИЗВУЋИ КОРИСТ ИЛИ БИ-
ТИ УНИШТЕН! САМО, НЕ-
МОЈ ДА ПОТЦЕНИШ
МОЈУ МОЈ!

ЦАБА СЕ САМО НА-
СМЕЈАО ГЛАСНО И
ГЛАДНО...

ГОСПОДАРУ ЛУК!
СТОЈИТЕ НА...МРРОО...

ПОКРЕТ ПОКОМ, И
БЛАСТЕР ИЗ ЧУВАЊЕ
ДУПРИМЕ НАЦАО СЕ КОД
ЛУКА...

НЕМА
ПОГОДБЕ,
МАДИ
ЦЕДАЈ...
САМО
УЖИТАК...
КАД БУ-
ДЕШ
УМИРАО!

АЛИ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ
МОГАО ДА ГА УПОТРЕБИ...

БОСКА!

...ПОД ИСПОД
ЊЕГА ЈЕ
НЕСТАО...

ЛУК!

РЕШЕТКЕ СУ ОСТА-
ЛЕ ОТВОРЕНЕ ДА
БИ ОНИ ГОРЕ ПО-
СМАТРАЛИ...

...ШТА СЕ ДЕ-
ШАВА ОСАМ
МЕТРА
ИСПОД ЊИХ...

ЛУК СЕ ПОДИГАО И ОДБАЦИО
ОПРТАЧ, НА ВИДУ ЈАМЕ ПОДИГЛА
СЕ ТЕШКА КАПИЈА И НЕШТО
ЈЕ ЗАКОРАМИО...

РАНКОР, НЕЗАСИТИ МЕСОЖДЕР СА КОЖОМ ОТПОРНОМ НА ЗРАКЕ ИЗ БЛАСТЕРА. СВЕ ДОСАД, ЛУК ЈЕ МИСЛИО ДА ЈЕ ТО СТВОРЕЊЕ САМО ЛЕГЕНДА, БАЈКА ЗА НЕПОСЛУШНУ ДЕЦУ ТАТУИНА. АЛИ, ЧУДОВИШТЕ КОЈЕ ГА ЈЕ САДА ВРЕБАЛО, БИЛО ЈЕ СТВАРНО...

ПРАБЕН УСХИГЕНИМ УЗВИЦИМА ПУБЛИКЕ, УПРКОС СВОЈОЈ ОКРЕТНОСТИ ПРАВОГ ЧЕДАЈА, ЛУК СЕ САМО ИЗМАКАО...

А КАДА ЈЕ РАНКОР ИСПРУЖИО КАНЦЕ...

...ЛУК ЈЕ НАШАО ОРУЖЈЕ...

НАЈМЕ ЈЕ УДАРАО, УДАРАО...

...И ЗАБИО ГА У РАНКОРОВЕ ЧЕЉУСТИ. ЧУДОВИШТЕ ГА ЈЕ ОД БОЛА ПОСТИЛО... АЛИ САМО ЗА ТРЕНУТАК...

...ШТО ЈЕ ЛУКУ ОМОГУЋИЛО ДА ПОТРЧИ ПРЕМА КАПИЈИ...

МЕЂУТИМ, ПУТ НИЈЕ БИО СЛОБОДАН...
ДОК СЕ РАНКОР ПРИБЛИЖАВАО...

...ЛУК ЈЕ ЗАВИТЛАО
ЛОВАЊУ КОЈУ ЈЕ
ПОКУПИО СА
ПОДА ПЕГИНЕ...

...И РАЗБИО КОНТРОЛНУ ТАБЛУ.
МАСИВНА КАПИЈА СРУЧИЛА СЕ
НА ЗВЕР...

РАНКОР ЈЕ БИО МРТАВ...

...АЛИ ТРИЈУМФ ЈЕ БИО КРАТАК. ПОШТО
СУ ГА ЧУВАРИ ШМЕПАЛИ, ЛУК СЕ ПОНОВО
НАШАО ПРЕД ЦАВОМ... ОВОГ ПУТА СУ МУ СЕ ПРИДРУЖИЛИ
ХАНА И ЧУБАКА...

ЗБОГ ВАШЕ НЕПОСЛУШНОСТИ, ЦАВА ЈЕ СВУ ТРО-
ЈИЦУ ОСУДИО НА НАЈГОРУ СМРТ... ОДВЕШЋЕМО
ВАС ДО ПЕШЧАНОГ МОРА И БАЦИТИ У ВЕ-
ЛИКУ ЈАМУ КАРКУН...

НЕ
ЗВУЧИ
ТАКО
ЛОШЕ...

ГНЕЗДО СВЕМОГНОГ САРЛАКА!
ТАМО ЋЕТЕ ОТКРИТИ ШТА ЈЕ
ПАТЊА, ДОК ВАС БУДЕ ВА-
РИО ХИЉАДУ ГОДИНА!

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА
ПРОМИСЛИШ, ЦА-
ВА... ОВО ТИ
ЈЕ ПОСЛЕДЊА
ГРЕШКА!

КАЖИ ТО СКАРЛАКУ,
МЛАДИ ЋЕДАЈ! ВОДИ-
ТЕ ГА!

ПА,
МОЖДА
И ТО
МОЖЕМО
ДА
ПРЕ-
ЖИВИ-
МО!

ПЕШЧАНО МОРЕ! СКИФ СЕ КУЉАО НАД ЈАМОМ
КАРКУН, ПОДАЈЕ ОД ВЕЛИКЕ ЈЕДРИНИЦЕ.
ЗА ОНЕ НА ЈЕДРИНИЦИ БИЛО ЈЕ ТО
ЛЕПО КРОТАРЕЊЕ...

...А ЗА ТРОЈКУ
НА СКИФУ
ПОСЛЕД-
ЊА
ВОЖЊА!

МАДИЛУ, МИС-
ЛИМ ДА МИ СЕ
ВИД ПОПРАВЉА!
УМЕСТО ВЕЛИКЕ
ТАМНЕ МРЉЕ,
ВИДИМ
СВЕТАУ!

ВЕРУЈ,
ХАНЕ,
НИШТА НЕ
ПРОПУШТАШ!
ЈА САМ
ОВДЕ
РАСТАО!

НА ЈЕДРИНИЦИ ИШМЕКИ-
ВАЊЕ ЈЕ РАСЛО...

НЕ ЛУТАЈ ПРЕДАМЕ-
КО, МИЛА! КАД ОВА
ЗАБАВА ПРОЂЕ, ПОМЕГЕШ
ДА МЕ ЦЕНИШ!

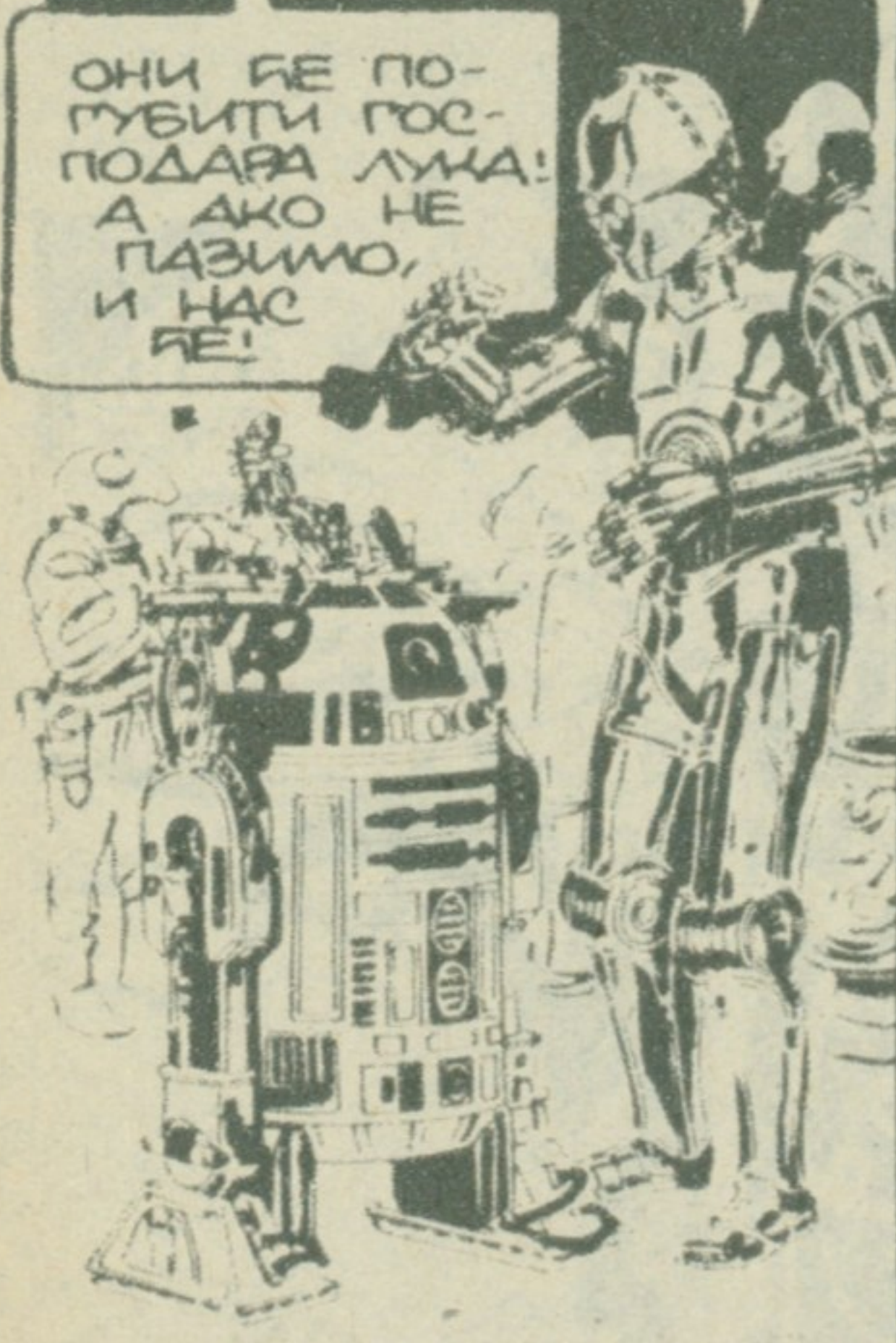
АРТУ, ШТА СУ ТИ
ТО УРАДИЛИ! КАКО
МОЖЕШ ДА СЛУ-
ЖИШ ПИЈЕ?

ОНИ РЕ ПО-
ГУБИТИ ГОС-
ПОДАРА ЛУКА!
А АКО НЕ
ПАЗИМО,
И НАС
РЕ!

НЕБУ ДА БУДЕМ НЕЗА-
ХВАЉАН... АЛИ, АКО ЈЕ ОВО
ТВОЈ ПЛАН, ЛУК... НИЈЕ МЕ
БАШ ОДУШЕВИО!

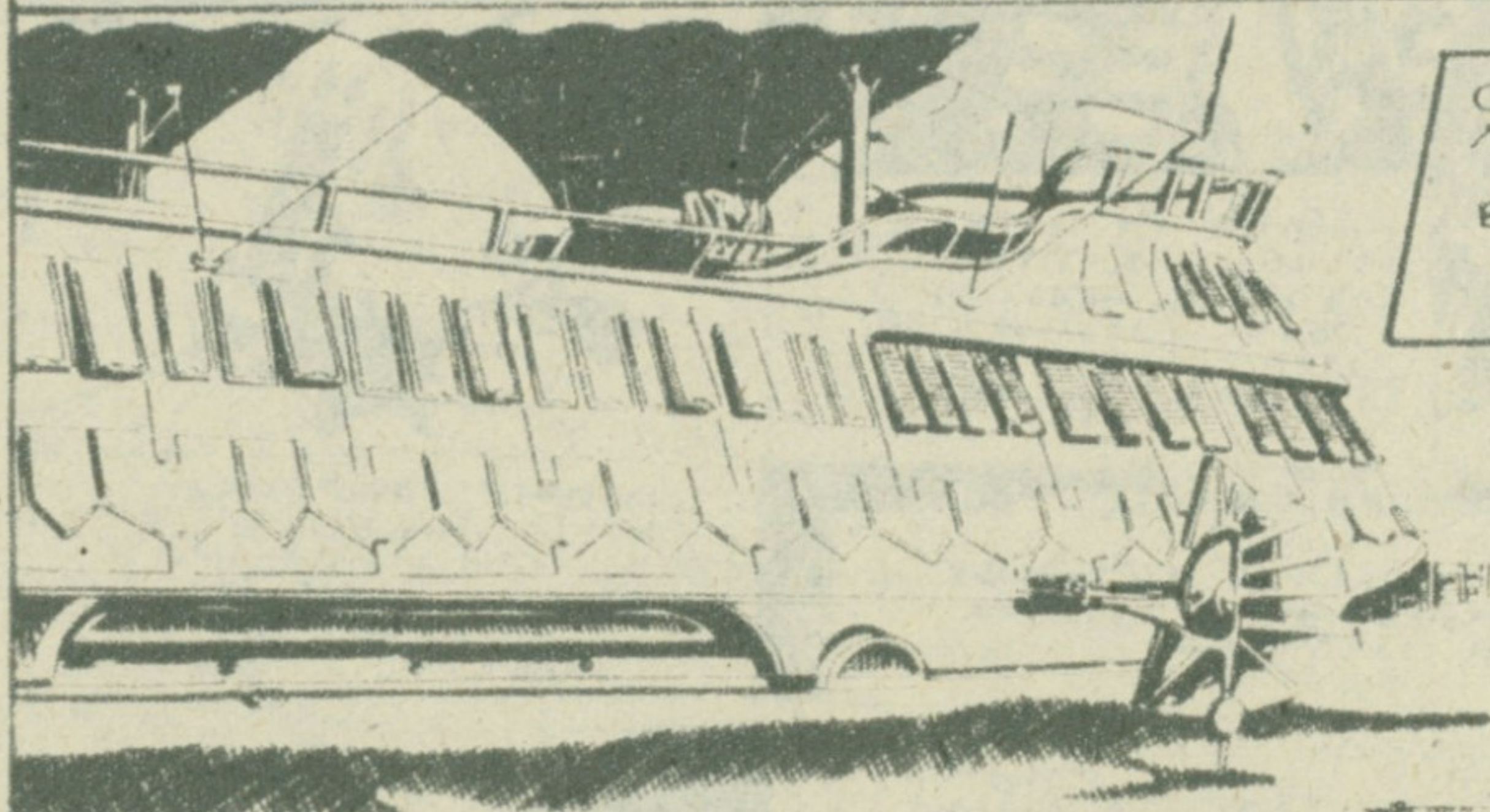
ЦАВИНА ПАЛАТА
ЈЕ ДОБРО ЧУВА-
НА! МОРАО САМ
ТЕ ИЗБУГИ ИЗ
ЊЕ! ДРЖИ СЕ УЗ
ЧУЉА И СВЕ ПРЕ-
ПУСТИ МЕНИ!

НЕСТРП-
ЉИВ САМ...

А ДОЛЕ...

СУСРЕТ СА ЈОДОМ

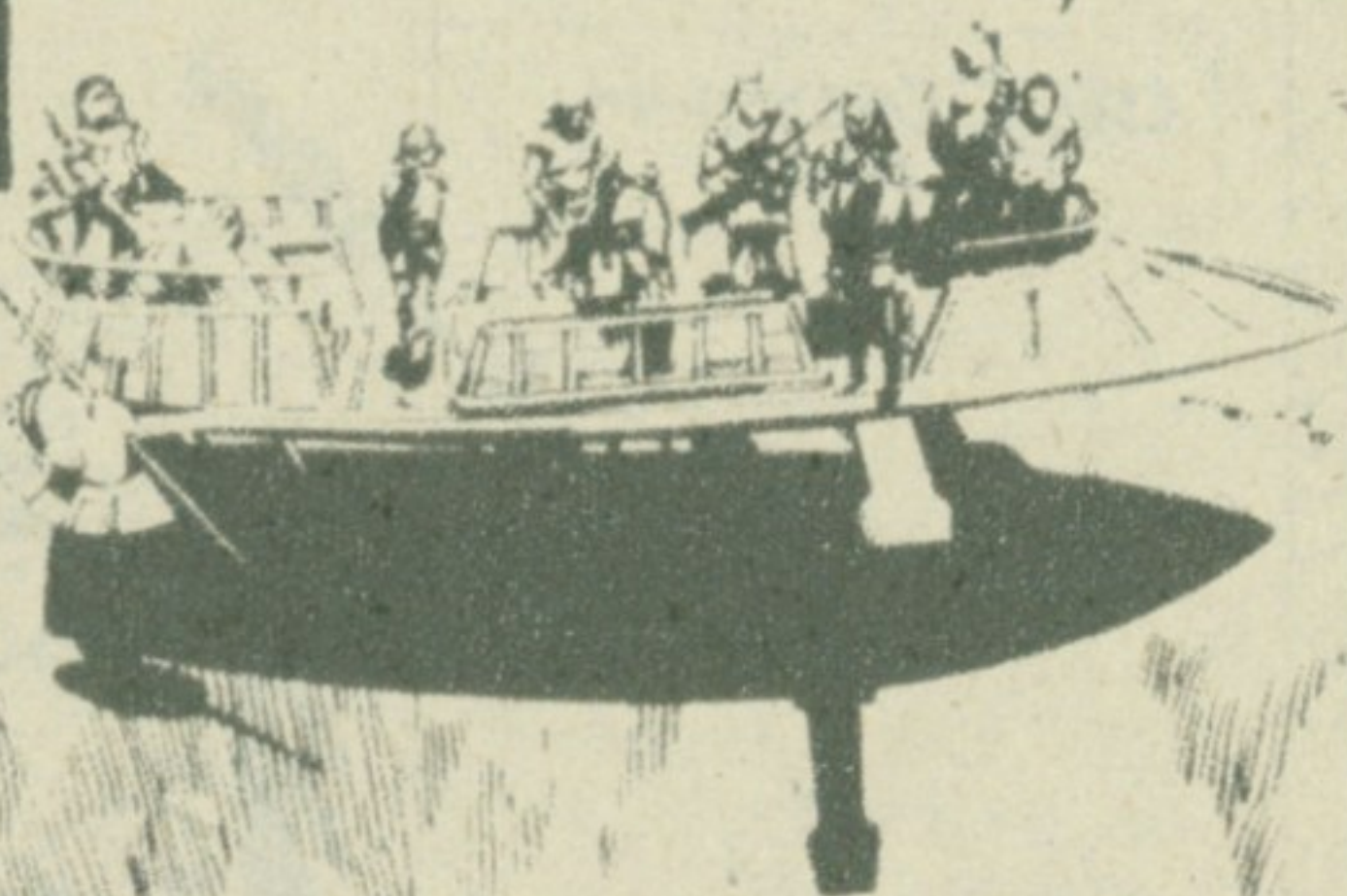

СА ВЕЛИКЕ ЦАРИНЕ ЈЕДРИ-
ЛИЦЕ ЗАЧУО СЕ ПОВИШЕ-
НИ ГЛАС ЊЕГОВОГ НО-
ВОГ ПРЕВОДИОЦА
ТРИПИЈА...

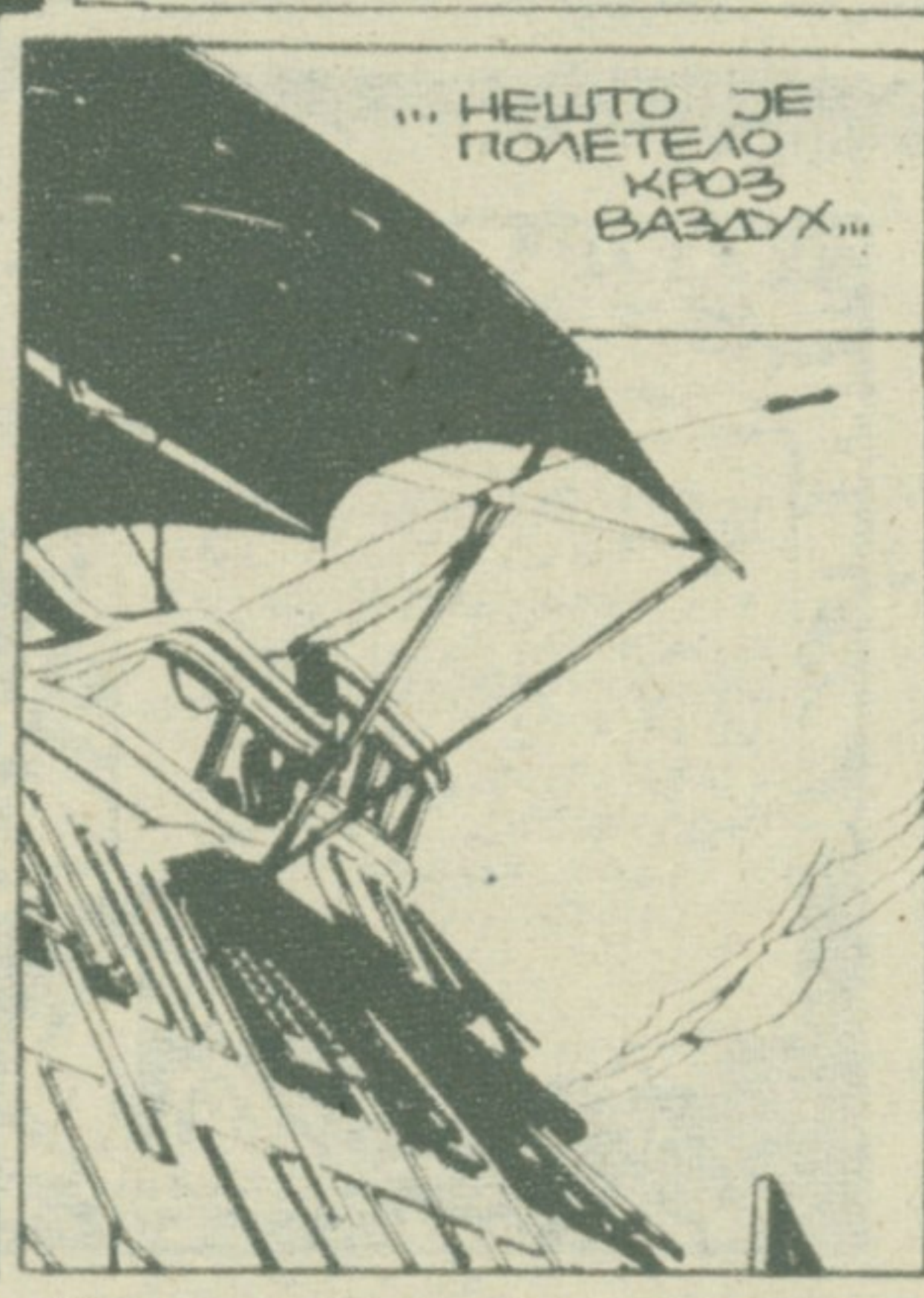
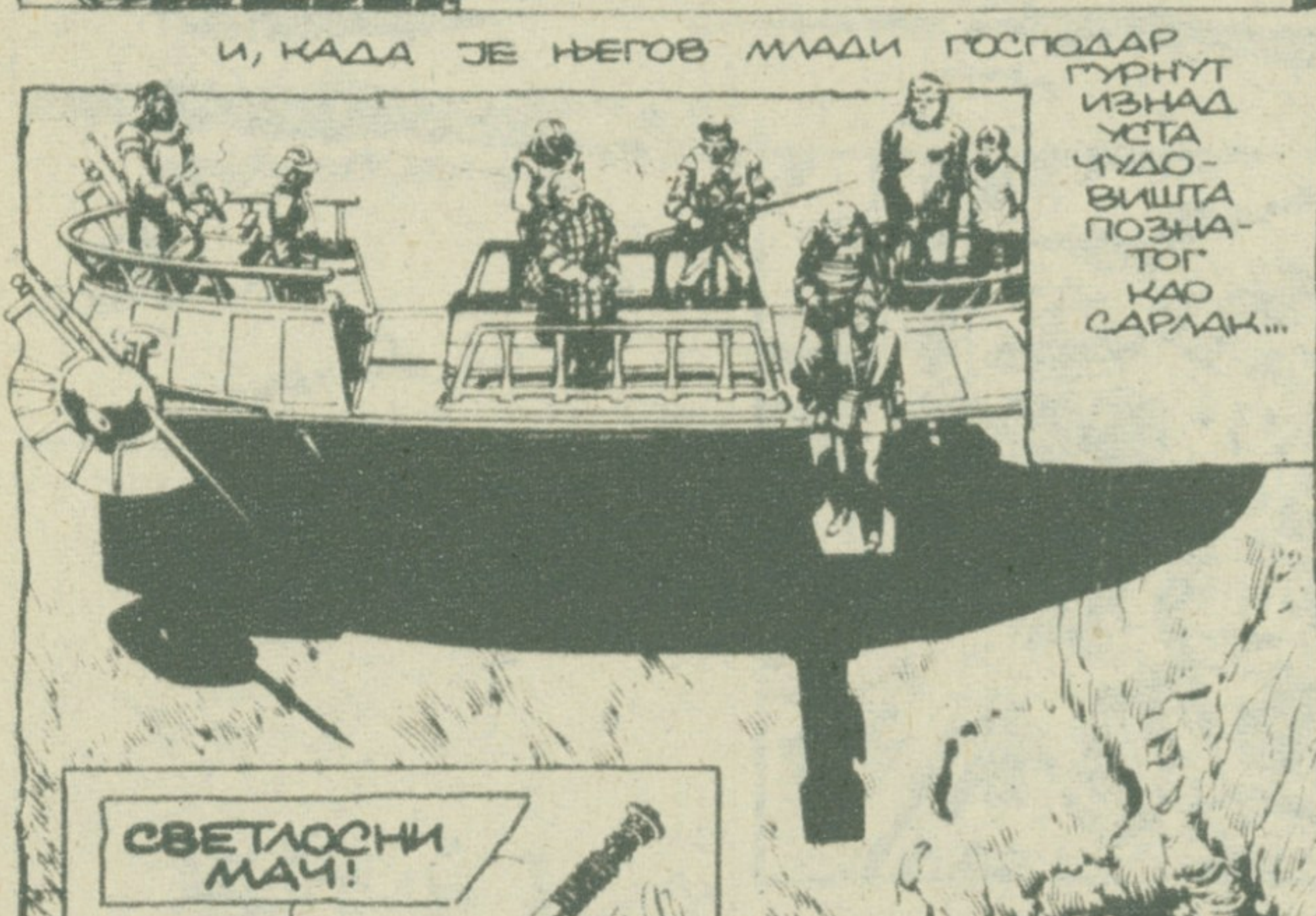
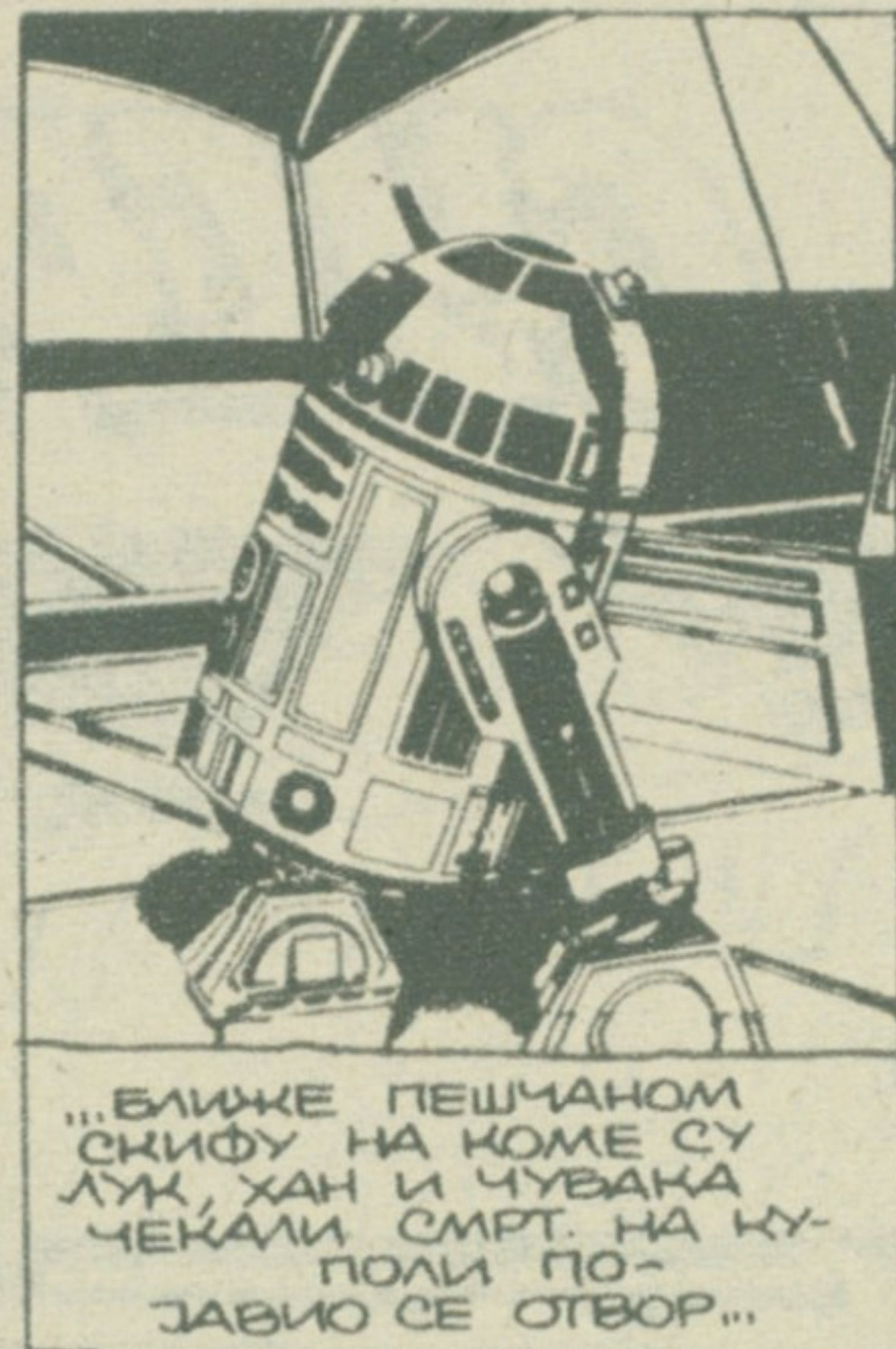
ЊЕГОВА ВИСОТ
СЕ НАДА ДА ГЕ-
ТЕ УМ-УМРЕТИ
ЧАСНО! АЛИ, АКО
НЕКО ЖЕЛИ ДА
МОЛИ ЗА МИЛОСТ
ПРЕ БАЦАЊА У
ЖДРЕЛО САРМА-
КА, НЕКА
ИЗВОЛИ...

ЧУМ, ЈЕСАМ ЛИ
ОКРЕНУТ У
ДОБРОМ
ПРАВЦУ?

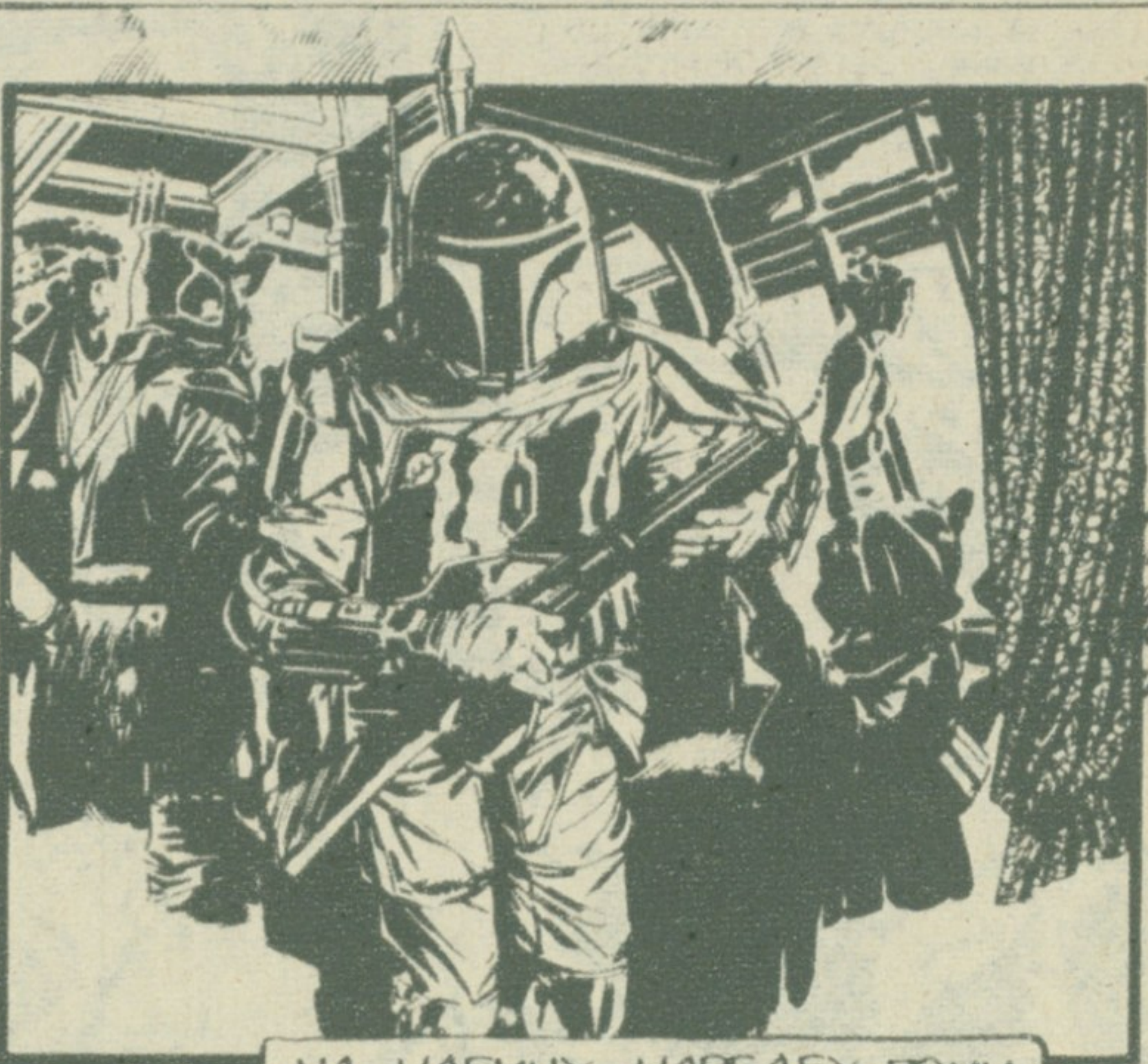

РЕЦИ ТОМ
ЉИГАВОМ
КОМАДУ
БЛАТА
ДА ТО ЗАДО-
ВОЉСТВО
НЕЊЕ
ИМАТИ!

ОВО
ТИ ЈЕ
ПОСЛЕДЊА
ШАНСА,
ЦАВА!
ОСЛОБОДИ
НАС ИЛИ
БЕШ УМРЕТИ!

ЧУВАР, КОЈИ ЈЕ ТРЕБАЛО
НАПРАВИТИ ЗАРУКА...

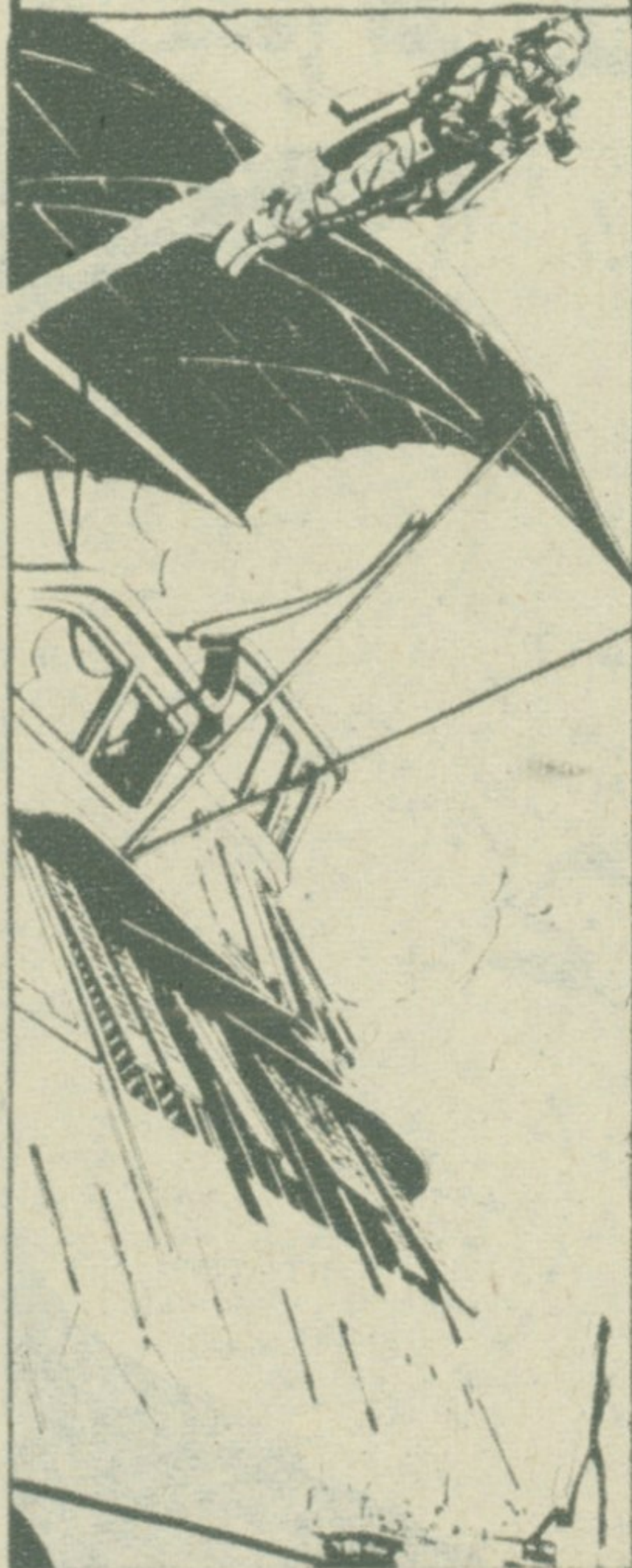

...ПОСТАО ЈЕ ХРАНА,
ДОК СУ СЕ ЛУК И
ЛАНДО КАРИСИЈАН
БОРИЛИ ДА ХАНА И
ЧУМЈА ОСЛОБОДЕ
ЛАНЦА...

НА ЦАВИНУ НАРЕДБУ, ГОМИ-
ЛА ЈЕ ПОЖУРИЛА НА
ПАЛУБУ...

...ПРЕДВОЂЕНА БОБА ФЕТОМ...

АЛИ, ЛОВАЦ НА
УЛИЕНЕ, УПАЛИВШИ
РАКЕТЕ НА ЛЕЂИМА,
ПОЛЕТЕО ЈЕ ПРЕМА
СКИФУ...

У ГЛАВНОЈ КАВИНИ ЈЕДРИНИ-
ЦЕ ЛЕИЈА ЈЕ ОТКРИЛА ДА СУ
СВИ ЦАВИНИ ЧУВАРИ НАПУСТИ-
ЛИ СВОГ ГОСПОДАРА...

...И ОДМАХ ЈЕ СТУПИЛА У АКЦИЈУ...

ПОЖУРИЛА ЈЕ ОКО
МОХАВЕ ГРОМАДЕ...

...И СВОЈЕ РОПСКЕ
ЛАНЦЕ ПРЕТВОРИЛА
У ОРУЖЈЕ.
АЛИ...

ЧАК И КАДА ЈЕ ТИРАНИН
КОНАЧНО БИО МРТАВ...

... ПРИНЦЕЗА ЈЕ
ОСТАЛА ВЕЗАНА...

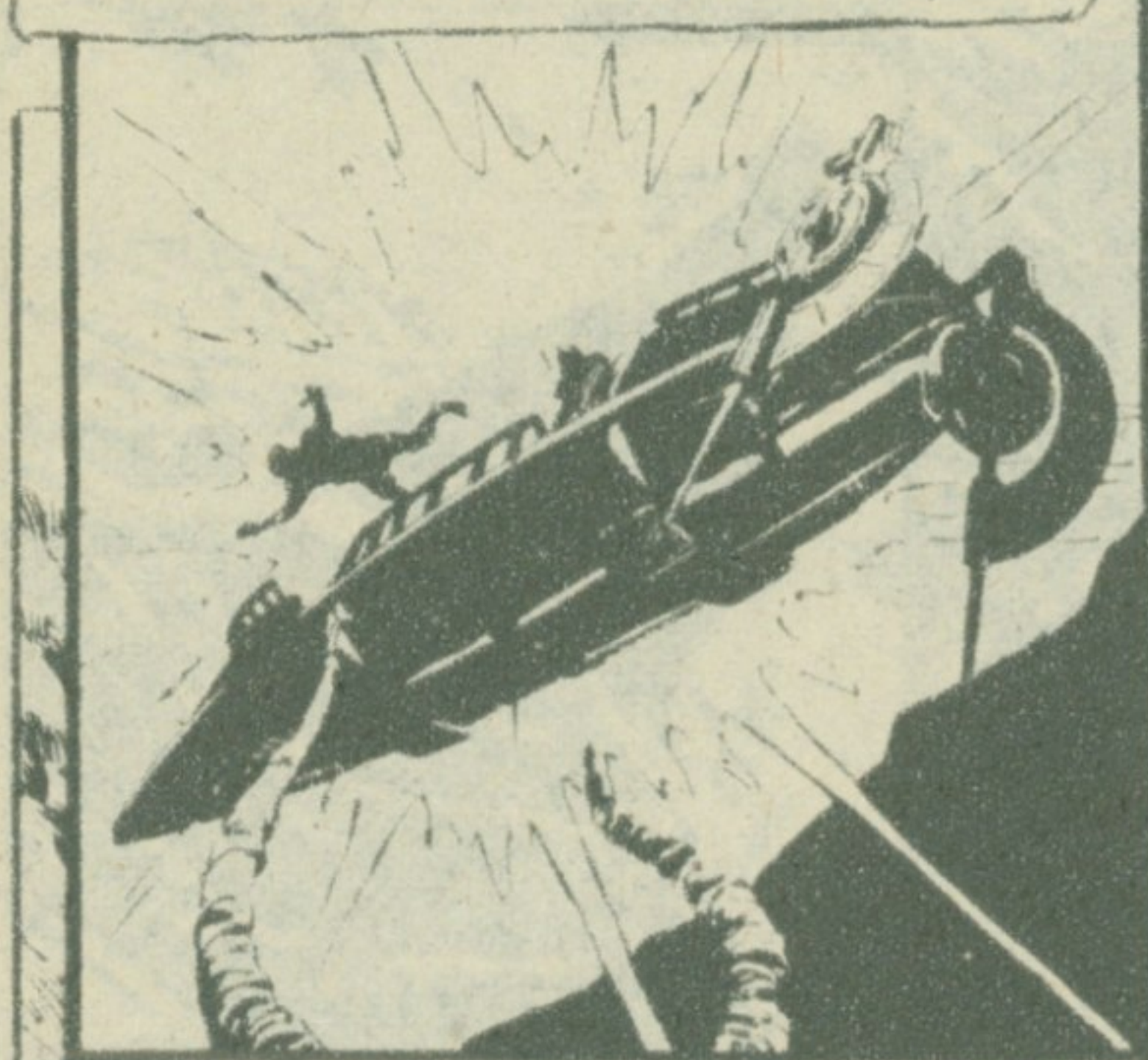
... БЕЗ ИКАКВИХ ИЗГЛЕДА ЗА
БЕКСТВО...

А НА СКИДУ СУ
СЕ СУОЧИЛИ ЛОВАЦИ
НА УШЕНЕ И МА-
ДИ ЧЕДАЈ...

ХИТАЦ ИЗ ТОПА НА ПАЛУБИ
МАСИВНЕ ЈЕДРИНИЦЕ ЗАТРЕ-
САО ЈЕ МАЛУ ЛЕТЕЛИЦУ...

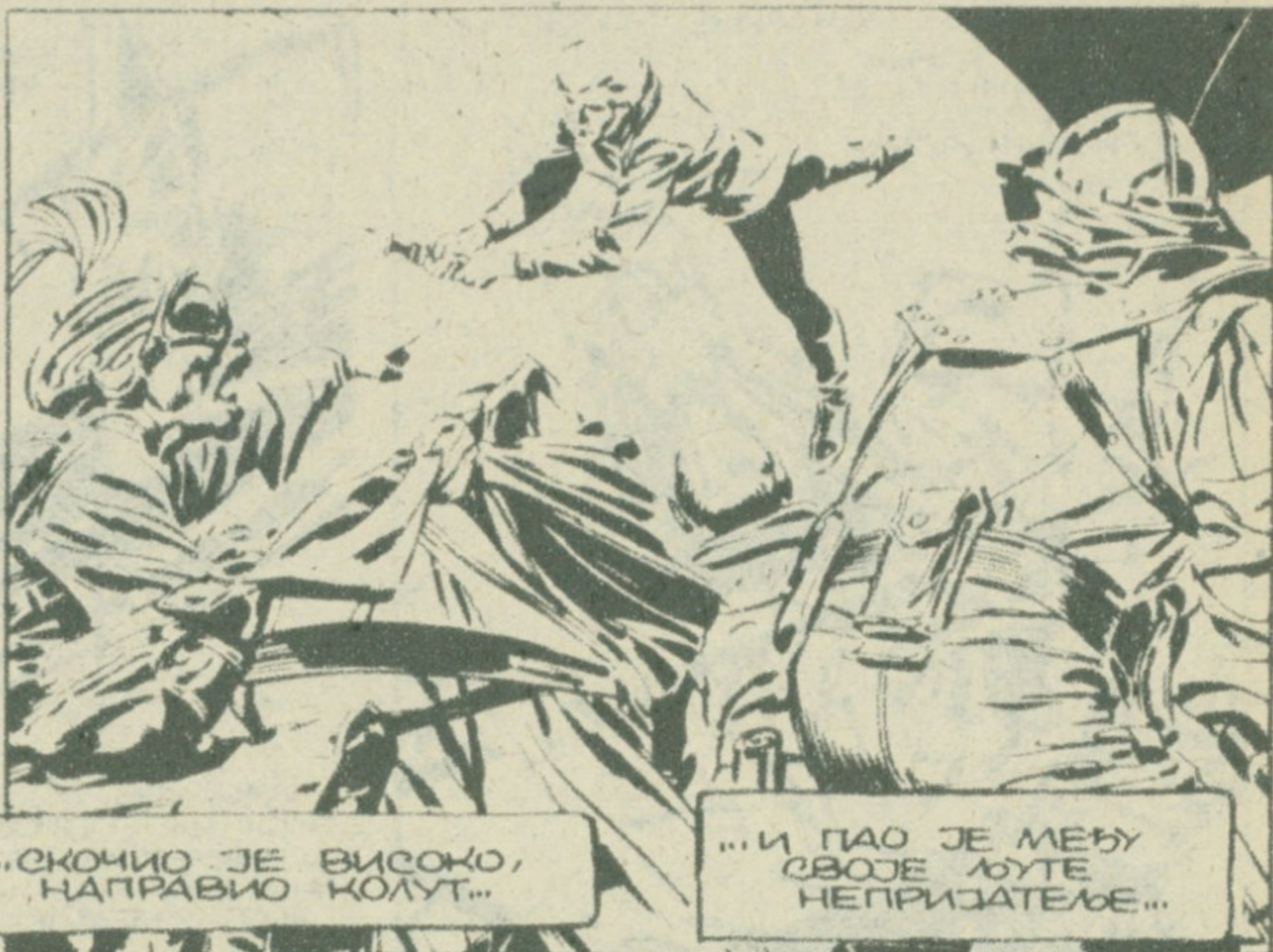
БОБА ДЕТ ЈЕ ПАО
ОШАМУЋЕН, АЛИ
ПАО ЈЕ И ЛАНДО...

ЛАНДО!
ЈА САМ,
ХАН! СЛОВО-
ДАН САМ... АЛИ
ЧУМ СЕ ЈОШ
МУЧИ СА
ВЕЗАМА!
ГДЕ СИ?

ВИСИ НА
ЈЕДНОМ
ТАНКОМ
КАБЛУ! АЛИ НЕ
ВРЕДИ МЕ
ДИЗАТИ АКО
НЕ ТАЈ ТОП
ОПЕТ ДА НАС
ПОГРДИ!

ДОК ЈЕ ЛАНДО
ГОВОРИО,
ЛУК СКАЗВО-
КЕР ЈЕ
ВЕЋ БИО
У ПОКРЕ-
ТУ...

...СКОЧИО ЈЕ ВИСОКО,
НАПРАВИО КОЛУТ...

...И ПАО ЈЕ МЕЂУ
СВОЈЕ ЛУТЕ
НЕПРИЈАТЕЉЕ...

ЈЕДАН ЗА ДРУГИМ ПАДАЛИ СУ
ПОД БЛЕШТАВИМ СВЕТОСНИМ
МАЧЕМ ЛУКА СКАЗВОКЕРА.
АЛИ, СТАЛНО СУ СТИЗА-
ЛИ НОВИ...

ЛАНДО...
ЈЕСИ ЛИ
БЛИЗУ?
МОЖЕШ
ЛИ ОВО
ДОХВА-
ТИТИ?

АНО
КАВА
ИЗДРЖИ
И НЕ УВОДЕШ
МЕ У ОКО!
ГУРНИ ТО БЛИЖЕ...
ДО МОЈЕ РУКЕ!

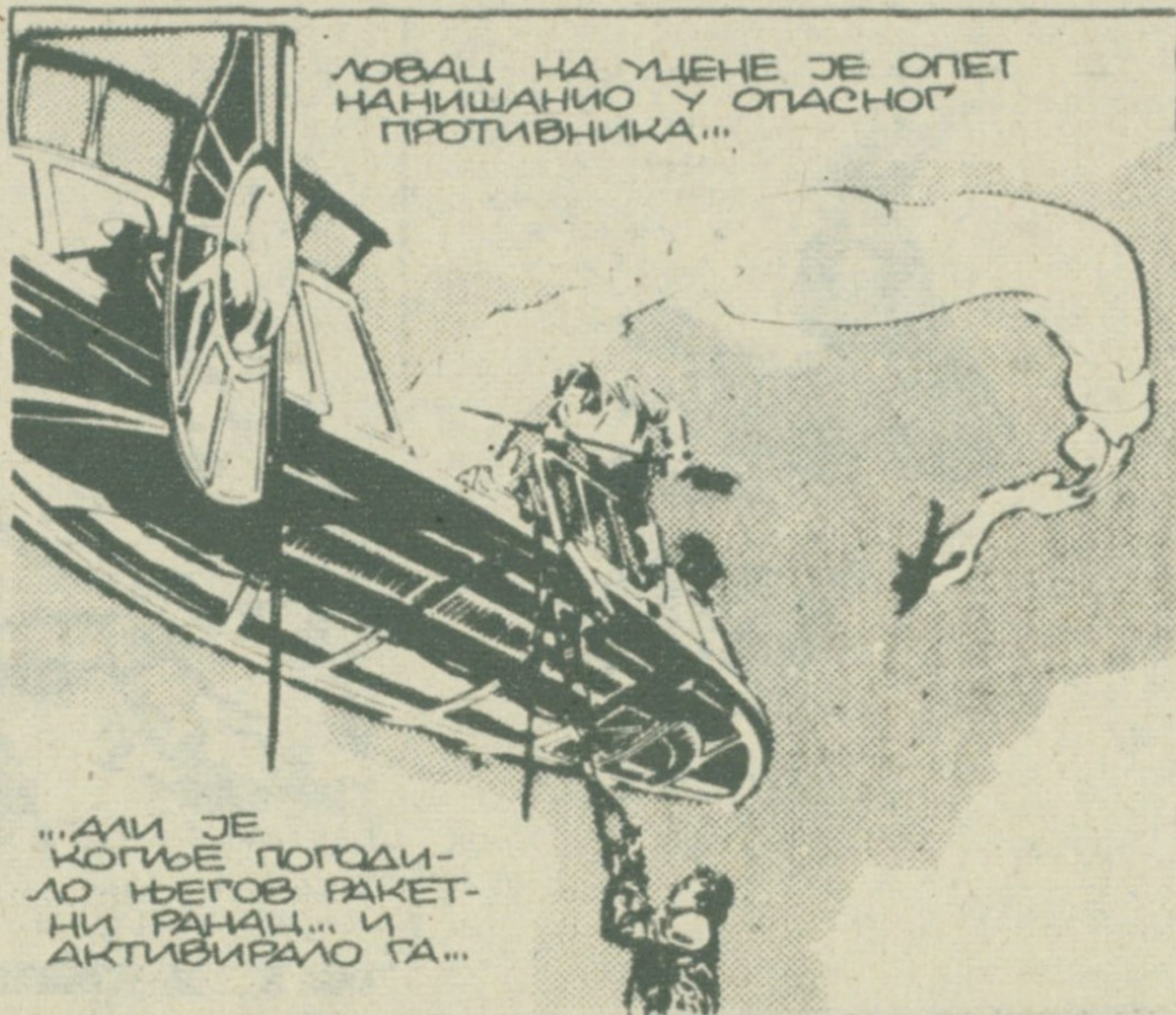
ИЗНЕНАДА, БОБА ФЕТ СЕ
ПОДИГАО И НАНИШАНИО У
ПРИЛИКУ СА СВЕТОСНИМ
МАЧЕМ НА ПАЛУБИ...

ЧУБАКИНО РЕЖАЊЕ УПОЗОРИ-
ЛО ЈЕ ХАНА.
ОЧАЈНИЧКИ ЈЕ
ЗАМАХНУО
КОПЉЕМ. АЛИ...

ТИ СЛЕПА
БУДАЛО!
ТИ СИ СЛЕ-
ДЕТИ!

ЛОВАЦ НА УЦЕНЕ ЈЕ ОПЕТ
НАНИШАНИО У ОПАСНОГ
ПРОТИВНИКА...

...АЛИ ЈЕ
КОПЉЕ ПОГОДИ-
ЛО ЊЕГОВ РАКЕТ-
НИ РАНАЦ... И
АКТИВИРАЛО ГА...

ЧОВЕК КОЈИ СЕ
ПРОДАО ДРТУ
ВЕЈДЕРУ И ЦАБИ
ХАТУ ВИНУО СЕ
ВИСОКО...

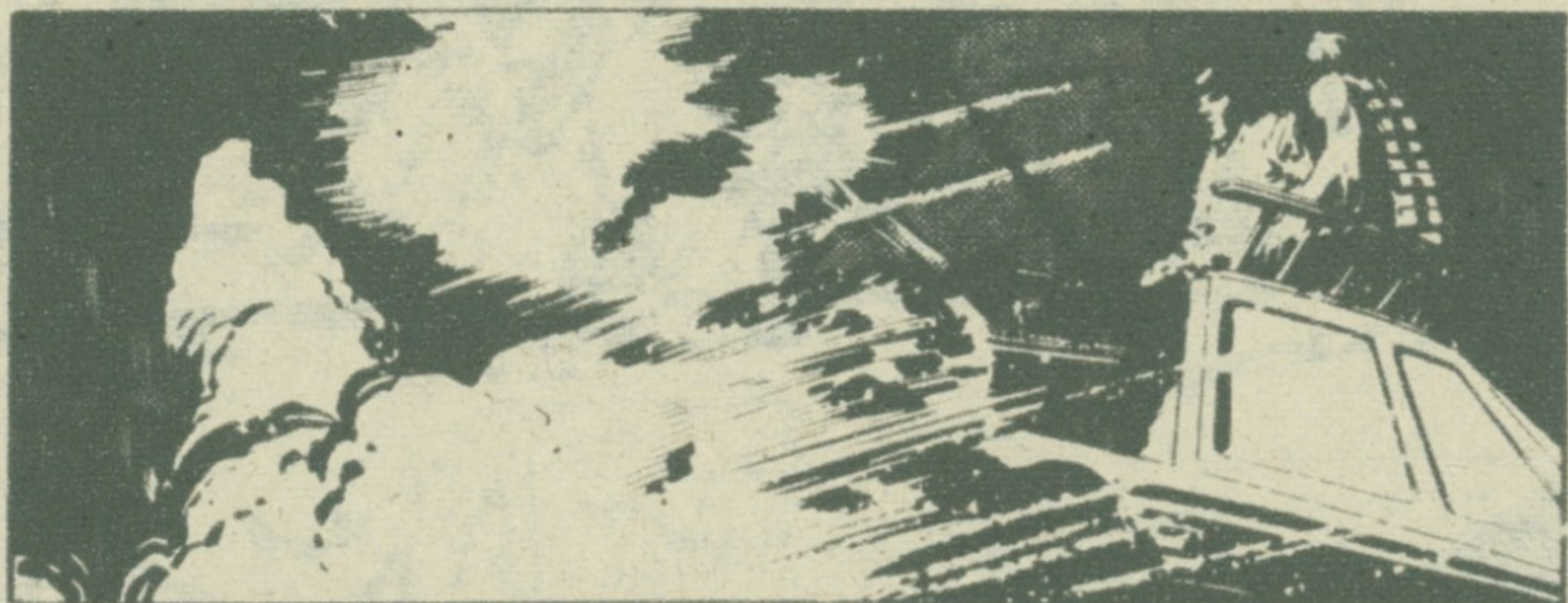
...И ПАО ПРАВО
У ЧЕЉУСТИ
СКАРАДКА...

РОУРАААРК!

УСПЕО
САМ?
ВОЛЕО БИХ
ДА САМ ТО
ВИДЕО!

ДОТЛЕ, У ГЛАВНОЈ КАБИ-
НИ ЈЕДРИЦЕ...

ВРИИ-ДИГТА
ТАХ-ХУУУТ!

ДРТУ!
ХВАЛА
СИИ ДА
СИ МЕ ТИ
НАШАО!
ХАЈДЕМО
ОДАВДЕ!

ЛЕНА СЕ ПОПЕЛА
НА ПАЛУБУ ГДЕ
СЕ ВОДИЛА НЕ-
РАВНОПРАВНА
БОРБА ПРОТИВ
ЛУКА СКАЈ-
БОКЕРА...

ПРОСТИ ЊЕГО-
ВЕ МЕХАНИЧКЕ
РУКЕ ЈОШ СУ
БИЛИ САВИТЉИ-
ВИ... АЛИ СЕ
СВЕТЛОСНИ МАЧ
ОТКОТЉАО
ПО ПАЛУБИ...

ПОД ПАЛУБОМ,
СПАСИЛАЧКА
АКЦИЈА АРТУ-
ДИТА ЈОШ ЈЕ
ТРАЈАЛА...

НЕ! НЕ! НЕ МОЈЕ ОЧИ, ТИ
БЕДНИ ЛЕШИНАРУ!

НАПОЛЮУ ЈЕ ТРАЈАЛА ЈЕДНА ДРУГА СПА-
СИЛАЧКА АКЦИЈА. ТОП СА ПАЛУБЕ ОТЕ-
ЖАВАО ЈЕ СПАСАВАЊЕ ЛАНДА КАЛ-
РИСИЈАНА...

ХАН!
УХВАТИМО
МЕ ЈЕ!

ПОМЛАКО,
ДРУГАР!
МОРА ДА МИ
ЈЕ СВА КРВ
СТИГЛА У ГЛАВУ...
ЈЕР ВИДИМ
МНОГО
БОЉЕ!

НА ПАЛУБИ БИХЕ ЛЕТЕ-
ЛИЦЕ ТОБЏИЈА ЈЕ НАНИ-
ШАНИО...

МЕЂУТИМ, ТОП КОЈИ
ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ДО-
КРАЈИ ХАНА, ЛАН-
ДА И ЧУВАКУ...

...ПОЧЕО ЈЕ ДА ПУЦА ПО
ВЛАСТИТИМ ЈАРБОЛИМА...

ПОМЕТЊА ЈЕ ЛУКУ ОМОГУЋИЛА ДА ДОЂЕ ДО СВОГ
СВЕТАЛОСНОГ МАЧА...

УСМЕРИ ТОП
НАДОЛЕ, ЛЕНА!
ПУЦАЈ У
ПАЛУБУ!

АРТУ-ДИТУ, ЗАШТО
СИ МЕ ДОВУКАО
ОВАМО? БОРБА ЈЕ
ЖЕШЋА НЕГО ДОЛЕ!
НЕМА ШАНСИ ЗА
БЕКСТВО! ПРЕ-
ВИСОКО ЈЕ!

ДРРР-
ПЛИИТ!

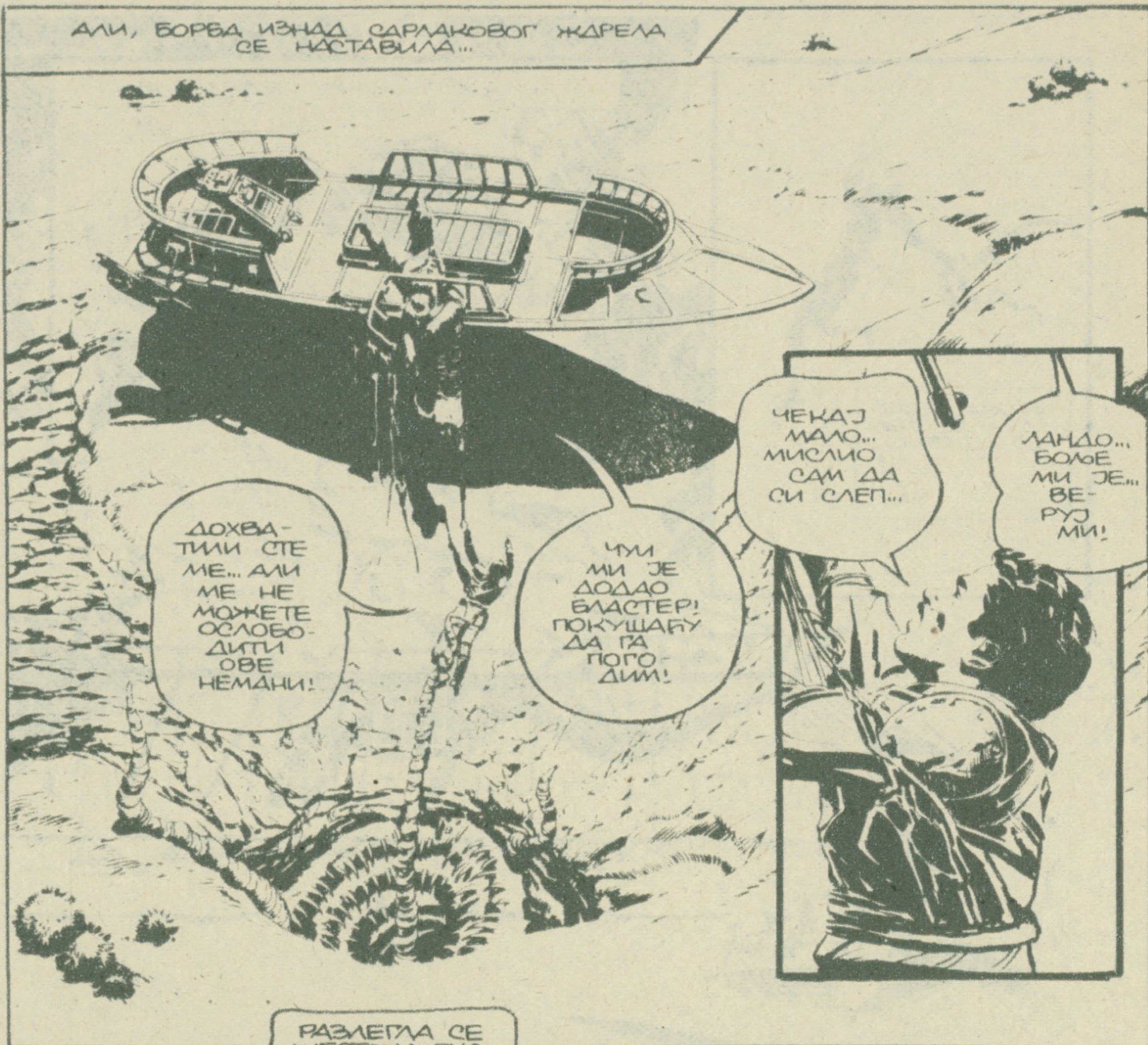

ЗАЧУЛА СЕ СНАЖНА
ЕКСПЛОЗИЈА...

НЕЕ-ЕЕОО!

ЛЕНИН ТОП ЈЕ ЗАПУЦАО...

АЛИ, БОРБА ИЗНАД САРЛАКОВОГ ЖДРЕЛА
СЕ НАСТАВИЛА...

ДОХВА-
ТИИ СТЕ
МЕ... АЛИ
МЕ НЕ
МОЖЕТЕ
ОСЛОБО-
ДИТИ
ОВЕ
НЕМАНИ!

ЧУИ
МИ ЈЕ
ДОДАО
БЛАСТЕР!
ПОКУШАЈУ
ДА ГА
ПОГО-
ДИМ!

ЧЕКАЈ
МАЛО...
МИСЛИО
САМ ДА
СИ СЛЕП...

ЛАНДО...
БОЉЕ
МИ ЈЕ...
ВЕ-
РУЈ
МИ!

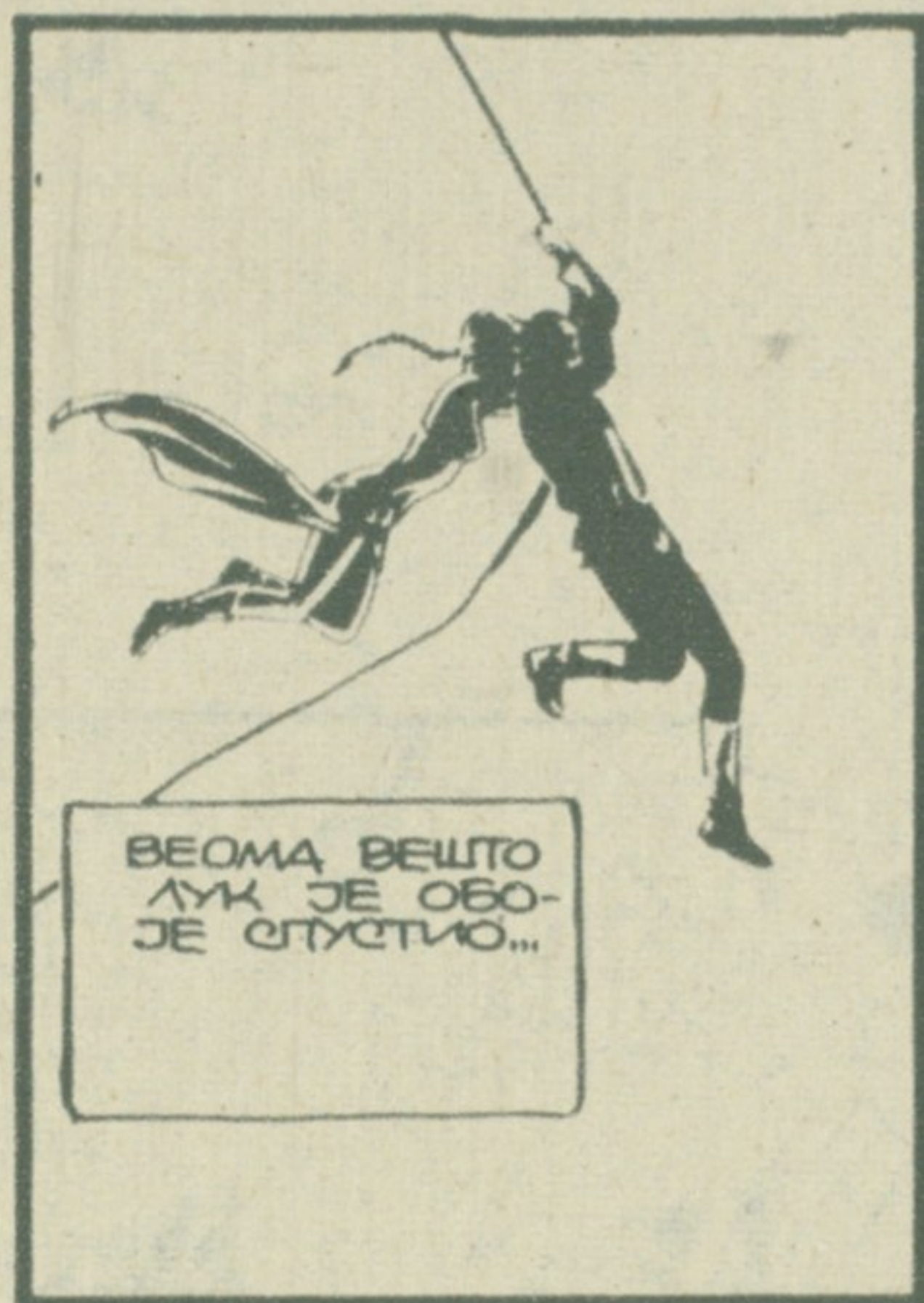
РАЗЛЕГЛА СЕ
ЖЕСТОКА ЕКС-
ПЛОЗИЈА МА-
СЕРСКЕ
ВАТРЕ...

УСПЕО СИ!
ИЗВУЦИ-
ТЕ МЕ...
ИЗВУЦИ-
ТЕ МЕ!

САМО БУДИ
МИРАН...
НЕ МР-
ДАЈ!

А НА ЗАПАДНОЈ ЈЕДРИНИЦИ...

ДРЖИ
СЕ, ПРИН-
ЦЕЗО!
СПАСАВА-
ЊЕ ЈЕ
ПРИ
КРАЈУ...

ВЕОМА ВЕШТО
ЛУК ЈЕ ОВО-
ЈЕ СЛУСИО...

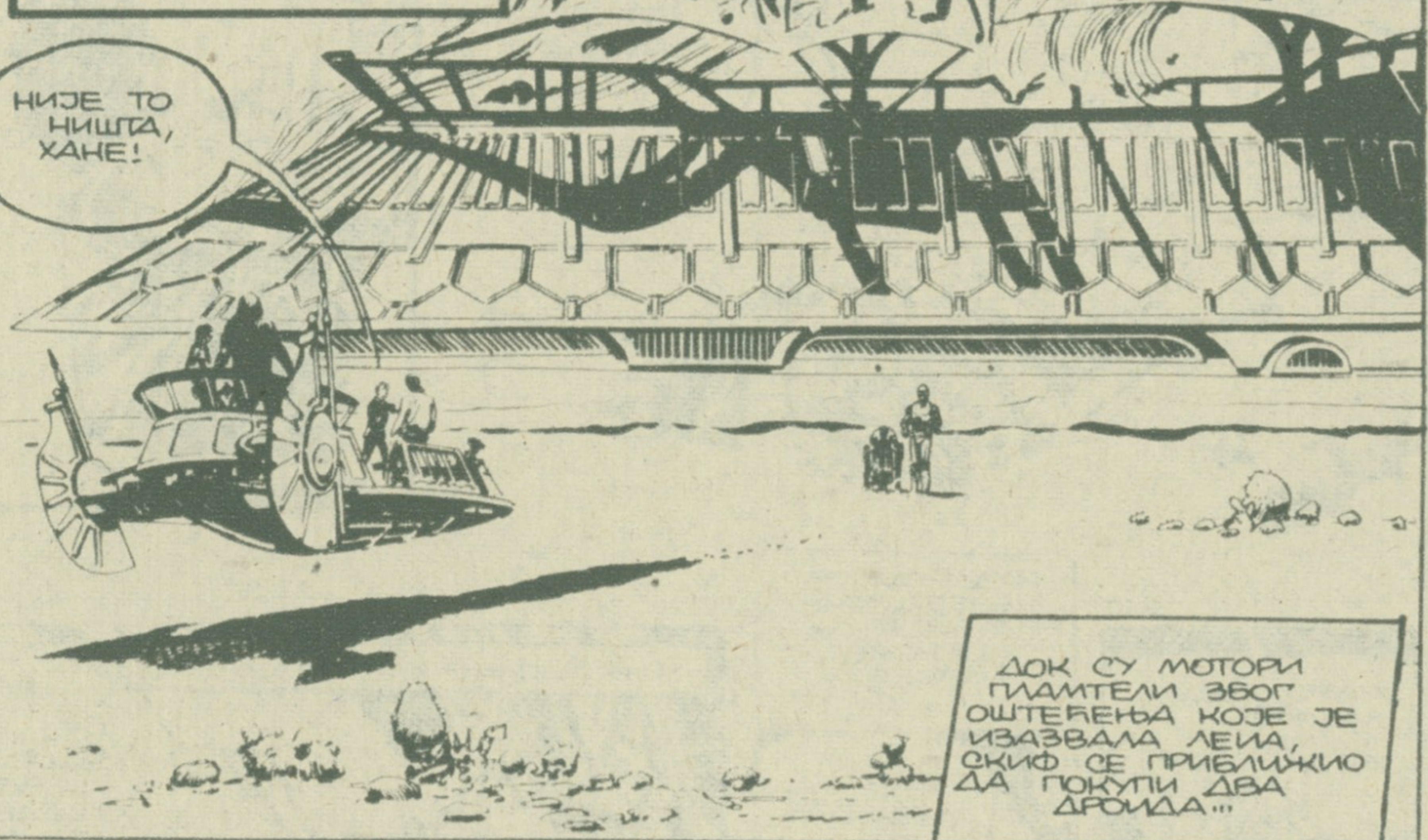

...НА ПАЛУБУ ПЕШЧАНЕ ЈЕДРИЛИЦЕ...

ХВАЛА ТИ
ШТО СИ ДО-
ШАО ПО
МЕНЕ, ЛУК!

НИЈЕ ТО
НИШТА,
ХАНЕ!

ДОК СУ МОТОРИ
ПЛАМТЕЛИ ЗБОГ
ОШТЕЋЕЊА КОЈЕ ЈЕ
ИЗАЗВАЛА ЛЕИА,
СКИФ СЕ ПРИБЛИЖИО
ДА ПОКУПИ ДВА
БРОДА...

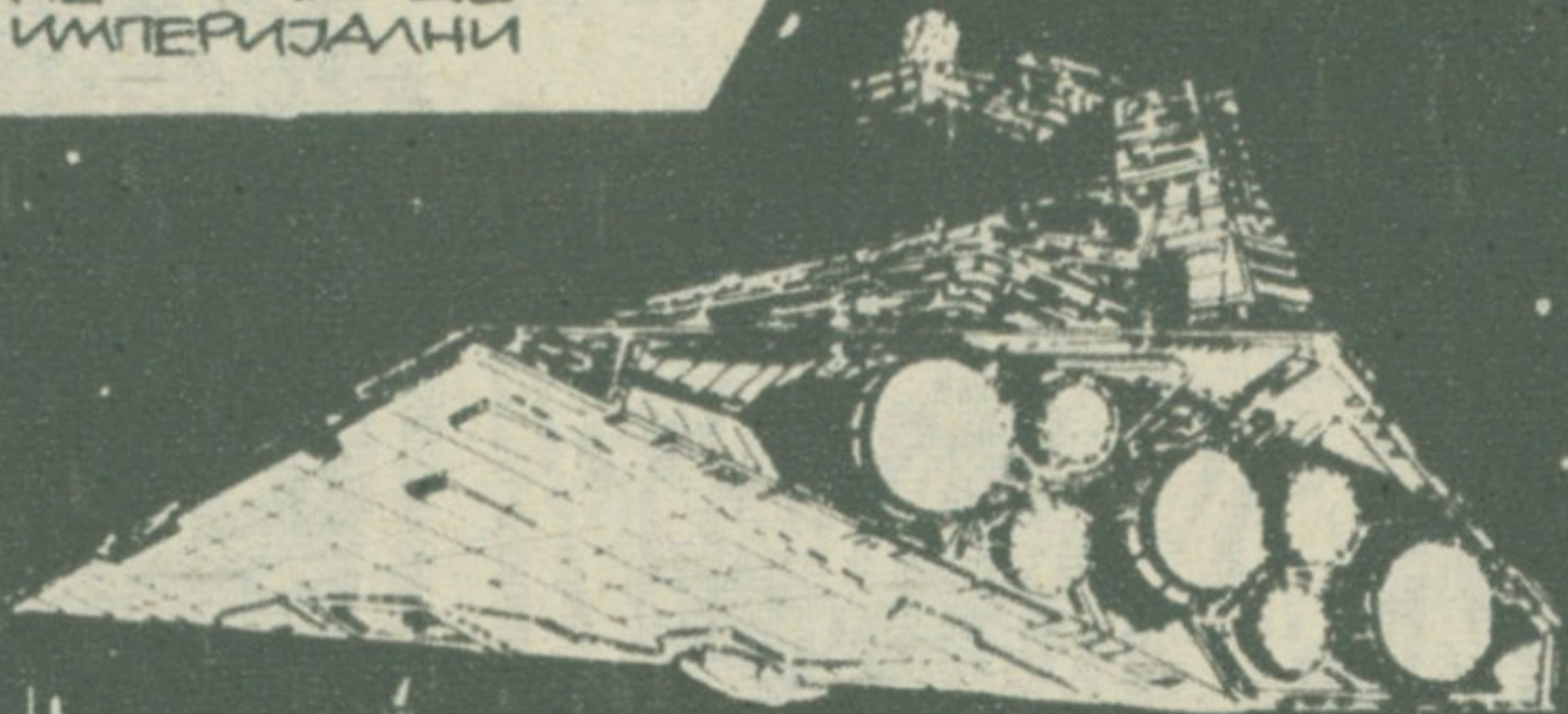
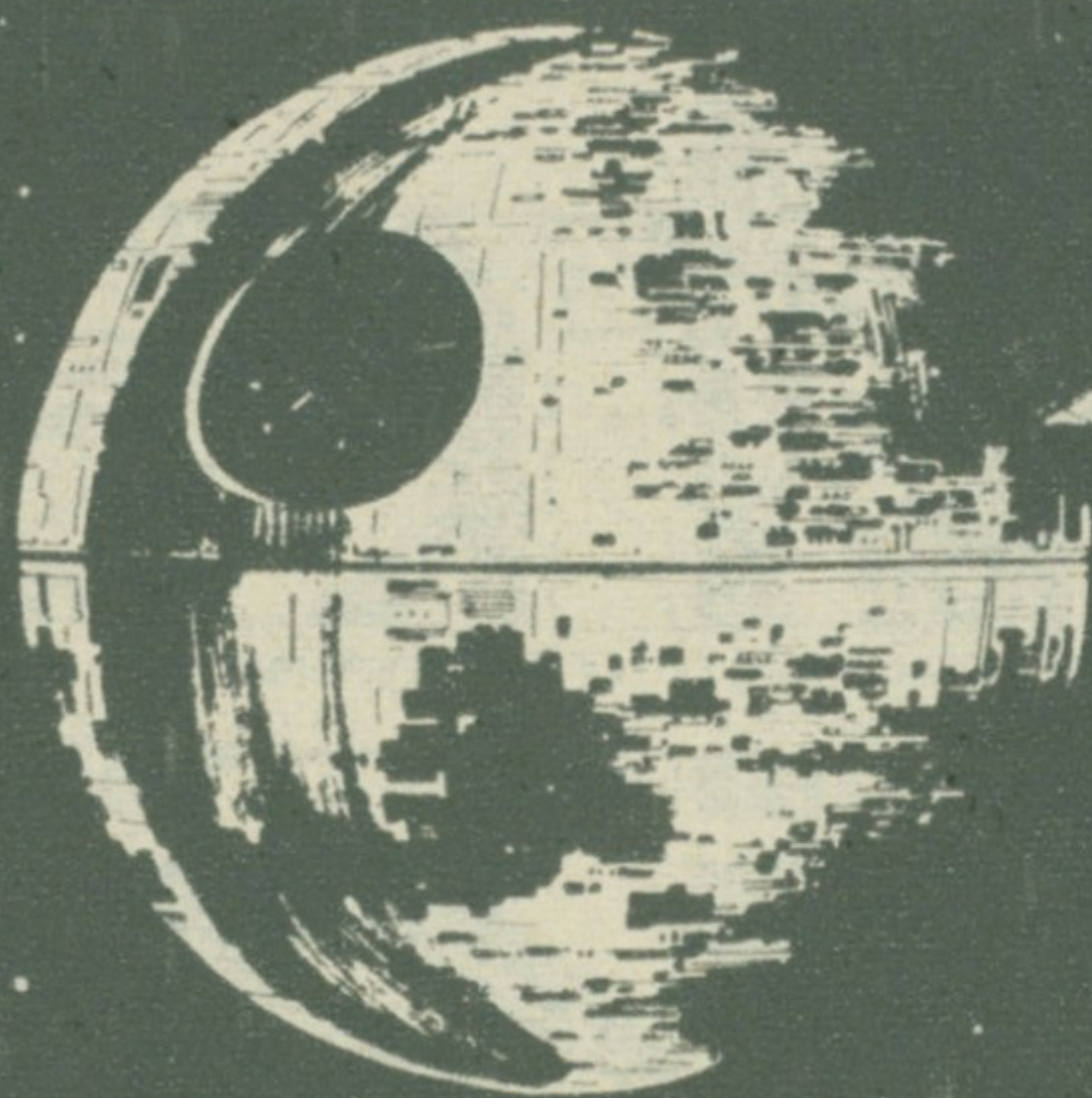

НЕШТО
КАСНИЈЕ,
СА ПОВРШИНЕ
ТАТУИНА,
УЗЛЕТЕЛА
СУ ДВА
БРОДА...

ЈОШ УВЕК
МОЖЕШ СА НАМА
ДО ФЛОТЕ,
ЛУК!

АРТУ
И ЈА БЕМО
ВАМ СЕ
ПРИДРУЖИТИ
УСКОРО!
ПРВО МОРАМ
ДО СТАРОГ
ПРИЈАТЕЉА!

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ИЗНАД ЗЕЛЕНОГ МЕСЕЦА ЕНДОРА,
КРОЗ СИГУРНОСНО ПОЉЕ ВОЈНЕ СТАНИЦЕ У
ИЗГРАДЊИ ПРОШАО ЈЕ ЈЕДАН ИМПЕРИЈАЛНИ
ШАТА...

ДОВЕО ЈЕ
НАЈВАЖНИЈЕГ
ПОСЕТИОЦА
КОЈЕГ СУ
ЧЛАНОВИ ПОСАДЕ
ИКАДА ВИДЕЛИ
— СТРАШНОГ
ИМПЕРАТОРА!

УСТАНИ, ЛОРДЕ
ВЕЈДЕРЕ! ХОЋУ
ДА РАЗГОВАРАМ
С ТОБОМ!

ЗВЕЗДА
СМРТИ ЋЕ
БИТИ ЗА-
ВРШЕНА
У РУКУ
МОЈ ГОСПО-
ДАРУ!

ДА, ДОБРО СИ УРА-
ДИО! ЧИНИ МИ СЕ ДА ЖЕ-
ЛИШ ДА НАСТАВИШ ПОТРАГУ
ЗА ЛУКОМ СКАЗВОКЕРОМ!
СТРПЉИВО, ПРИЈАТЕЉУ!
УСКОРО ЋЕ ОН ТЕБЕ
ПОТРАЖИТИ...

...А ОНДА
ЋЕШ ГА ДОВЕСТИ
ПРЕД МЕНЕ! ПОСТАО
ЈЕ ЈАК! САМО ЗА-
ЈЕДНО МОЖЕМО ДА
ГА ОКРЕНЕМО
МРАЧНОЈ СТРАНИ
СМЛЕ!

ОВЕ СЕ ОД-
ВИЈА КАКО
САМ ПРЕДВИ-
ДЕО!

ИМПЕРАТОР СЕ НА-
СМЕЈАО. ОД ТОГ ЗВУ-
КА СВИ ВОЈНИЦИ
НА ПАЛУБИ,
УЗДРХТАЛИ
СУ НЕКОНТРОЛИ-
САНО...

ИМПЕРАТОР ЈЕ ПРЕШАО У КОНТРОЛНУ СОБУ ПРИВРЕМЕНО,
ПРЕТВОРЕНУ У ПРЕСТОЛУ ДВОРАЊУ...

ШТА НАРЕЂУЈЕШ,
ГОСПОДАРУ?

УПУТИ НАШУ ФЛОТУ
НА ТАМНУ СТРАНУ
ЕНДОРА! ТАМО ЋЕ ОСТА-
ТИ ДОК ЈЕ НЕ ПОЗО-
ВЕМ!

ШТА ЈЕ СА ИЗВЕ-
СТАЈЕМ О ОКУПА-
ЊУ ПОБУЊЕНИЧКЕ
ФЛОТЕ ПОКРАЈ
САМАСТА?

НЕ
ТРЕБА
БРИЊУТИ!
ПОБУНА ЋЕ
УСКОРО
БИТИ
УГУШЕ-
НА!

А ЛУК СКАЈВОКЕР ЋЕ
БИТИ ЈЕДАН ОД НАШИХ!
ТВОЈ ПОСАО ОВДЕ ЈЕ ЗА-
ВРШЕН! ПОЋИ ДО КОМАН-
ДНОГ БРОДА И ЧЕКАЈ
МОЈА НАРЕЂЕЊА!

РАЗУМЕМ,
МОЈ
ГОСПОДА-
РУ!

ДАЛЕКО ОДАТЛЕ, НА ПЛАНЕТИ ДАГОВАХ, ИЗ
МАЛЕ КОЛИБЕ ДОПИРАЛА ЈЕ СВЕЛОСТ. ОВДЕ
СЕ МЛАДИ ЛУК СКАЈВОКЕР СУСРЕО СА
БИГЕМ КОЈЕ ЈЕ НАЗИВАО **МАЈСТОРОМ...**

НЕПРИЈА-
ТАН СИ ИЗРАЗ
НАПРАВИО!
ЗАР ИЗГЛЕДАМ
ТАКО ЛОШЕ
У ТВОЈИМ
МЛАДИМ
ОЧИМА?

Н-НЕ...
НАРАВНО
ДА
НЕ!

БОЛЕСТАН САМ... СТАР И СЛАБ!
КАД 900 ГОДИНА ОСТАРИШ,
НЕ ИЗГЛЕДАШ ДОБРО... УСКО-
РО БУ НА ВЕЧНИ ПО-
ЧИНАК!

НЕ МО-
ЖЕТЕ УМ-
РЕТИ, МАЈ-
СТОРЕ ЈО-
ДА! ПОТРЕБ-
НА МИ ЈЕ
ВАША ПО-
МОЋ! ХОЋУ
ДА ЗА-
ВРШИМ
ОБУКУ!

СУМРАК ЈЕ НАДА
МНОМ! УСКОРО НОЋ МО-
РА ПАСТИ! ТО ЈЕ ПУТ
СТВАРИ... ПУТ **СИМЕ!**

ЈАК СА
НЬОМ СИ... АЛИ
НЕ ТАКО ЈАК!
ИПАК, ОБУЧЕН
ДОБРО СИ! НЕ
ТРЕБА ВИШЕ!
ШТА ТРЕБА, ТИ
ЗНАШ!

Онда...
ЈА
САМ
ПОСТАО
НЕ-
ДАЈ?

ЈОШ НЕ! ЈЕДНА СТВАР ОСТАЛА
ЈЕ - ВЕЈДЕР... СУОЧИТИ СЕ МОРАШ
СА ЊИМ! ТЕК ОНДА
ЊЕДАЈ БЕШ БИТИ!

МАЈСТОРЕ
ЈОДА...
МОРАМ
ЗНАТИ ДА
ЛИ ЈЕ ВЕЈ-
ДЕР МОЈ
ОТАЦ!

УСЛЕДИЛА ЈЕ ТИШИНА. МАЛА ПРИЛИКА МАЈСТОРА ЈО-
ДЕ ИЗМЕДАЛА ЈЕ СТАРИЈЕ. ОСЕЋАО ЈЕ ЛУКОВУ ДИ-
ЛЕМУ... И ПОСЛЕ ДУЖЕГ БУТАЊА...

РЕКЛИ ТИ ТО? ОТАЦ
ЈЕСТЕ ТЕБИ! НЕОЧЕ-
КИВАНО И НЕ-
СРЕЊНО!

ОНДА
ЗНАМ
ИСТИНУ?

НЕСРЕЊНО ШТО ПОЖУ-
РИО СИ ДА СЕ СУО-
ЧИШ С ЊИМ... СТРЕМАН
НИСИ БИО! ОБИ-ВАН
ХТЕО ЈЕ ДА КАЖЕ ТИ
ДАВНО! НИСАМ ДАО...
САД ВЕЛИКУ СЛАБОСТ
НОСИШ... БОЈИМ ЗА ТЕБЕ
СЕ!

МАЈСТОРЕ ЈОДА...
ЖАО МИ ЈЕ!

ЛУК ЈЕ НАПУСТИО ЈОДУ. АЛИ, И КАДА СЕ
НАШАО СА НЕСТРПЛИВИМ АРТУ-ДИТУОМ,
УЧИТЕЉЕВЕ РЕЧИ СУ ГА МУЧИЛЕ...

ПОМОГИ ЖА-
ЉЕЊЕ НЕБЕ,
ЛУК... ОД ИМПЕРА-
ТОРА ЧУВАЈ СЕ!
ЊЕГОВЕ МОГИ НЕ
ПОТЦЕНИ, ИЛИ БЕШ
ЗБОГ СУДБИНЕ
ОЧЕВЕ ПАТИТИ!
КАД ЈА ОДЕМ,
ПОСЛЕДЊИ ЊЕ-
ДАЈ БЕШ БИ-
ТИ ТИ!

НЕ МОГУ,
НЕ МОГУ
САМ!

ЈОДА
И ЈА БЕ-
МО БИТИ
СА ТОВОМ...
УВЕК!

БЕНЕ,
ЗАШТО
МИ НИСИ
РЕКАО?

РЕКАО БИХ ТИ КАД ЗАВРШИШ ОБУ-
КУ! АЛИ, ТИ СИ КРЕНУО НЕПРИПРЕМ-
ЉЕН! УПОЗОРИЛИ СМО ТЕ НА ТВО-
ЈЕ НЕСТРГЉИВЕЊЕ!

РЕКАО СИ
МИ ДА ЈЕ
ДАРТ ВЕЈ-
ДЕР ИЗДАО
И УБИО
МОГА
ОЦА!

ТВОЈ ОТАЦ, АНАКИН,
БИО ЈЕ ЗАВЕДЕН
МРАЧНОМ СТРАНОМ СИ-
ЛЕ И ПОСТАО ДАРТ ВЕЈ-
ДЕР! ТАДА ЈЕ ИЗДАО СВЕ
У ШТА ЈЕ АНАКИН СКАЈ-
ВОКЕР ВЕРОВАО И УНИШ-
ТИО СВЕ ДОБРО У ЊЕМУ!
ОНО ШТО САМ ТИ РЕКАО,
БИЛА ЈЕ ИСТИНА... НА
НЕКИ НАЧИН!

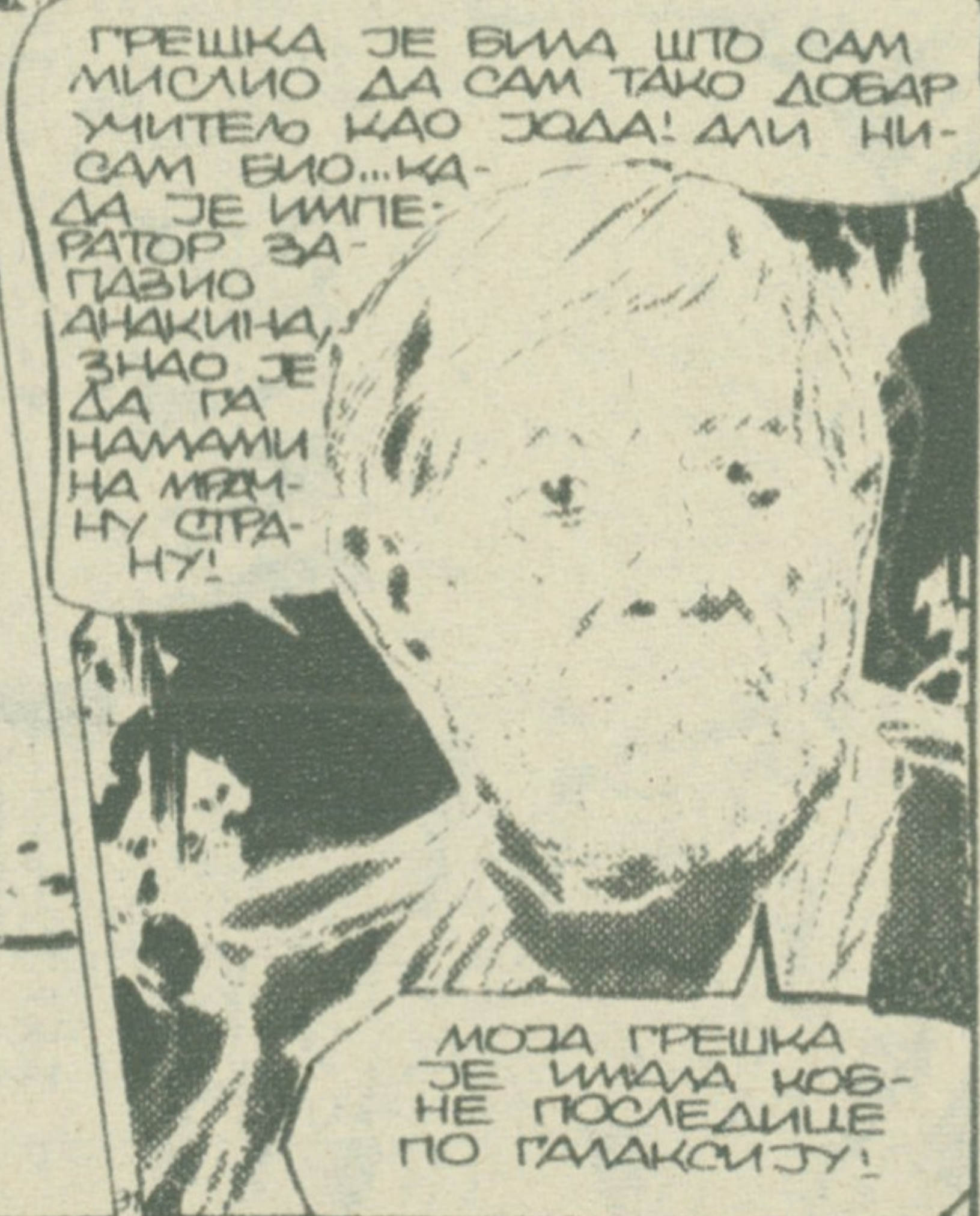
НА НЕКИ
НАЧИН?!

АХ, ВИДЕТЕШ
ДА МНОГЕ ИСТИНЕ
ЗАВИСЕ ОД НАЧИНА МЕ-
ЏАЊА! АЛИ НЕ КРИВИМ ТЕ
ШТО СИ ЛУТ! АКО САМ ПО-
ГРЕШИО, СИГУРНО МИ
НИЈЕ ПРВИ ПУТ!
ВИДИШ, ЗА ОНО
ШТО СЕ ДЕСИЛО
ТВОМЕ ОЦУ - ЈА САМ
КРИВ...

...НА НЕКИ
НАЧИН...

КАД САМ СРЕО
ТВОГА ОЦА, ЗА
ВРЕМЕ КЛОНСКИХ
РАТОВА, ОН ЈЕ БИО
ВЕЛИКИ ПИЛОТ! ИЗ-
НЕНАДНА МЕ ЈЕ
СНАГА СИЛЕ У ЊЕМУ!
ИЗ ГЛУПОГ ПОНОСА
ПОЧЕО САМ САМ
ДА ОБУЧАВАМ
АНАКИНА ЗА
ЏЕДАЈА!

ГРЕШКА ЈЕ БИЛА ШТО САМ
МИСЛИО ДА САМ ТАКО ДОБАР
УЧИТЕЉ КАО ЈОДА! АЛИ НИ-
САМ БИО...КА-
ДА ЈЕ ИМПЕ-
РАТОР ЗА-
ПАЗИО
АНАКИНА,
ЗНАО ЈЕ
ДА ГА
НАМАМИ
НА МРАЧ-
НУ СТРА-
НУ!

МОЈА ГРЕШКА
ЈЕ ИМАЛА КОС-
НЕ ПОСЛЕДИЦЕ
ПО ГАЛАКСИЈУ!

ДА САМ БИО
СТРПЛИВИЈИ...
ДА САМ ГА
ОБУЧИО
БОЈЕ...

ДА ЛИ
У
ЊЕМУ
ИМА
ЈОШ
ДОБРО-
ТЕ?

ЈЕДНОМ
САМ И ЈА МИС-
ЛИО ДА ДАРТ
ВЕЈДЕР МОЖЕ
ДА БУДЕ СПА-
СЕН... ОКРЕНУТ
ДОБРОЈ
СТРАНИ! АЛИ
ОН ЈЕ САДА
ВИШЕ МАШИ-
НА НЕГО
ЧОВЕК...

НЕ...
НЕ
МОГУ
ДА
УБИЈЕМ
СВО-
ГА
ОЦА!

ОНДА ТЕ ЈЕ ИМПЕ-
РАТОР БЕЗ ПОБЕ-
ДИО! МРАК ЋЕ ПРЕ-
ОВЛАДАТИ! ОН ЗНА,
КАО И ЈА, ДА СМА
СНАЖНО ТЕЧЕ КРОЗ
ЛИНИЈУ СКАЗВОКЕРА
И ДА БЕШ ЈЕДНОГ
ДАНА ПОСТАТИ ПРЕТ-
ЊА! ОН ЗНА ДА СИ
НАМ ТИ ЈЕДИ-
НА НАДА,
ЛУК...

...АЛИ ПОСТОЈИ
И ДРУГА! ТИ ИМАШ
СЕСТРУ БЛИЗНАКИ-
ЊУ КОЈУ САМ ЈА
ПОСЛЕ РОБЕЊА ТАЈНО
ОДВЕО ЊЕНИМ РО-
ДИТЕЛИМА...
НА АЛДЕРАН! ТА
ДРУГА НАДА ЗОВЕ СЕ
ЛЕИА... АЛИ ОНА НИЈЕ
ОБМЕЊА, НИЈЕ
СПРЕМНА... ТИ СИ
ПОСЛЕДЊИ
ЏЕДАЈ!

ЛЕИА... МОЈА
С-СЕСТРА! НЕ МОЖЕШ
ЈЕ САДА УЊУМИТИ,
БЕНЕ... БИЋЕ УНИШТЕНА!
ЈА... ЈА САМ ТАЈ КОЈИ
МОРА ДА УБИЈЕ
МОРА ДА ВЕЈ-
ДЕРА!

ОСЕЂАЊА ТЕ ДОБРО
СЛУЖЕ... ДУБОКО ИХ ЗА-
КОПАЈ, ИЛИ БИ МОГЛА
ДА ПОСЛУЖЕ И ИМПЕ-
РАТОРУ!

ЛУК ЈЕ ЗУРНО У СВЕТАЉЦАВУ
ПРИЛИКУ СВОГ ПОКОЈНОГ МЕН-
ТОРА... ПОТРЕСЕН
ОНИМ ШТО ЈЕ
ЧУО...

НЕ МОЖЕШ
ПОБЕГИ ОД
СВОЈЕ СУДБИ-
НЕ, ЛУК! ПОНО-
ВО БЕШ СЕ
СУОЧИТИ СА
ДАРТОМ
ВЕЈДЕРОМ!

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ:
МИСИЈА НА ЕНДОРУ

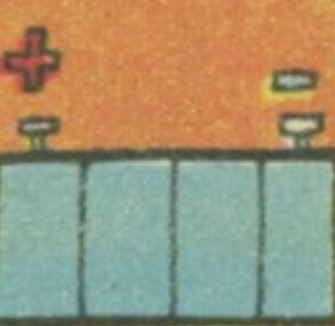
ВИШЕ СВЕЛОСТИ

ИСТОРИЈА ОСВЕЉЕЊА III

СВАКО ЗНА ДА УСИЈАНИ ЖАРАЧ, КАО И ЖАР ОД ДРВЕТА ИЛИ УГАЉА, МОЖЕ ДА БУДЕ ИЗВОР СВЕЛОСТИ.

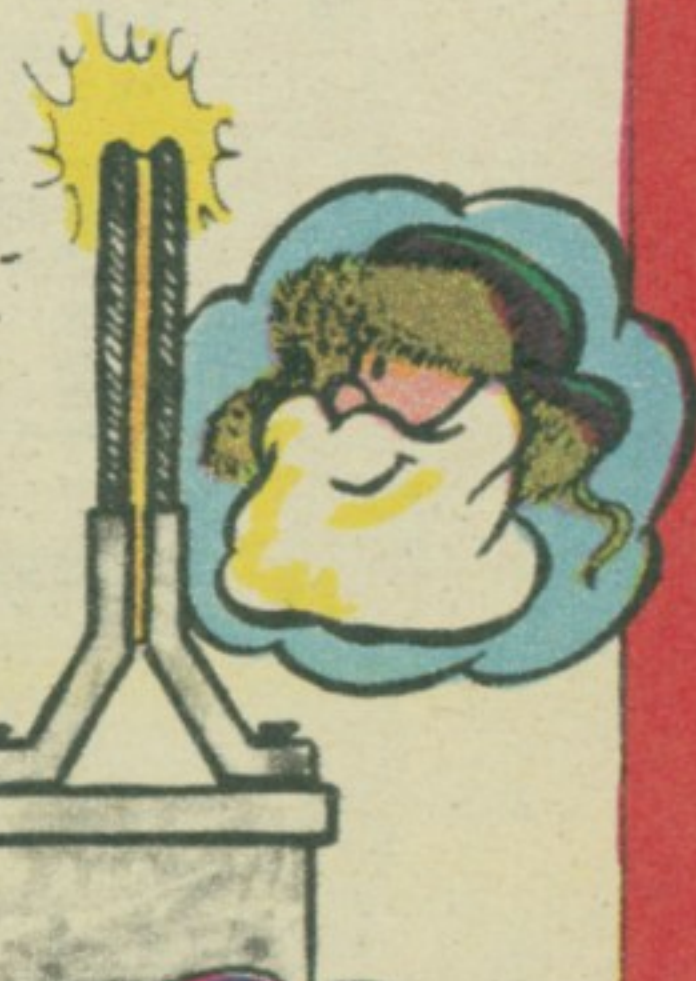

ЖОРЖ ЛЕКЛАНШЕ ИЗМИСЛИО ЈЕ, У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА, ПРВУ ХЕМИЈСКУ НАПРАВУ, ПРЕТЕЧУ БАТЕРИЈЕ, КОЈА ЈЕ ПРОИЗВОДИЛА СТРУЈУ.

ЕНГЛЕЗ ХЕМФРИ ДЕЈВИ ВЕЗАО ЈЕ КРАЈЕВЕ БАТЕРИЈЕ ЗА УГЉЕНЕ ШИПКЕ ИЗМЕЂУ КОЈИХ ЈЕ, КАД СУ БЛИЗУ, ИСКАКАЛА ВАРНИЦА И ПРАВИЛА ЛУК.

АЛИ, ШИПКЕ СУ СЕ ТРОШИЛЕ ПА ЈЕ ЛУК ПОСЛЕ ИЗВЕШНОГ ВРЕМЕНА НЕСТАЈАО. РУС ЈАБЛОЧКОВ ИЗМИСЛИО ЈЕ ЛУЧНУ СВЕЛОСТУ СА ДВЕ ПАРАЛЕЛНЕ ШИПКЕ (КАО ОВЕ НА ЦРТЕЖУ).

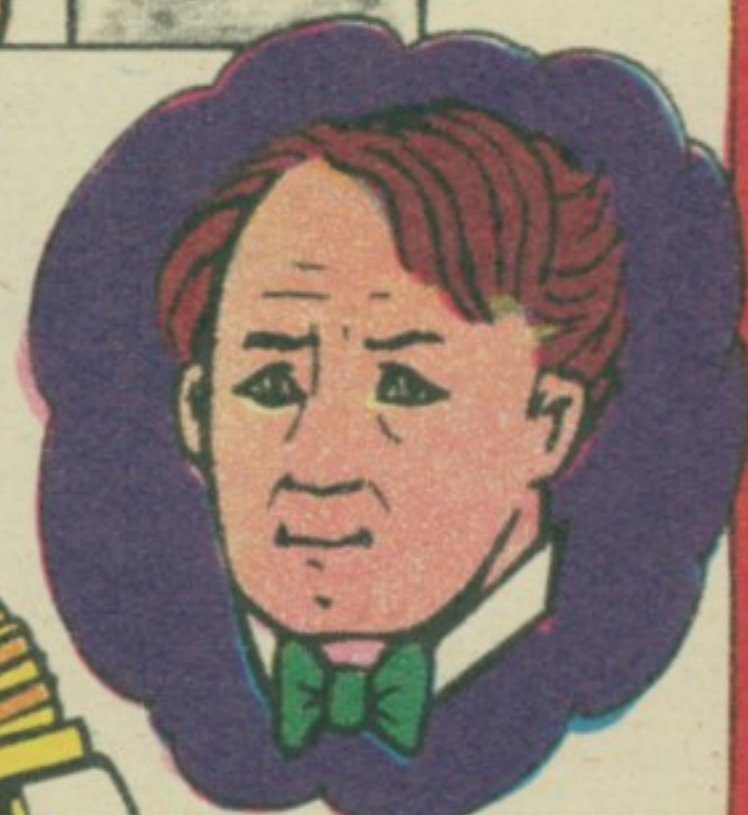
ПОШТО СУ УГЉЕНИ КОНЧИЦИ БРЗО САГОРЕВАЛИ, ЕДИСОН ЈЕ ДОШАО НА ИДЕЈУ ДА ИХ СТАВИ У СТАКЛЕНУ КУГЛУ ИЗ КОЈЕ ЈЕ ИЗВУЧЕН ВАЗДУХ. У БЕЗВАЗДУШНОМ ПРОСТОРУ КОНЧИК СЕ УЖАРИ И ДУГО СВЕЛИ.

ТАКО ЈЕ НАСТАЛА СИЈАЛИЦА. А ПАРОБРОД КОЈИ ЈЕ ПРВИ ОСВЕЉЕН НА ОВАЈ НАЧИН...

... БИО ЈЕ "КОЛУМБИЈА".

ШИК ЈЕ ПРОВОЗАТИ СЕ "КОЛУМБИЈОМ".

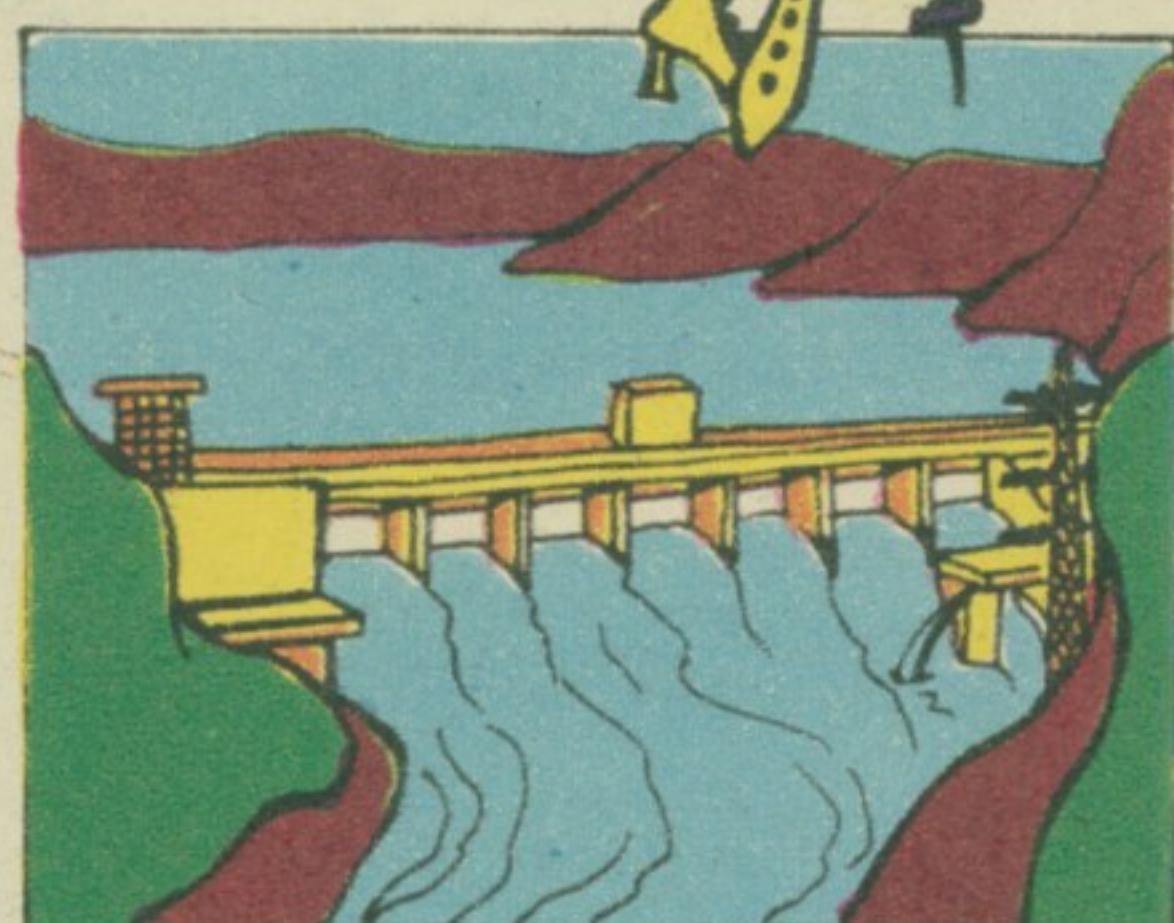
ЕДИСОНОВЕ СИЈАЛИЦЕ ПОСТАЛЕ СУ ВЕОМА ПОПУЛАРНЕ. У ПРВОЈ ПОШИЛЦИ ЗА ЕВРОПУ БИЛО ИХ ЈЕ 1.800.

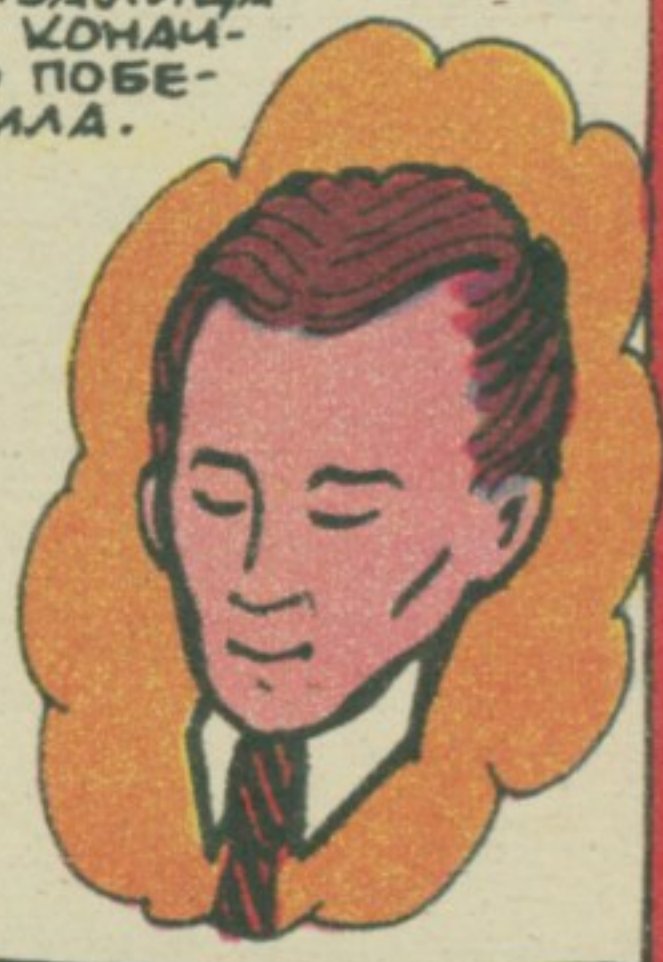
ПОЧЕЛА ЈЕ БЕСПОШТЕДНА БОРЕД ИЗМЕЂУ ЕЛЕКТРИКЕ И ГАСА.

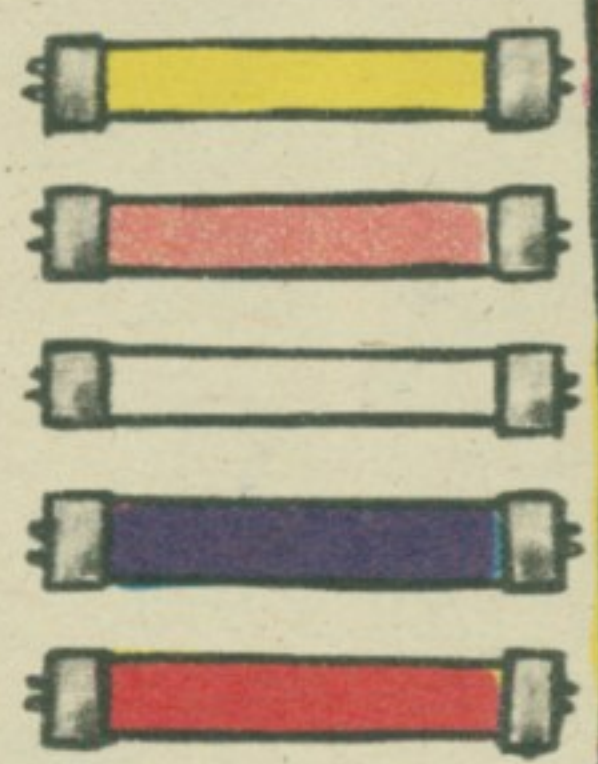
"ГАСИСТИ" СУ ПОБОЉШАЛИ ЛАМПЕ НА ГАС ДОДАТОКМ МРЕЖИЦЕ ОД ВОЛФРАМА КОЈА СЕ УЖАРИ И СВЕЛИ, А "ЕЛЕКТРИЧАРИ" СУ У СИЈАЛИЦУ, УМЕСТО УГЉЕНОГ, СТАВИЛИ ВОЛФРАМОВО ВЛАКНО.

КАД ЈЕ НИКОЛА ТЕСЛА РЕШИО ПРОБЛЕМ ПРЕНОСА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ НА ДАЉИНУ, СИЈАЛИЦА ЈЕ КОНАЧНО ПОБЕДИЛА.

СИЈАЛИЦЕ СЕ ГРЕЈУ И ОСИМ СВЕЛОСЉА ЗРАЧЕ И ТОПЛОТУ. "ХЛАДНУ" СВЕЛОСТ ДАЈУ НЕОНСКЕ СИЈАЛИЦЕ. СТАКЛЕНА ЦЕВ...

... ИСПУНИ СЕ ГАСОМ ПА СЕ У њУ ПУСТИ СТРУЈА А ВОЈА СВЕЛОСТИ ЗАВИСИ ОД ВРСТЕ ГАСА.

ТАКО СУ ДАНАС ПРАДОВИ, ОСИМ ЕЛЕКТРИЧНИМ СВЕЛОСТМА, ОСВЕЉЕНИ И БЕЗБРОЈНИМ СВЕЛОКИМ РЕКЛАМАМА. КО ЗНА ШТА ЊЕ НАМ СВЕЛОСТИ СУТРА.

ЈАС-84

NEDELJNI ZABAVNIK

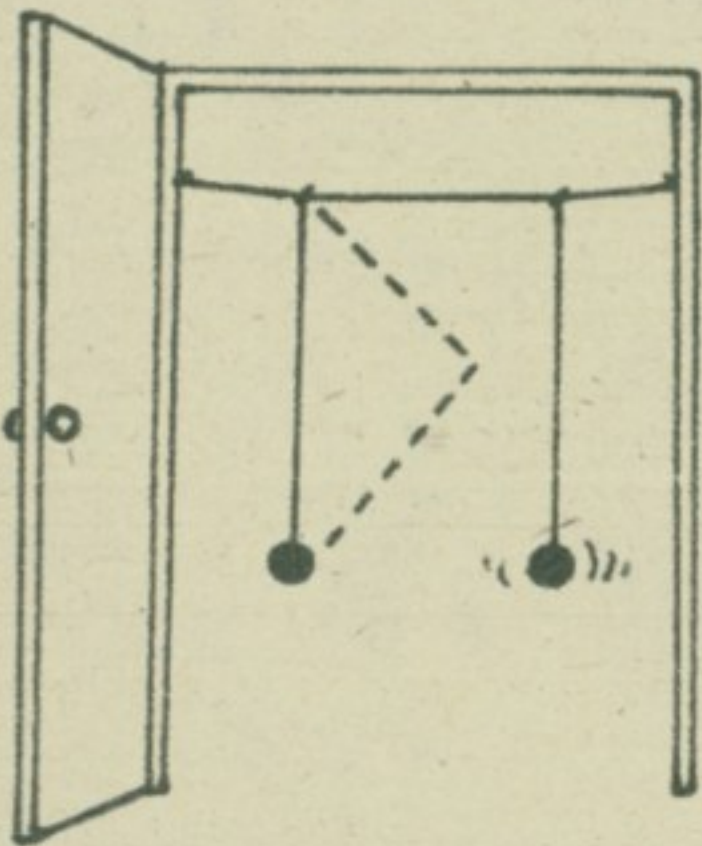
ПОЛИТИКОМОН ЗАБАВНИКУ

ЗНАМ
ШТА
КЕШ ДА
КАЖЕШ!

ШТА
?

МИ ПИТАМО – ВИ ОДГОВАРАТЕ

Наш данашњи задатак треба да вас наведе да експериментишете с временом. Прво треба да направите клатно од канапа. Између врата разалните така канап, а за њега

вежите један дужи, с тежим предметом на крају. Заљуљајте ово клатно. Измерите колико пута иде

напред-назад за један минут.

Сада скратите клатно на пола, па поново измерите колико ће пута у минути ићи напред-назад.

Можете на исти канап обесити још једно клатно и заљуљати само њега. Посматрајте шта ће се догодити!

ЗЕЧЕВИ И МАТЕМАТИКА

Леонардо од Пизе је велико име у свету математике, а живео је у 12. веку – и то у Пизи. Пиза је иначе позната по свом кривом торњу, који је саграђен баш за време његовог живота. Леонарда од Пизе су звали Фибоначи, што значи Син-Боначија.

Отац Боначи био је трговац у Алжиру. Још као дечак, већ поменути Фибоначи, почео је озбиљно да проучава математику. Пошто је за учитеље имао Арапе, савладао је арап-

ски децимални систем и врло брзо га претпоставио римском. Касније је написао књигу из које је цела Европа учила како да употреби арапски децимални систем. Међутим, Фибоначија није прославила ова књига – прославили су га зечеви који се у њој помињу!!

Фибоначи је себи поставио овај проблем: колико пари зечева ће се добити од једног пара, у једној години ако сваког месеца сваки пар добије нови пар младунаца, а овај нови пар опет добије пар младунаца од свог другог месеца па надаље? Када га је већ поставио, Фибоначи је овај проблем темељито и озбиљно проучио. Рачунао је овако: почиње с првим паром – то је један пар. После месец дана имају младунце – то су два пара. За месец дана још један пар младунаца – то су три пара. Трећег месеца још један пар се рађа али и други пар сада већ има младе, то је дакле још два пара, а све заједно пет пари.

Четвртог месеца први, други и трећи пар имају младунце, то је осам пари... и све тако до краја године када се испостави да је резултат 377 пари зечева!

Можда ћете рећи да то није било нарочито компликовано израчунати. Али, погледајте добро бројеве које смо добили. Сваки од њих је збир претходна два броја $1+2=3$, $2+3=5$, $3+5=8$ итд. То

се зове Фибоначијев низ, у коме је сваки члан једнак збиру претходна два члана, почевши од трећег члана па у бесконачност: 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34...

Али тек сада стижемо до најзанимљивијег дела ове приче. Бројеви из Фибоначијевог низа стално се појављују у природи. Узмимо рецимо белу раду. Један низ њених латица иде налево а други надесно. Ако имате стрпљења и избројите их установићете да 21 круг иде надесно а 34 налево. – И 21 и 34 су бројеви из Фибоначијевог низа. Таквих примера има много: лук, шишарка, зелена салата... Уз мало стрпљења пронаћи ћете и ви неки пример који ће потврдити постојање овога природног феномена.

Фибоначи нам је доказао да математика није само за рачунање него и за откривање природе и њених закона!

СУПЕРСАУРУС

Диносауруси су животиње које човек никад није видео живе. Изумрли су пре 65 милиона година, пошто су 140 милиона година владали светом.

Палеонтолози, научници који изучавају фосиле, према скелетима су реконструисали њихов изглед и издвојили поједине врсте. Познати диносауруси су: Тираносаурус, Лесотосаурус, Игуанадон, Мегалосаурус.

урус. Брахиосауруса, члана најбројније групе – сауропода, палеонтолози су сматрали највећим диносаурусом. Био је висок

12m, а тежак 80t – што је два пута више од једног напредног слона. Но, тада су пронађени фосилизовани остаци јунака овог чланка:

У Колораду, САД, 1972. откривен је сауропод висок 15m, 30m дугачак а преко 90t тежак. Овај колос је од милоште добио име Суперсаурус. Само један кичмени пршљен Суперсауруса дуг је 1,5m. Глава му је веома мала у поређењу с телом, вилице

су му слабе што наводи на помисао да је био биљојед.

Али, ако говоримо о највећем, да нешто кажемо и о најмањем диносаурусу. Потпуно супротан Суперсаурусу је мајушни Мусаурус. По његовом скелету би се рекло да није био већи од врапца, ни тежи од 100gr. Мусаурус, најмањи диносаурус на свету, милион пута мањи је од Суперсауруса. Штета што је изумро – био би идеалан кућни љубимац! А и Суперсауруса би вредело имати!

**НАПРАВИТЕ
КЛЕПСИДРУ** – и посматрајте како време тече...

Уколико желите да направите „водени сат“, зва-

ни клеписидра, којим су се служили још стари Египћани пре више од 3000 година, припремите теглу, конзерву, чекић и ексер.

На дну конзерве ексером пробушите рупу, а онда обележите линију при врху конзерве.

На теглу залепите траку од хартије, за бележење минута. Затим ставите конзерву на теглу и напуните је водом. Учините то кад на вашем сату почне минут – онда ћете видети колико ће воде да исцури тачно кад се минут заврши. Тада убележите црту за први минут. Тако наставите да радите и убележавате.

У конзерву увек морате ставити исту количину воде. Јер, ако је мање воде, мањи је и притисак, па вода спорије цури – и обрнуто!

Завршна сцена Маснеове опере „Дон Кихот“. Остарели витез, сломљен борбом са самим собом и околином, умире. Сви су певачи до тада овај део улоге певали лежећи. Фјодор Шаљалин не би био оно што јесте да није увек изненађивао публику. Његов хидалго од ла Манче умирао је опирајући се о дрво. Бас који је до малочас грмео као из гротла вулкана шапутао је последње речи сасвим тихо али тако разговетно да су га чули и у последњим редовима балкона: „Боља је и смрт но ништавна стварност“. По многим био је

ДИРИГЕНТ У ГЛАВИ, ОРКЕСТАР У ГРЛУ

мо или плачемо, су гласне жице, у ствари два кожна набора смештена у грклану. „Диригент“ је у глави, зна се тачно и где: код дешњака, центар за говор

Илустровао: Зоран Петковић ПЕТКО

ЗИНИ И КАЖИ, О!

то највећи певач нашег века. Откуда такав глас?

На то питање не могу да одговорим ни врхунски стручњаци који проучавају Шаљалинов (и не само његов) глас: биофизичари, биохемичари, физиолози, психолози... Највише што могу да кажу је: „У основи феномена Шаљалин лежи биоакустична резонанца нервно-мишићног апарата“. Или ово, ако вам је јасније: „Систем за обрађивање звука код уметника функционисао је изванредно правилно“.

Доиста компликовано. Али, у стварности, процес стварања и најобичнијег гласа права је мистерија коју наука до данас није успела да открије до краја.

Главни извор звука у „музичком инструменту“ који свако од нас има у грлу, помоћу кога се споразумевамо са светом око себе, изражавамо радост, несрећу, бес, страх, пева-

је у левој хемисфери мозга, леваци га имају у десној.

Да ли ће нам глас бити звонак и радостан, пригушен, нежан или гневан, подругљив, ласкав, срдчан, љубазан или претећи – све то одређује „диригент“. Гласнице су само извођачи. Оркестар. Кад хоћемо нешто да кажемо или, рецимо, запевамо, гласне жице се затежу, примичу једна другој и, у тренутку кад из плућа издишемо ваздух, он притиска гласнице које почињу да трепере. Рађа се звук, говор, једно од „чуда“ које људску врсту одваја од свих других живих бића. Баш као и рад, смех...

Од тога колико су дуге гласне жице зависи висина нашег гласа. Код жена она у просеку износи 18 – 20 mm а код мушкараца 20 – 22 mm. Зато су мушки гласови дубљи од женских и дечијих.

ВАУ-ВАУ, ПУХ-ПУХ, ДИНГ-ДОНГ, СИНГ-СОНГ...

„Вау-вау“. Тешкоћа у примени ове теорије је у томе што разни људи различито чују поједине звуке. Оно што је за нас „кукурику“, Енглец чује као „кок-е-дудл-ду“, Француз као „ко-корико“, а Италијан као „кикирики“.

„Динг-донг“ теорија каже да постоји одређен однос између звука и значења. Кад би то било тачно, зашто би речи које имају исто значење тако различито звучале у различитим језицима? „Пух-пух“ теорија објашњава постанак говора као изрез изненађења, страха, веселја, бола итд. Тој теорији је сродна и „ју-хеј-хо“ теорија према којој се говор развио из звукова које човек испушта при тешким физичким пословима. „Синг-сонг“ хипотеза тумачи постанак говора као даљег развоја примитивног марксизма о постанку говора у вези с почелима радне активности прабитних људи (радна теорија о постанку говора).

За људски глас кажемо

**да је леп, ружан,
овакав или онакав, а
научници – да је још
неразјашњена тајна**

Какву ће „боју“, „тембр“, имати глас, зависи од облика разних „избочина“ и „ходника“ којима звук у нашем организму одјекује (резонанца). И зато што свако од нас има нешто посебно у тим органима, гласови нам се толико разликују. Баш као и отисци прстију и они су карактеристични за сваког човека.

Политичари и крајници

У грлу се сваког тренутка одражава стање целог организма. То је изузетно осетљив апарат који прима сигнале из спољног света, а његови мишићи раде фантастично брзо и без свесне команде. На изненадан стрес у грлу ће се тренутно јавити грч.

Где је веза између грла и осталих органа?

Larynx је веома богат крвним и лимфним судовима, поготову његов горњи део. Одавде и са његовог средњег „спрата“ лимфна течност се скупља у чворићима који су распоређени с унутрашње стране вратне вене. Док говоримо или певамо, запошљава се огроман број мишића и ако ти мишићи раде неправилно, као кад наступи грч у грлу, то доводи до поремећаја у лимфи и крвотоку

и они одмах почињу слабије да снабдевају крелу и друге органе.

Човек који треба да одржи дужи говор добиће најпре нешто што личи на грч грла, лимфа и крвоток ће се пореметити, снизиће се отпорност организма на инфекцију... После предизборне активности или каквог важног конгреса, амбуланте су пуне политичара. Дијагноза – упала крајника.

Оториноларинголог Јуџин Батс који је испитивао групу младих поп-певача пронашао је код већине хроничну упалу грла и чвориће на гласним жицама (последича форсирања гласа).

Има ли лека за поп-певаче, политичаре и све оне који не умеју правилно да дишу, владају гласом, а уз то немају ни добру „биоакустичну резонанцу нервно-мишићног апарата“?

Не машите рукама!

Нека школују глас! То сигурно помаже. Али, пре десетак година појавила се у свету нова идеја како „средити“ глас, бар онај за свакодневну употребу, и то помоћу одређених физичких и говорних вежби при чему би се звук користио и за гимнастику унутрашњих органа: плућа, желуца, јетре!

Јер, док на попречно-пругасте мишиће тела можемо да делујемо најобичнијим физичким вежбама, познато је да на глатку

мускулатуру унутрашњих органа оне утичу далеко слабије. А звуци баш овде продиру сасвим лако. У то се лако можете уверити и сами. Ставите леву руку на стомак, десну на доња леђна ребра и изговорите глас „о“ 3-4 пута. Сада истегните кичму као да ћете главом досегнути таваницу: струк ће вам се сузити, а доњи део косих стомачних мишића затегнути. Поново изговорите „о“ и чућете да се оно веома разликује од оног првог. Вибрације желуца су се појачале, активирали су се мишићи који учествују у стварању гласа.

И док се код нас не отвори школа или курс за говорно-физичке вежбе, можда ће вам добро доћи да знате шта не треба да радите док говорите или певате.

Не препоручује се да се разбацујете рукама, не правите брзе покрете главом и вратом (знају ли то поп-певачи?). Јер, сви ови покрети негативно утичу на грло.

Кажу да онај ко неколико месеци вежба по методи физ-воклиз (од физкултура и латинског vocalis) може у једном даху да изговори више речи него човек који не тренира, а да га при том не заболи грло, још мање да му запрети упала крајника.

Физ-воклиз, тврде његове присталице, има лепу будућност. Нарочито међу говорницима.

Вера Смиљанић 35

НА
ИГМАНСКОМ
МАЛОМ
ПОЉУ

ВИДИШ, БОЛАН, ОВО ЧУДО!

На Игману се снег дуго држи. Ову планину знају сви по чувеном игманском маршу бораца Прве пролетерске бригаде. Више од сто пролетера је у јануару 1942. године добило тешке промрзине – на Игману је тада владао мраз од – 32 степена Целзијуса. На месту Мразиште на Игману измерена је досад најнижа температура у Југославији, 43,5 степени Целзијуса испод нуле.

После Зимских олимпијских игара, одржаних фебруара ове године у Сарајеву и на околним планинама, Игман је постао познат у целом свету. На Великом пољу одржана су такмичења у трчању на смучкама и биатлону, а на двема скакаоницама на Малом пољу надметали су се најбољи светски скакачи.

Намерници су ове јесени зачуђено посматрали на Игману смучаре-скакаче. Скијашки скокови или летови су познат спорт, али смо навикли да ова такмичења гледамо у зимским месецима, на скакаоницама прекривеним снегом. Но, септембар и октобар били су на Игману уобичајени, без снега.

Прве недеље у октобру овде је одржано званично међународно такмичење у скијашким скоковима – на скакаоници без снега. Виђено је то и у телевизијском преносу. Кад смо посетили Игман, још није ни мирисало на снег. На скакаоници су тренирали репрезентативци Сједињених Америчких Држава. Путници из једног аутомобила, који су пролазили оближњим путем па свратили, препирали су се међу собом.

– Видиш, болан, оно чудо. Заковали даске, поливају их водом па скачу.

Муним Одобашић је домаћин скакаонице. Вели да људи свашта причају. Седамдесетметарска олимпијска скакаоница на Игману, опремљена за скакање без снега, није ни једина, ни прва у свету. Финци имају две, Немци, Швајцарци... На Игману су, не чекајући снег, вежбали Американци, Норвежани, Чехословаци, Аустријанци, Французи и наши скакачи.

Залетиште је као право. Две ледене траке, као шине, спуштају се од врха до дна залетишта, а лед на овим „шинама“ праве нарочити уређаји. Доскочиште је од пластике. Да се постави пластични површински слој требало је прво направити основу за њега. Најпре бетон у који су побијени метални клинови, затим маса слична

ПЛАСТИКА, СКОРО КАО СНЕГ

Финац Мати Никенен прелетео је у марту ове године на скијашкој летаоници у Оберсдорфу 182 метра на скијама и то је данас важећи светски рекорд. Југословенски рекорд држи Примож Улага скоком од 173 метра у Харакову прошле године.

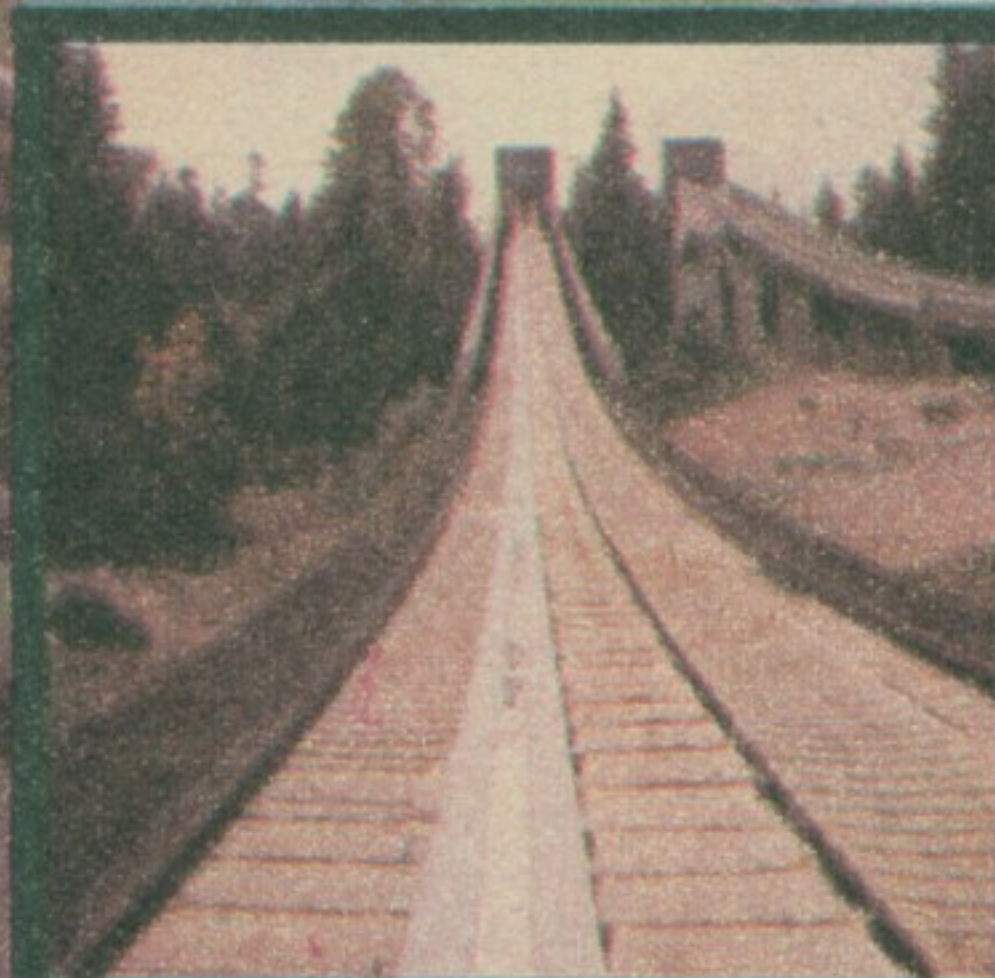
Први светски рекорд у овом спорту био је Норвежанин Олаф Рај са скоком од 9,5 метара у Ајдсбергу 1808. године. Прво међународно такмичење у нашој земљи одржано је 1934. године на данас легендарној Планици кад је славни Норвежанин Биргер Рууд поставио светски рекорд скоком од 92 метра.

Рекорд седамдесетметарске скакаонице на Игману по снегу је 95 метара, а јесенас, на такмичењу на пластици, измерен је најдужи скок од 92,5 метара.

стиропору, преко ње мрежа, а преко свега тога, као на крову куће, наслагани су слојеви реса од нарочите пластике. Из даљине, стрмо доскочиште личи на огроман кров сеоске куће покривен даскама или сламом. После скока, скакач се зауставља на трави.

Смучари-скакачи који су ове јесени тренирали на Игману хвалили су изузетне услове и безбедност скакаонице. Почетком марта на великој летаоници на нашој Планици биће одржано Осмо светско првенство у смучарским летовима. Стручњаци очекују да ће на Планици бити оборен светски рекорд. Ако се то деси, дер заслуге припашће и пластичној скакаоници на Игману.

Кад падне снег, пластична игманска скакаоница престаје да буде „чудо“ и постаје обична снежна скакаоница. Скакачи су у оба случаја прави. **Д. Чварковић**

Снимио: Љ. Патрновић

Ко данас још верује у древна предсказања о потопу који ће једнога дана уништити све на свету, па и људски род?

Верују... научници. Верују у сасвим извесну последицу климатских промена које су засад на почетку и чега смо сви сведоци. А сада један, за многе можда изненађујући податак: „кривац“ за те промене није „виша сила“, ни неки природни закони већ смо то ми сами, данашњи људи. Зато што ложимо!

Ово је само најупрошћенији закључак дугогодишњих праћења временских прилика које метеоролози свуда у свету обављају већ годинама. Један научно-заstraшујући материјал о томе припремљен је и за велико међународно саветовање о развоју климе на нашој планети које се управо ових децембарских дана одржава у Паризу.

„Град светлости“, иначе, у ово доба године не изгледа баш блиставо. Преовлађују сиви тонови, влага, облачно небо и – смог. Можда организатори саветовања нису случајно одабрали управо децембар: да се Париз купа у сунцу, вероватно би подаци о заstraшујућој будућности изгледали мање црни.

Да бисмо предвиђали климу, морамо прогнозировать како ће се човек понашати, а за сада нико не смањује потрошњу горива; пре је обрнуто – каже доктор Петар Бурчик, климатолог у Савезном хидрометеоролошком заводу, од кога смо затражили мишљење о „предстојећем потопу“.

Пре свега, ево зашто нам прети – баш потоп:

Сви смо у „стакленој башти“

– Пре више година на Антарктику је, у дубини, постављен контролни систем и непобитно је утврђено да је лед стварно почео да се топи. А то се догађа управо зато што је количина угљен-диоксида у атмосфери све већа и већа – категоричан је научник – наш саговорник.

Угљен-диоксид, гас који настаје приликом сваког сагоревања, не губи се у атмосфери него ствара око Земље невидљиви омотач који спречава да се сунчеви зраци који се одбијају од површине наше планете врате горе, као неки херметички поклопац, и топлота се задржава на Земљи. Нису само бапске приче то да су нам зиме топлије него пре, да је снега мање и да ту „има не-

КУВАМО СЕ

У **ЗЕМЉА СЕ ГРЕЈЕ – ГЛЕЧЕРИ СЕ ТОПЕ**

ЕКСПРЕС ЛОНЦУ

Живот у „стакленој башти“. Човек је променио климу – да ли ће фаталне последице те промене погодити човечанство за један век или за миленијум – зависи од човека. Космички сат откуцава

чег“. Научници су ово деловање угљен-диоксида на Земљу назвали „ефекат стаклене баште“, а неко је духовито написао да се с нама догађа исто што и с храном у експрес-лонцу: херметички је затворен, топлота не „бежи“ и јело се зачас скува. Тако на Земљи постаје све топлије. До 2040. године средња температура, предвиђају неки, порашће за 3 степена, а на Половима чак за 10 степени! Значи, и глечери ће се топити све брже и брже!

– ...А кад вечити лед једном почне да се топи, то се више не може зауставити. Отапање глечера значило би подизање нивоа површине мора и океана у свету за 80 метара; то би могло да се догоди за, можда, хиљаду година. Али, будуће генерације морале би већ ускоро да

се забрину, јер у идућих стотину година потопио би се добар део целе цивилизације, а већина градова лежи испод те висине – објашњава доктор Бурчик.

Избећи неизбежном

У протекле две деценије море је прогутало метар обале. То још није страшно, али, сви приморски градови, а то значи и све луке, заједно с постројењима и лучком индустријом, леже највише на десетак метара надморске висине. Није тешко израчунати колико ће времена бити потребно, ако се топљење глечера настави овим темпом, да се доживи судбина Атлантиде – „ишчезлог континента“.

Метеоролози су сигурни да је тај процес већ у току, само је питање којом се брзином отапају глечери, а то зависи од угљен-диок-

Термоелектрана у близини немачког града Келна.

Између 1972. и 1982. танкер дневно горео је на морима света. Колико то доприноси општем загађењу?

сида. А угљен-диоксида је све више у атмосфери што се више енергије троши! Разуме се, то је најмање последица ложења пећи зими; највећи кривац је индустријски развој, који је, с друге стране, за много шта заслужан!

Што се индустријски више развијамо, планета се све брже загрева... Где је излаз из овог затвореног круга?

Све, ипак, није кренуло ка неизбежном смаку света; научници процењују да сада још има времена да се реагује иако је последњи час. Пре свега, треба смањити потрошњу угља и нафте, јер управо се њиховим сагоревањем ствара толико опасни угљен-диоксид. Коришћење енергије воде, Сунца или ветра могуће је решење за избегавање потопа.

Само – да ли ће упозорење о фаталним последи-

цама прекомерне употребе угља и нафте стварно зауставити потрошњу на тренутној, и то свуда у свету? У то сви сумњају. Да се отклони већ учињена штета и да се проценат угљен-диоксида у атмосфери врати на некадашње „нормално“ стање од пре тридесетак година, када га је било свега 30 промила, било би потребно такође око хиљаду година!

Немамо толико времена!

Човек је саградио „стаклену башту“ око Земље и сад само од њега зависи да ли ће кроз извесно време – страшно дуго за појединце и генерације, али безначајно на „космичком сату“ – поново завладати клима од пре ко зна колико милиона година, каква је, можда, на некој удаљеној планети. Клима без живих бића...

Мирјана Крстуловић 37

ВОЖЊА (DRIVE)

Музика и текст: Рик Окасек
Изводе: The Cars

Who's gonna tell you when
It's too late
Who's gonna tell you things
Aren't so great
You can't go on
Thinking nothing's wrong
Who's gonna drive you home
tonight

Who's gonna pick you up
When you fall
Who's gonna hang it up
When you call
Who's gonna pay attention
To your dreams
Who's gonna plug their ears
When you scream

You can't go on
Thinking nothing's wrong
Who's gonna drive (who's
gonna drive)
You home tonight

Who's gonna hold you down
when you shake
Who's gonna come around
when you break

КОЛА КОЈА СУ ПРЕГАЗИЛА АМЕРИКУ

Већ неколико година група Cars (Кола или Аутомобили) један је од најпопуларнијих састава у Америци. У јеку „новог таласа“ она је била идеално компромисно решење за конзервативно америчко тржиште које никада није било отворено за велике промене. Време је показало да оно што раде Cars ипак нема много везе са новим трендовима, али представља врло квалитетну и забавну поп музику. Ипак, њихов успех био је ограничен на амерички континент а тек овогодишњи албум „Heartbeat City“ довео их је у жижу интересовања европске јавности. Прошлогодишњи соло-излет вође групе Рика Окасака очигледно није негативно утицао на рад ових „музикалних аутомобила“, па се њихова песма „Drive“ нашла високо на светским топ-листама.

ШАНСОНА

краћа вокална композиција уз инструменталну пратњу или а капела. Поникла на француском говорном подручју у 11. веку и од 17. века у данашњем музичком облику. Једноставна, популарна, најчешће љубавна песма, уз пратњу инструмента или мањег оркестра

ШАРГИЈА

врста оријенталне тамбуре, пратња певача у Македонији, Босни или на Косову

ШЛАГЕР

популарна композиција са једноставном инструменталном пратњом из области забавне музике. Израз од немачке речи Schlag — удар, што значи да песма има мелодију која брзо, на удар, напрецац осваја популарност код најширих слојева публике

ШОУ

назив за представу у којој се користе немужички елементи да би се што више привукла пажња публике

ШОУМЕН

уметник који је способан да оживи представу и другачијим, а не само музичким, елементима — одређеним држањем на сцени, игром, комиком... Израз се често погрешно употребљава када овакво понашање има циљ да сакрије музичко сиромаштво.

• РЕДАК ДАН •

Као да су се договорили, најпопуларнији извођачи поп музике последњих година Duran Duran, Culture Club и Eurythmics, објавили су своје дуго најављиване плоче истог дана — 22. октобра. Бој Џорџ и момци из његовог „културног клуба“ представили су јавности свој трећи по реду албум под називом „Waking Up With The House On

Fire“ (Будити се у кући која гори). Duran Duran нови сингл са песмом „The Wild Boys“ („Дивљи момци“), она ће бити и једина студијска нумера на њиховом „живом“ албуму који се очекује до краја године. Занимљиво је да се у видео споту за „The Wild Boys“ појављује и глумац Мило О'Ши који је глумио лик Duran Duran у филму „Барбаре-

ла“. На крају, Ен Ленокс и Дејв Стјуарт, познатији као Eurythmics, поново су на тржишту са новим синглом „Sexcrime (1984)“ који најављује њихов албум „1984 (For The Love Of Big Brother)“. Ради се, у ствари, о музици за филм „1984“ који је управо почео да се приказује у Лондону. Ени и Дејв тврде да су покушали да направе функционалну подлогу за ово

филмско остварење али и да то буде албум довољно квалитетан и сам за себе.

Тако је 22. октобар био веома плодан дан на светској музичкој позорници. Истог дана објављен је и први албум Џулијана Ленона (знате, наравно, чији је он син) „Valotte“. Снимљен је у Њујорку, продуцент је чувени Фил Рамон.

ДРАГИ ТЕЛЕФОНУ, ЕВО ДА ТИ СЕ ЈАВИМ...

Данас би се чак и проналазач телефона Грахам Бел зачудио када би видео чему све служи његов проналазак.

Пођимо од Америке. Америчка телефонска и телеграфска компанија (АТТ) саопштила је да Американци, у поређењу са осталим народима, имају највећи број телефона и да се најчешће њима служе. Почетком 1982. године у САД је било 181,9 милиона телефона.

Телефон за бајке...

У Америци се уз помоћ телефона, може живети, рецимо, две године а да се не изађе из куће. Све се, до ублажавања усамљености, обезбеђује телефоном. Чак се и пословни уговори „потписују“ телефоном. Ускоро ће се у САД телефоном из канцеларије гасити светлост или укључивати електрични штедњак код куће.

Сада, у овој земљи постоји телефон који стално емитује најновије вести, па грађани не морају да чекају одређено време да би на радију или телевизији сазнали шта се догађа у свету. То могу да сазнају и на улици, ако уђу у говорницу и окрену одређени број. Даље, ако се окрене број „за бајке“, телефон ће детету причати и причати – приче и бајке. Са њујоршког броја 741-96-45 одговара умиљни женски глас. То је љубавни телефонски сервис. У Сан Франциску телефон сексуално просвећује грађане.

Према подацима западнонемачке фирме „Сименс“ у свету има 510 милиона телефона. Просечно на 100 становника на Земљи долази 11,5 телефонских апарата. У Африци – 1,3 телефона на 100 становника. Највише телефона на 100 становника има Вашингтон – 164 апарата. У Заједници ЈПТТ кажу да, изузев Албаније, у Европи нема земље са мање телефона од Југославије. Око 15 телефона на 100 становника.

Нешто слично, од пре два месеца, имају и Шпанци. Реч је о мадридском броју 274-88-02. Ко у Мадриду, осети да га нико не воли, окреће овај телефонски број. Дежурни сексолози су ту да помогну колико је то могуће телефоном. Дневно се јави, у просеку, 25 знаатељних. Слична телефонска саветовалишта имају и Париз, Стокхолм, Франкфурт...

... и за псовање

У Швајцарској постоји телефон преко кога можете, ако сте љути и нервозни, до миле воље да псујете и да се свађате. Осам телефониста – четворица мушкараца и четири жене – примају плату само зато да би били псовани. Ово телефонско псовање толико је постало популарно, да је у „шпицевима“ тај број стално заузет. То је давало повода за додатно псовање.

Ако окренете у Бечу број 15-62, слушаћете нон-стоп музику и вести. Овакве „музичке“ телефоне имају и Лондон, Копенхаген, Сао Паоло...

Од многих, рећи ће неко чудних, телефона у нашој земљи постоји само телефон-рестант. Највише се користи у Београду, Загребу, мање у Љубљани.

Телефон-рестант је најкраће речено – споразумевање преко посредника. Наиме, уместо да се у непосредном телефонском разговору споразумевају и договарају, Београђани или Загрепчани остављају шифроване поруке на телефон-рестант у Служби обавештења (981). Текст поруке може да има највише десет речи, а шифра две. Порука се саопштава само оном ко се јави на одређену шифру, а сви они који остављају или примају поруку остају за дежурне у телефонској централи анонимни.

Телефоном-рестантом често се користе пословни људи. Данас је он постао и чувар малих личних тајни.

Имамо и теле-апел, али боље би било да немамо (као што, на жалост, имамо) разлоге за увођење ове телефонске службе. У њој непрекидно (у Београду: 685-050), дежурају лекари – психијатри и труде се да својим стручним саветима, разумевањем, или, једноставно, тако што ће само слушати свог саговорника – помогну људима који немају с ким другим да разговарају о ономе што их тишти.

Хранислав Николић

Поштовани читаоци,
Љубитељи добре и узбудљиве књиге
Представљамо вам прве четири књиге
из библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“
које су изашле из штампе. То су:

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

Књига о највећим светским катастрофама у којима су изгубили животе милиони људи – од природних, као што су земљотреси, ерупције вулкана, поплаве и орагани – па све до авионских несрећа, бродолома, пожара и свих других катастрофа.

2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ

Познате су грешке које су измениле историју човечанства, заблуде које су коштали многе новце, људских жита и људских живота. Једна од највећих грешки је толико велика да јој нема краја. Књига доноси избор од 100 најневероватнијих прича о великим светским погрешкама и заблудама.

3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ

Ужасављујуће приче о најзлогласнијим злочинцима који су икада извршили најкреслосније убице из целог света нашле су своје место у овој књизи, а њихови језиви „подвизи“, од којих се људима леђи кра у жилама, остаће заувек забележени као опомена свим генерацијама.

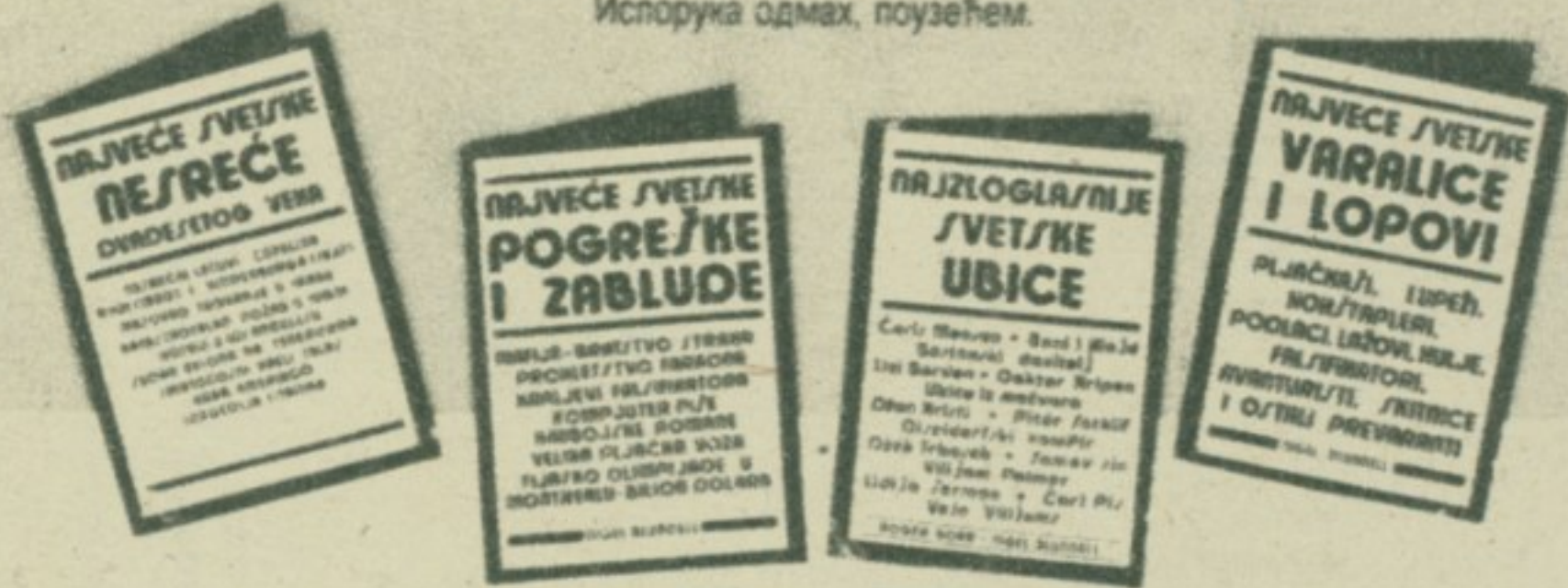
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ

Читава галерија најразличитијих ликова можда се срести на страницама ове књиге – од симпатичних ситних превараната и скитница, па до криминалаца светског калибра. Овде ћете срести највеће светске лупанге, плачкаше, варалице, хокштаплере, фалсификаторе, авантуриста...

Књиге су превод са оригиналних енглеских издања и можете их имати у својој библиотеци одмах након њиховог огромног успеха у Великој Британији, Америци и Аустралији. Књиге су луксузно опремљене, тврд повез, пластифициране корице у боји, 200 страница, латиница, формат 15 x 21 cm. Обиле аутентичних фотографија и илустрација.

Цена једне књиге 600.- динара.

Испорука одмах, поузећем.

У припреми су и следеће књиге

из библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“:

5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ И ОСОБЕЊАЦИ
6. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ ПЕТЕЊИХ ТАЊИРА
9. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ
10. ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО – најневероватнији новински чланци из целог света

И све књиге такође можете поручити сада, а добићете их и платити када изађу из штампе – крајем ове и почетком следеће године

НАРУЧБЕНИЦА – ЗАБАВНИК

Овим неопозиво наручужем поузећем следеће књиге:

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА
2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ
3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ

и књиге под редним бројем 5 6 7 8 9 10 (заокружити редни број)

(име и презиме)

(поштански број и место)

(улица и број)

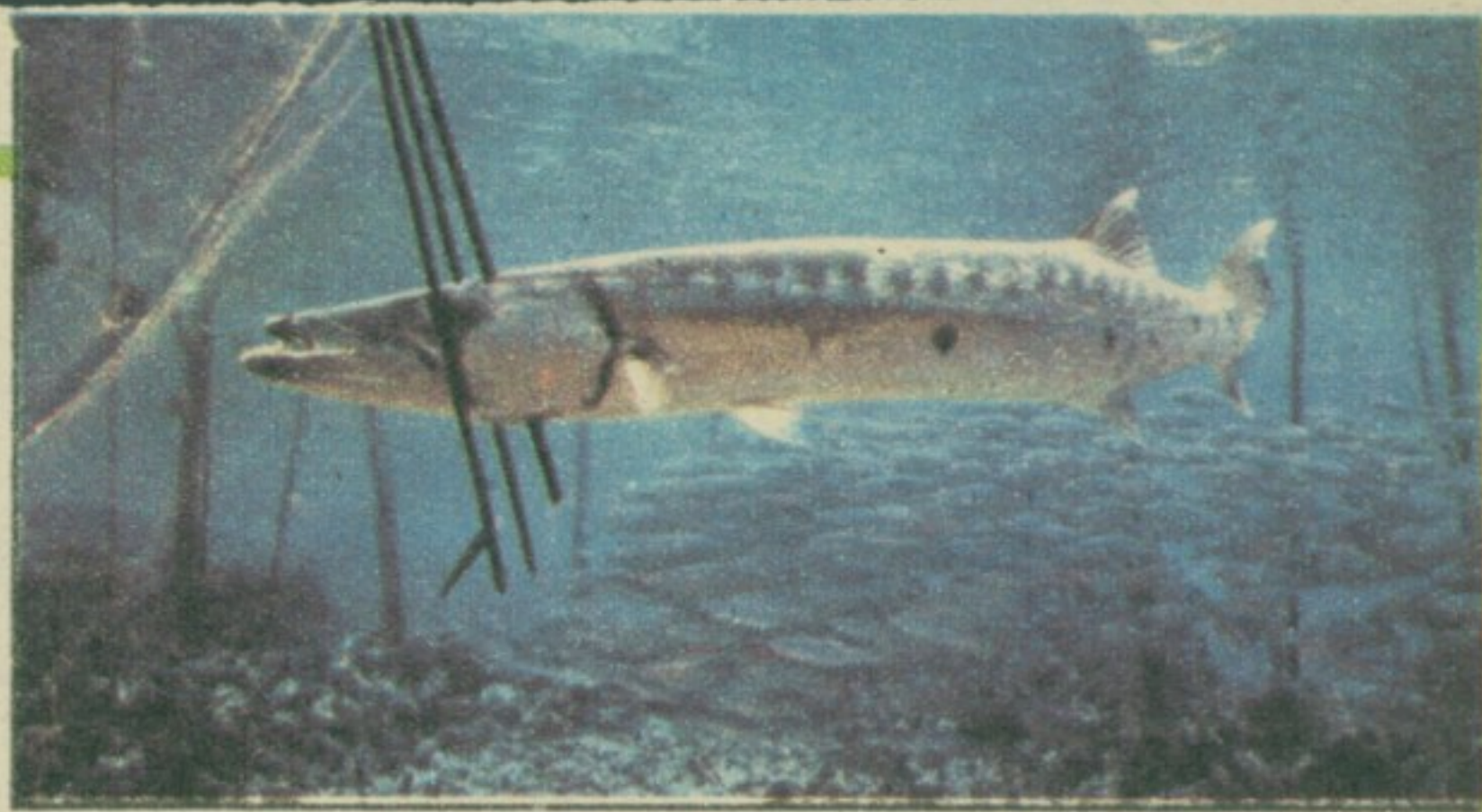
Наручите на адресу: „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ 34000 КРАГУЈЕВАЦ, Поле Рибара 8
Књиге можете наручити и директно телефоном 67-940 (034)

БОРБА

ЗА ОПСТАНАК - НЕКОМЕ ЗАБАВА

РИБЕ
И
ЉУДИ
ПОЛИНЕЗИЈЕ

Становници острва
Туамоту у Полинезији око
својих атола подижу
специјалне рибље
резервате са безброј
узаних пролаза. А они
воде у металне кошеве
из којих нема излаза.
Често налете и
нежељени гости, као ова
баракуда на слици.

Тахити-рачићи који су веома
укусни; жене су главни лов-
ци на њих.

Полинежани живе од
риболова. Сви други
долазе овде због
спорта. Највећа
атракција је јурњава за
рибом која не уме да
зарони!

У залив Арутуа на северу острва Туамоту у Полинезији упловио је једрењак са Тахитија. Десетак минута касније његов бродитх стиже у средиште лагуна која подсећа на бистро планинско језеро. Спушта сидро... Истог часа прилази му неколико пирога крцатих рибама које он сваког месеца овде преузима, смешта у огромне фрижидере а затим одвози на пијаци Тахитија.

Тахитијани долазе по рибу на Туамоту јер око Тахитија, Бора-Боре и других острва у њиховој непосредној близини, готово да је и нема. Криво је, кажу, загађивање околине, уништавање корала а највише беспопштедан риболов у прошлости.

Океан је за Полинежане извор живота. А живот на овим острвима није рајски, како се то често представља у путописима и рекламама. На изглед привлачан амбијент крије у ствари многа непријатна изненађења: јаке струје, снажне ветрове, оштре подводне гребене, морске немани. Да би се опстало,

потребна је велика физичка и психичка издржљивост. Најважније је бити добар рибар - бољи од осталих.

Може и каменом

Вековима је овај народ усавршавао технику и прибор за лов. Харпуне, ножеве, удице и остало израђивали су од дрвета, шкољки, корњачиног оклопа, костију и зуба морског пса, од корала и других материјала које им гирода сама нуди. Тек су доласком Европљана почели да користе метал, иако никада нису променили неке навике.

Некада се веома практиковало ритуално рибарење, такозвано „бацање камена“, кад се јата риба каменицама натерују у зону где су постављене мреже.

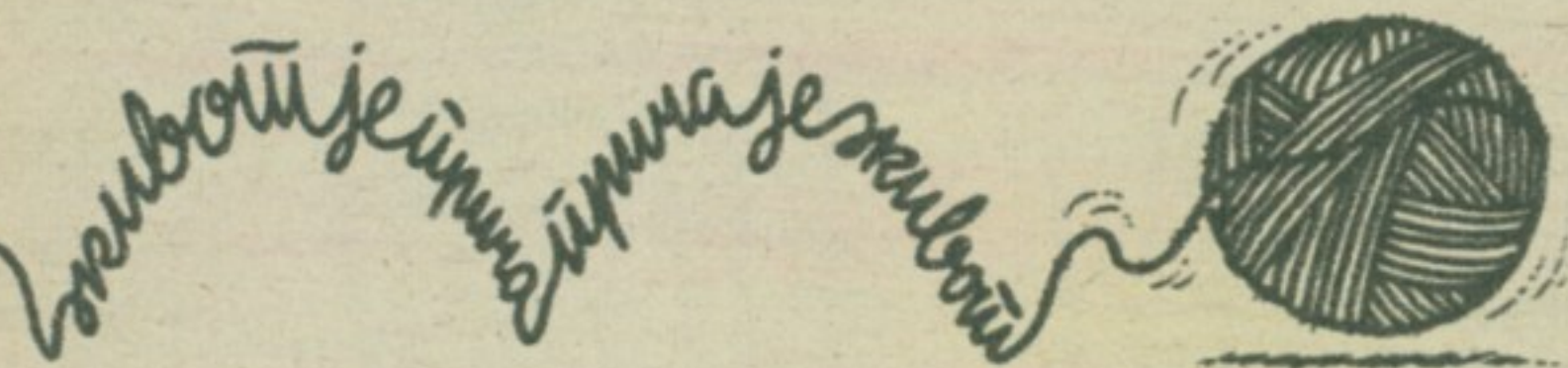
Полинежани су веома спретни, чак ненадмашни и у подводном риболову за који је њихов земљак Џек Бенет конструисао чувену тахићанску пушку - савршено једноставну и делотворнију од сваке друге.

Најрадије лове рибу из породице туна звану „бонита“. Омиљена је храна, али и веома скупа. Може да достигне тежину од 15 килограма. Људима у лову на ову рибу помажу морске птице које их редовно прате.

Отети од грабљивица!

Пре неколико година Полинежани су почели да лове и веома прождрљиву „махимахи“ рибу, тешку и до 30 килограма, која се креће искључиво по површини. Значи, не може да умакне мало бржем чамцу.

Најраспрострањенији је лов на сабљарке. То је спорт који одушевљава риболовце из читавог света. Можда не знате да сабљарке пливају и брже од 100 километара на час, муњевито искачу из воде и изузетно су опасне. Кад су угрожене, не штеде ни чамце. Једна од њих је својевремено насрнула на америчку подморницу „Елвин“. Ако загризе и закачи

СТЕНА НА КОЈОЈ СУ БИЛИ ДЕЧАЦИ ОДЈЕДНОМ СЕ УЗ ЗАГЛУШНУ ГРМЉАВИНУ ОДЛОМИЛА ОД ЛИТИЦЕ

Педесетак младих швајцарских алпиниста дошло је из Луцерна да освоји врх Мали Фуркаhorn на Ронском глечеру.

У понедељак 26. јула 1982. једна група кренула је после доручка ка врху. Друга, нешто мања, мало касније са инструктором Марком Брехбулом. Било је хладно, магловито. На заравни испод Ронског глечера Брехбулова група је застала да се подели у две мање.

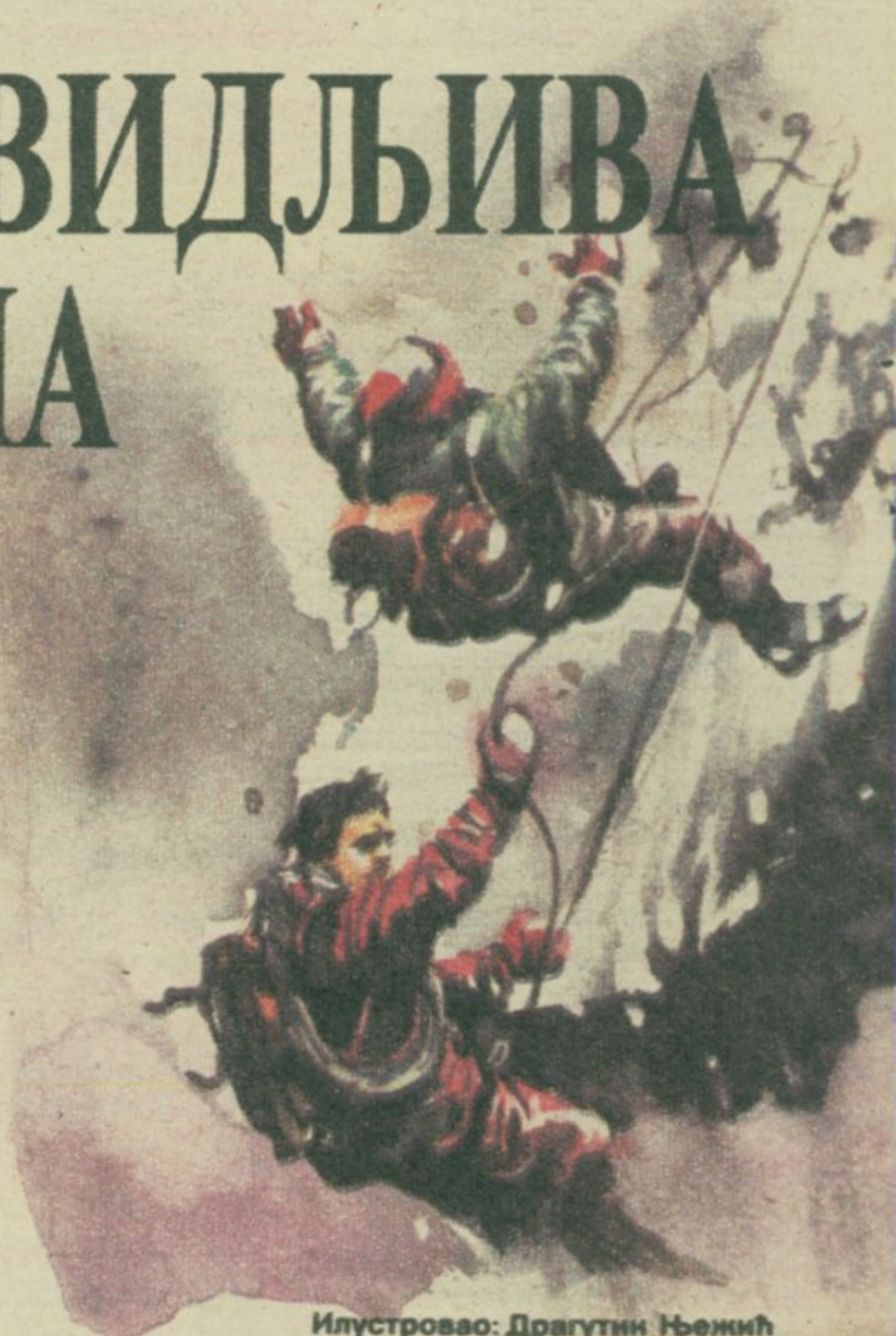
Око пола три били су наомак Малог Фуркахорна, требало је још да пређу једну високу литицу и пукотину. Марк Брехбул и још двојица алпиниста стигли су до друге стране пукотине без тешкоћа.

У другом делу групе били су седамнаестогодишњи Грегор Дус, две године старији Ерих Хусман и петнаестогодишњи Лукас Лебер. Они су, према Марковим упутствима, почели да силазе. Око петнаест метара од врха литице Ерих и Лукас су заста-

ли да сачекају Грегора који још није прешао врх.

Брехбул је застао на једном гребену да би дао нека упутства. Одједном је чуо крик од кога се следио и истог тренутка спазио како се стена на којој су децаци стајали, уз заглашујућу грмљавину, одваја од литице и пада односећи Ериха и Лукаса. Грегора је конопац, који се нагло затегао, избацио у ваздух а онда на стеновиту зараван. Дигао се облак прашине пун ситног камења.

На војном аеродрому Алпнах капетан Петер Веј је дремао кад је у три и петнаест зазвонио телефон. Био је то Марк Брехбул који је узбуђено звао у помоћ. Веј је одмах позвао старијег водника, pilota Ремија Хенклина у Сиону и пуковника Етореа Монцелија у Лондрину. Већ после неколико минута и један и други били су у хеликоптерима, са спасилачком опремом, а сваки је повео још по два човека.

Илустровао: Драгутин Њежић

Хоботницу ће најлакше ухватити уз помоћ штапа на коме су две половине нарочите шкољке.

се за удицу, не предаје се лако...

Двема врстама лова баве се само жене. Сакупљају шкољке дуж коралног гребена и врло укусне рачиће из слатких вода. Океанографски центар проучава могућност њиховог индустријског узгоја.

Док се нешто не измени Полинежанима остаје да и даље воде нимало романтичну, свакодневну битку с морем – да буду „отимачи међу грабљивицама“.

Д. В.

За лов на пројдрљиву и веома брзу рибу „махимахи“, користе се брзи чамци и харпун. Риба се јури по површини воде јер никад не рони.

Сабљарка може бити тешка и до сто килограма, а креће се великом брзином. Позната је по агресивности. Ако се нађе у опасности, насрће на чамац кљуном и репом. Кад се зачачи на удицу, не предаје се лако. Лове је само ради спорта.

„Бонита“ је најраспрострањенија риба у полинезијским водама. Припада породици туна. Лако се лови удицом и штапом од бамбуса.

Полинежански старински прибор за риболов, изложен у Народном музеју Тахитија. Правили су га од корала, бисерне шкољке, корњачиног оклопа, костију и зуба од ајкуле. Метал је ушло у употребу са доласком морепловаца из Европе.

На Малом Фуркахорну три тела су непомично лежала на косој стени. Грегор је озбиљно повредио лице, на куку и колену имао је дубоке посекотине. Ерих је био поред њега. Из згњечених и отеклих удова текла је крв. И рана на глави је крварила...

Пошто је Марк отишао по помоћ, остали чланови екипе побринули су се за рањене другове. Поред Грегора је био деветнаестогодишњи Марсел Фишер који је завршио курс прве помоћи. Ериху су дали нешто за смирење. Срећом, крварење је престало. Марсел се сетио неког чланка о микрохирургији који је недавно прочитао. Можда за Ериха није све изгубљено. Ускоро је нашао остатке десне, затим и леве руке и пажљиво их ставио у кесу коју је добио од једног старијег алпинисте.

Остало им је још да чекају спасиоце. Двадесет пет минута после узлетања из Сиона Хенклин је, са својом екипом, био у близини настрадалих. Ускоро је приметио Фредија Јанга, директора оближњег алпинистичког кампа који се издвојио од осталих и рукама им давао знак да слете. Пилот је спустио летелицу на око двадесет пет метара изнад места несреће. Његова два пратиоца почела су да се спуштају низ уже према повређенима.

Хенклин је успоставио радио-везу са Монцелиом који се у међувремену приближио клисури „Фурка“. Хеликоптер се спустио и најпре су унели Ериха. Марсел је поред њега ставио и кесу са откинутим деловима руку. Монцелио је одмах узлетео и упутио се у Улрихен, удаљен десетак километара.

Ериху је било све горе, ускоро се и онесвестио.

Чим су се спустили, лекар који је прегледао откинуте делове руку рекао је да не може да му пружи потребну помоћ и да га морају одвести у болницу.

У пет сати у Улрихен је стигао и пилот другог хеликоптера Хенклин са настрадалим Лукасом. Предложио је да Монцелио оба рањеника пребаци у болницу у Виџу. Он ће се вратити до Фуркахорна по Грегора, намеравао је да га пребаци у болницу у Бриг.

Лекари у Виџу прегледали су Ерихове повреде, дезинфиковали и превили. То је било све што су могли да учине. Екипу микрохирурга нису имали па је одмах успостављен контакт са болницом у Берну где је, срећом, цела екипа са одељења пластичне хирургије била на окупу. Међутим, операција је пружала наду за успех само ако болесник прима трансфузију крви дуже од дванаест сати. Хоће ли Монцелио стићи на време?

Почела је киша. Видљивост се смањила на око сто метара. Монцелио је одлучио: летеће ниско изнад пута како би одржавао правац. Хеликоптер се дигао на двадесетак метара и кренуо!

У седам сати особље болнице у Берну чуло је брцање хеликоптера. Минут касније Монцелио се спустио и Ериха су пренели у операциону салу. Лекари су приметили да унесређени има и фрактуру карличне кости као и јак потрес мозга. Ипак, најхитније су биле руке. Одлучено је да их зашију истовремено. Две екипе дале су се на посао... Тежак и дуг.

После три сата поново је успостављен крвоток у десној руци. Бела боја руке полако је прелазила у ружичасту – знак да крв нормално циркулише.

Лева рука била је преломљена ближе шасти, две кости шаке су напукле, па је за ушивање било потребно четири сата више.

На крају, после тринаест часова и четрдесет пет минута, завршена је операција у којој је учествовао осамнаест људи. Остало је још да се налају да ће пацијент преживети дванаест критичних дана који следе.

Лукас Лебер прошао је добро, отворени прелом ноге брзо је зацелио.

Грегор Дус избегао је смрт. Правим чудом – фрактура и померање кичменог пршљена у пределу врата лако су могли да зауставе дисање. Хенклин га је пребацио у медицински центар Универзитета у Лозани где се успешно опоравио. Данас се бави спортом као и пре несреће.

Ерих је напустио болницу 24. септембра. Већ је могао да држи чашу. Свакодневне вежбе враћале су полако снагу његовим рукама. Фебруара 1983. почео је да свира бубње, а у августу је уписао курс за електричара.

Једно питање остало је без одговора: како је она велика стена могла да се одломи?

Искусни алпинисти претпостављају да су дечаци својом тежином пореметили равнотежу гребена од снега и леда.

М. П. П.

Пробудио га је сигнал фото-хели-је. Већ неколико ноћи стављао је себи у ушну шкољку да би га пробудила када ОН стигне. Шмидрал је желео да сретне тог човека, да га испита, хтео је да разуме његово чудно понашање.

Отворио је очи и приметио тамну силуету. Ишао је тихо као мачка, али више је личио на паука који застаје сваких неколико корака. Нагло је притиснуо прекидач и јака светлост блеснула је у соби. Шмидрал је био разочаран. Замишљао га је другачије. Човек је био висок и изузетно мршав. У његовим очима видео се страх. Био му је чак и симпатичан.

ЈАН ВАЈС

– Овога пута сам вас ухватио на делу! Шта сте ми то донели?

– Шах, диван шах – одговорио је дрхтавим гласом. – Сигурно ће вам се допасти. Фигуре су од слоноваче, свака од њих је право ремек-дело, венецијански рад, погледајте тај торањ, то је права кампанила са звончићима од кристала. Чујете ли како дивно звони? Ја... ја вам завидим на њима...

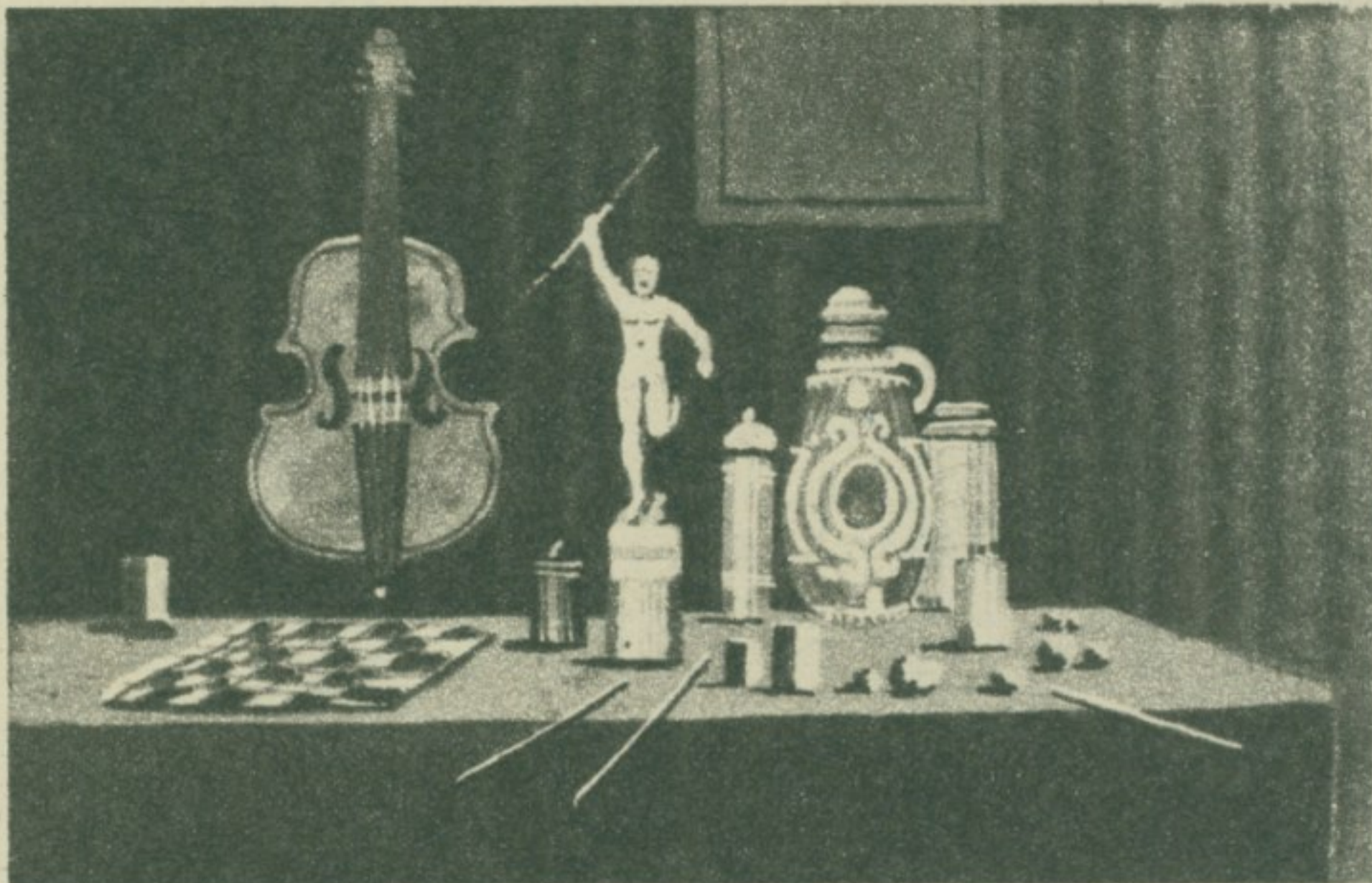
– Па, зашто га не задржите за себе? Шта ће мени шах, када не умем да играм? И зашто сте дошли код мене? Кажите ми истину. Зашто носите људима виолине, колекције поштанских марака, скупе слике, ретке књиге, и то људима, који не знају њихову вредност и не знају шта ће с њима да раде? Долазите увек ноћу, када спавају?

– Не знам, ни сам не знам зашто! Шта да радим са собом, кад дође ноћ и ја останем сам са свим тим ствари-ма?

– Сметају вам?

– Не, не сметају ми! Ја, у ствари, волим све те предмете, често их прегледам и уживам у њима. Сваки пут, ка-

НОЋНИ ГОСТ

да се нечега решавам понављам:

„Доста, више нико ништа неће од мене добити“. Али то је јаче од мене, следеће ноћи опет идем... Ноћу се у мени догађа нешто чудно, нешто што ме тера да будем племенит, да се нечега одрекнем.

– Чини ми се да почињем да схватам. Кажете да вас, кад падне мрак,

нешто тера, немате снаге да се томе одупрете? А, ко је био ваш деда?

– Шеф кухиње у хотелу „Исфаган“.

– А прадеда, прапрадеда?

– Не знам, никада се нисам интересовао...

– Добро, кажите ми сада ваше име и адресу, идите кући и спавајте се. Сутра ћу свратити код вас.

В. ЗАБИРКО

ЧУВАР

И дању и ноћу. За време врућина и за време хладних бура, по свежем морском ваздуху обилазио је острво. Корачао је увек истим путевом, истом стазом, коју су направиле његове тешке ципеле, нигде се није задржавао.

Круг – то је два сата.

Круг – то је осам километара.

Круг – то је десет хиљада корака.

Његове огромне ципеле са металним ђоновима газиле би све што се нашло на путу: конзерве, хиљаде металних, стаклених, пластичних кутија... Из стаклених су испадали кисели краставци, из пластичних прскала бела пена пива и лимунaде. Понекад би приметио металну конзерву са жутом налепницом. Тада, негде у подсвести, јављала би му се бледа мисао: „ананас, зашто не бих пробао, тако сам га некада волео“. Ипак ударао би ногом још јаче а жути парчићи би се распрштали око његове ципеле.

Круг – то је два сата.

Круг – то је осам километара...

Берт је лежао лицем окренутим на доле, према провалији. Стена је била неравна и топла. Осећао је како из њега испарава морска вода. После седам дана проведених у мору био је на сувом. Подигао је главу. Пред њим, удаљена за четири корака, стајала је конзерва сока од брескве. Најобичнија метална конзерва, са плавом налепницом, на којој су били нацртани златни плодови и чаша са наранџастим соком. Придигао се и почео да пузи према конзерви. Већ је испружио руку да је дохвати, кад се

– Зашто си то урадио? – упита.

Човек је ћутао. Његова тамна кожа имала је неки метални сјај, његове очи биле су без израза, као да су од стакла. На стомаку оцртавао се круг подигнуте и напете коже. „Да, то је еволуциона кутија – то је симбиот! Има уграђен компјутер у телу. То је само облик човека“.

– Шта радиш ту на овом пустом острву?

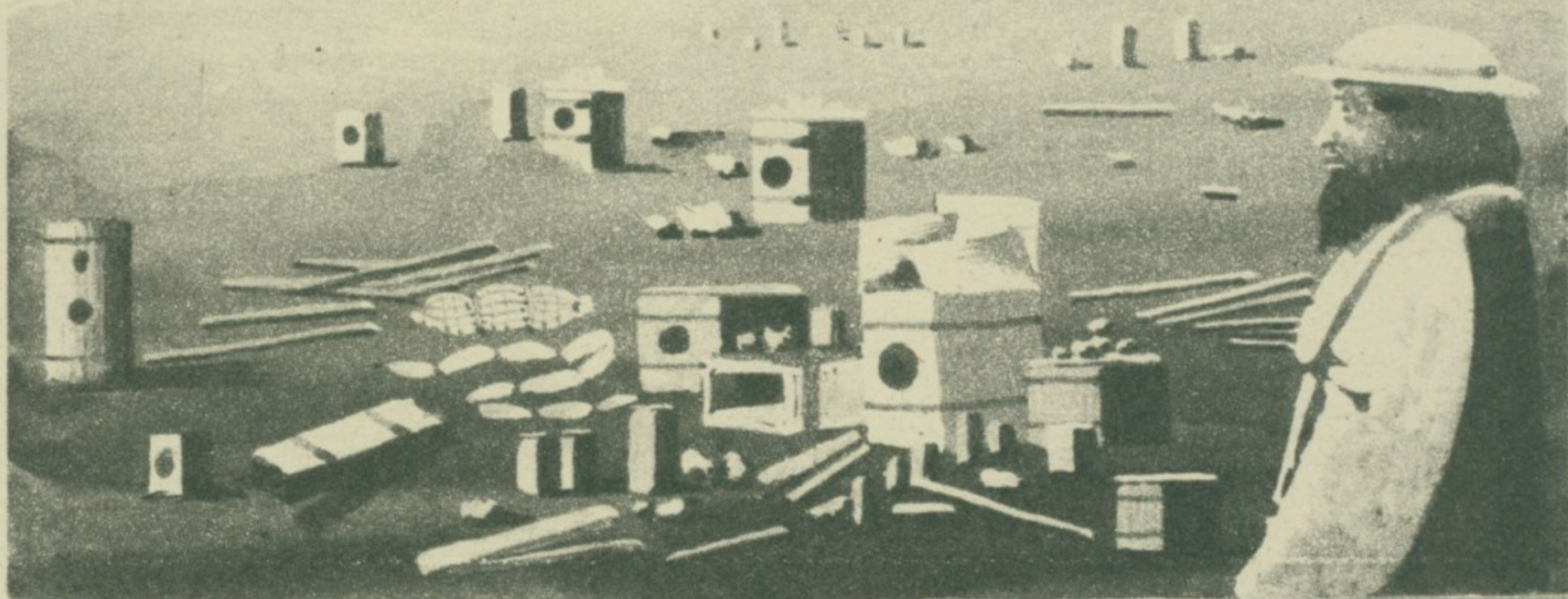
милиона мува. Уз гласно зујање слободно су јеле најквалитетније конзерве света. Берт је овлажио усне укоченим, готово сувим језиком.

– Слушај, узеху само једну конзерву сока, слажеш се, само једну.

Симбиот је ћутао.

– Платићу ти, добро ћу ти платити!

Лагао је. У џеповима није имао ништа осим малог, џепног ножа. Ро-

Илустровао: Михаило Ђоковић Тинало

– Чувам отпад корпорације конзерви.

Берт је тек сада погледао околу. На голом камењару, у увалама, свуда поред њега лежале су кутије, зарђале, разбијене и целе, нове, сјајне. Огромне гомиле конзерви. Изнад њих ви-сио је зелено-плави, огроман облак

бот се није ни покренуо. Стајао је окренут према сунцу. Пунио је свој акумулатор. Берт се присећао, продукција симбиота од људског тела била је строго забрањена стотином конвенција и договора. Али овде, на том далеком острву, очигледно, та се забрана није поштовала. „Умрећу од

Ујутру је Шмидрал, иначе психолог Главне службе информација, пожурно на посао. Перфорирани картон испунио је подацима свог ноћног госта и убацио их у компјутер. Око подне посетио је старца.

– Драги мој Андреасе, морам вам рећи да је ваш прадеда био лопов.

МИЛОШЕВИЋ

Тако су се некада звали они, који су узимали од других људи паре или неке предмете без њиховог пристанка. Ваш прадеда је крао предмете велике вредности. Сакупио је на тај начин прилично богатство, које сте вероватно ви наследили. Ви Едвард Андреас сваке ноћи носите људима разне предмете, ваш прадеда је сваке но-

ћи износио такве предмете из туђих домова.

– Не разумем о чему то причате...

– Давати је много лакше и лакше него узимати! Када бисте у данашње време поступили као ваш прадеда, сви би мислили да сте полудели. Сви се гушимо од нагомиланих добара и тражимо начин да их се решимо.

– Ја имам продавницу тих предмета, наследство од оца. Знате, повремено неко стане испред излога или уђе унутра, узме у руке неки предмет, разгледа га и онда оставља. Тако сам решио да те ствари почнем да поклањам онима којима се свиђају.

– Да, али ваш начин да се решите тих ствари није поштен! Ви искоришћавате те људе. Уместо да ви водите бригу о свим тим предметима, ви то пребацујете на њих. Открио сам вас. Од сада сви ће сазнати ко то чини, сви ће знати коме треба све то враћати.

– А шта су радили некад с лоповима, када би их открили?

– Не знам тачно, сигурно су их јавно исмејавали или...

– И мени ће се сви ругати – рекао је тужно старац.

– Добро, нећу никоме ништа рећи. Знате, помислио сам, било би лепо да то остане тајна. Знам доста људи код којих долазите усред ноћи. Они се после окупљају и шапатом причају о томе. Има тако мало нерешених проблема, тако мало тајни да је људима живот постао досадан.

жећи поред толике хране” помислио је.

– Да ли си сам на острву?

– Јесам.

„То већ није тако лоше. Само да нешто попијем, моћи ћу да мислим. Полако, морам све полако промислити”.

Сакупио је сву снагу и бацио се у правцу једне конзерве. Ипак симбиот је био бржи. Сигурно је био одличан фудбалер, док је био човек, јер конзерва, коју је избацио из Бертних руку, завртела се око осе и одлетела благим луком према мору. Робот се затегнуо и једва задржао на ивици стене. Берт је то искористио. Једним слабом ударцем гурнуо је симбиота у провалију. Окренуо се и ухватио прву целу конзерву. Дрхтавом руком расекао је танак лим ножем. Биле су то јабуке у густом, лепљивом соку. Пио је брзо, огромним гутљајима, не пазећи на оштре ивице лима, које су му секле усне. Башио је лименку са остацима јабука. Али није утолио жеђ. Са стране је угледао пирамиду пластичних боца с пивом. Сада је пио полако, пиво је било топло и горко.

Одједном на хоризонту појавила се црна тачка. Авион? Постајала је све већа и већа. Берт је скочио на ноге. Црни авион с јарко наранџастим натписом „Уједињене корпорације конзерви” задржао се у ваздуху тачно изнад острва. Аутоматски контејнер се отворио и избацио из своје утробе гомили конзерви које су уз страховит гресак падале на тло. Корпорација је

ликвидирала вишак своје продукције.

Контејнер се затворио и одлетео. Берт је викнуо, дао је знак руком. Међутим, знао је да је то било узалудно.

Од симбиота су остали само делови његовог тела разбацани по стенама. Берт је узео његове велике ципеле, полако их је облачио на своје отечене ноге. У удубљењу стене лежала је округла еволуциона кутија. Била је топла и тешка. „Како су му је уградили? Сигурно су га успавали или дрогирани, а затим ставили на стомак... Можда му је хирург уградио под анестезијом? А где је забрана, конвенција, који би се лекар усудио да то уради? Ипак су га дрогирани! Симбиоза машине и човека, страшно! Они се не плаше електричне столице? Да, смртна казна је укинута! Шта ће бити са мном? Осам дана после каварије брода, сви мисле да сам мртав. Нико ме неће тражити овде где шаљу само аутоматски контејнер. То је забрањена зона. А хране ћу имати довољно до краја живота”!

Седео је на ивици стене, поред симбиота, чврсто држећи рукама кутију... чији се акумулатор бешумно пунио сунчевом енергијом и под утицајем биопоља човека кутија се нагло приљубила уз његов голи стомак. Чврсто. Заувек.

И дању и ноћу. За време врућина и хладних бура корачао је истом стазом.

Круг – то је два сата.

Круг – то је осам километара.

Круг – то је десет хиљада корака.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ОПТАК У ПОСЛУ	СТРЕЧАВАЊЕ, КОМЕ- НЕ, ОМЕ- ТАЊЕ	РОМАН МАКСИМА ГОРКОГ	ЛЕВА ПРИТОМА ДРАМЕ	АМЕРИКА ГЛУМИЦА (ДИЈА- НА?)	ЛАКО ИСТАРА- ЉИВА ТЕЧНОСТ	МАРКА ЕЛЕКТРИ- ЧНИХ АПЛАТА
ПОПТУНА ПАРНИ- ТУРА	к	о	н	т	л	е	ш
РАШИТИ	р	ш	а	р	а	ш	н
ЗАДРЖА- ВАЊЕ НА ИСТОМ МЕСТУ	о	с	ш	а	н	а	к
ВРЕТА ПАСА	ш	ш	н	з	а	р	н
ЗНАК ЗА ЕР- БИТУМ	е	р	КОЊ СУСЕДНА СЛОВА БИРИЛИЦЕ	а	ш	ЧОВЕК ИЗ ТЕНСА	РАДНИК У АЛАТ- НИЦИ
ОКРА- ЈАК ИВАЦА	р	у	5	ОТАЛ (СЛОВ) „АД АКТА”	а	ш	а
СЛИКА УРАЂЕНА ВОДЕНИМ БОЈАМА	а	к	в	а	р	е	ш
НИКОЛА ШВЕЂИ	н	ш	ЖЕНСКО ИМЕ ИЗВАДИТИ ИЗ ЗЕМЉЕ	а	н	к	а
ДРЕВНИ ПЕЉА У ОБЛИ- КУ	ш	н	р	ЕСТОНЦИ (КРАЈЕ) ШАХИСТ КЛАУС	е	с	ш
ЛЕО ТЕЛА	ЖАДРА- НСКО МО- РЕ	ј	а	г	р	а	н
СОП- СОСТА	р	а	с	а	ШВЕЂИ ИЗОВАРА- ТИ ИЗ КИПЕРА	ш	н
ЗНАК ЗА АМПЕР	а	УЧЕНИК У ТРЦИ СМЕЛИ ПОМОЋИ	ш	р	к	а	н
РУБ ПИ- САНОГ ЛИСТА „ТОНА”	ш	а	р	т	н	к	а
П	е	р	ш	а	ш	н	р
КАРТОН ПРЕВЕН- ТАЦИОН С ЈЕДНЕ СТРАНЕ	ЗНАК ЗА ПЛАЌУ „МУРСКА СОБОТА”	т	а	ЛИЧНА ЗА- МЕНИЦА ЖЕНСКО ИМЕ	о	н	ПОТПИС- НИК НА МЕНИЦИ
ПОВИДА	ш	о	ш	н	в	ТАМНИ РИБ	ш
САЊАТИ	с	н	ш	в	а	ш	н
ИЗУЗЕВ, ОСИМ	ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ	а	ОПШТИН- СКО ПОД- РУЧЕ ДАЊЕ	а	ш	а	р
СКОПКА ДВОРАНА	с	у	г	н	ш	у	а
БУЉИКА НА СИ- ЛИЦИЈИ	е	ш	н	а	„НОМЕН- НЕСЦИО” „СИНТОР”	н	ш
ДРАГ, ЛУБАК	ш	н	о	ЧАСОВ- НИК	с	а	ш

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОНАВНО: пропуст, рањеник, оперета, погодан, Сирано, и, СТ, гон, а, Волга, трапер, израдак, ИС, ну, Рајичић, удавача, Татари, намотати, варити, он, СИ, А, оства, кс, т, р, сом, истина, истовар, станица.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ПРИЗНАЊЕ

Прва субота мог првог летњег школског распуста осванула је баш лепо. Имала сам седам година, завршила сам први разред и радувала се што најзад могу да одахнем од јутарње журњаве у школу и мало дуже останем у кревету.

Али, није ми се дало да уживам. Само што сам устала, Ана, жена која ме је чувала, почела је да набраја:

— Црна Марина, шта си то урадила? Тата је побеснео што си у купатилу палила новине. Рекао је да ништа не склањам док се он не врати с посла. Много је љут. Како си смела грејалицу да укључујеш?

Слушам. Каква грејалица, какве новине, ко је шта палио! Видим — Ана озбиљна, преозбиљна, гледа ме испитивачки.

Отишла сам у купатило. На веш-машини, пожутелој на два-три места од ватре, стоји грејалица, око ње нагореле новине. Ништа не разумем, бојим се.

Преподне ми се чинило дуже од целе школске године. Ни до чега ми није било. Тата се вратио с посла раније него обично. Без речи, намрштен, ухватио ме за руку и одвео у купатило.

— Шта је ово? — показао је на грејалицу и нагореле новине.

— Не знам — одговорила сам.

— Не знаш? — викнуо је и лупио

ме. Викао је да лажем, терао ме да признам зашто сам палила новине.

— Нисам ја, тата... не знам ко је... Узалуд. Беснео је све више и одлучила сам да признам оно што нисам урадила. Надала сам се — престаће.

И престао је, најзад.

— Сад ми испричај шта си то радила! — сиктао је, претећи.

— Знаш ли ти да је струја могла да те убије? Говори, шта си то радила...

Почела сам да причам. Причи ни почетка ни краја. Плачем, јецам, не могу три речи да саставим.

Отац ме слуша, слуша...

— Не лажи! — поново је навалио на мене. Отимам се, вриштим, мрсим нешто између јецаја. На крају сам измислила колико-толико уверљиву причу. Не знам да ли је поверовао у оно што сам причала, или се „истут-

лица кад ме је угледала. Тата ћути. Бризнула сам у плач и кроз сузе јој рекла шта се догодило.

— Нисам, мама, ни пипнула грејалицу...

— Зар ти није било доста батина? — скочио је отац. Покрила сам лице рукама, склупчала се и чекала нове батине.

— Човече, ја сам ноћас палила новине — скочила је мама. Стајала је испред мене. Тата запрепашћен. У соби тишина. Онда сам поново бризнула у плач.

Мама је тад рекла шта је радила са грејалицом и новинама у купатилу. претходне вечери, кад смо тата и ја отишли на спавање, припремала је ручак за сутрадан. хтела је да спали дланице на свињској глави, али нигде у кући шибица. Укључила је грејалицу у купатилу и на ужареним шипкама почела да пали новине. Спремала је до касно у ноћ, а онда, онако уморна, заборавила и на грејалицу и да уклони нагореле новине. Ујутро је журила на посао и опет није стигла то да склони.

Тата је, без речи, не гледајући ни мене ни маму, изашао из трпезарије. Не знам како му је пало на памет да сам ја дирала грејалицу кад је претходне вечери видео да сам рано отишла на спавање. Никад више нисмо споменули тај догађај. Знам само да је тати било тешко што ме је истукао. Имала сам само седам година.

Марина Ранковић
Јурија Гагарина 95/102
11070 Нови Београд
(хonorар: 3.000 дин.)

Илустровао: Љубомир Милојевић ЉУБАЦ

HP Kolinska

ДРАГИ PEZ ПРИЈАТЕЉУ

Нове фигурице — PEZ КАМИОНЕ, појбразиће у вашој најближој продавници.

Играјте се PEZ КАМИОНИМА, сладиће се PEZ БОМБОНИМА!

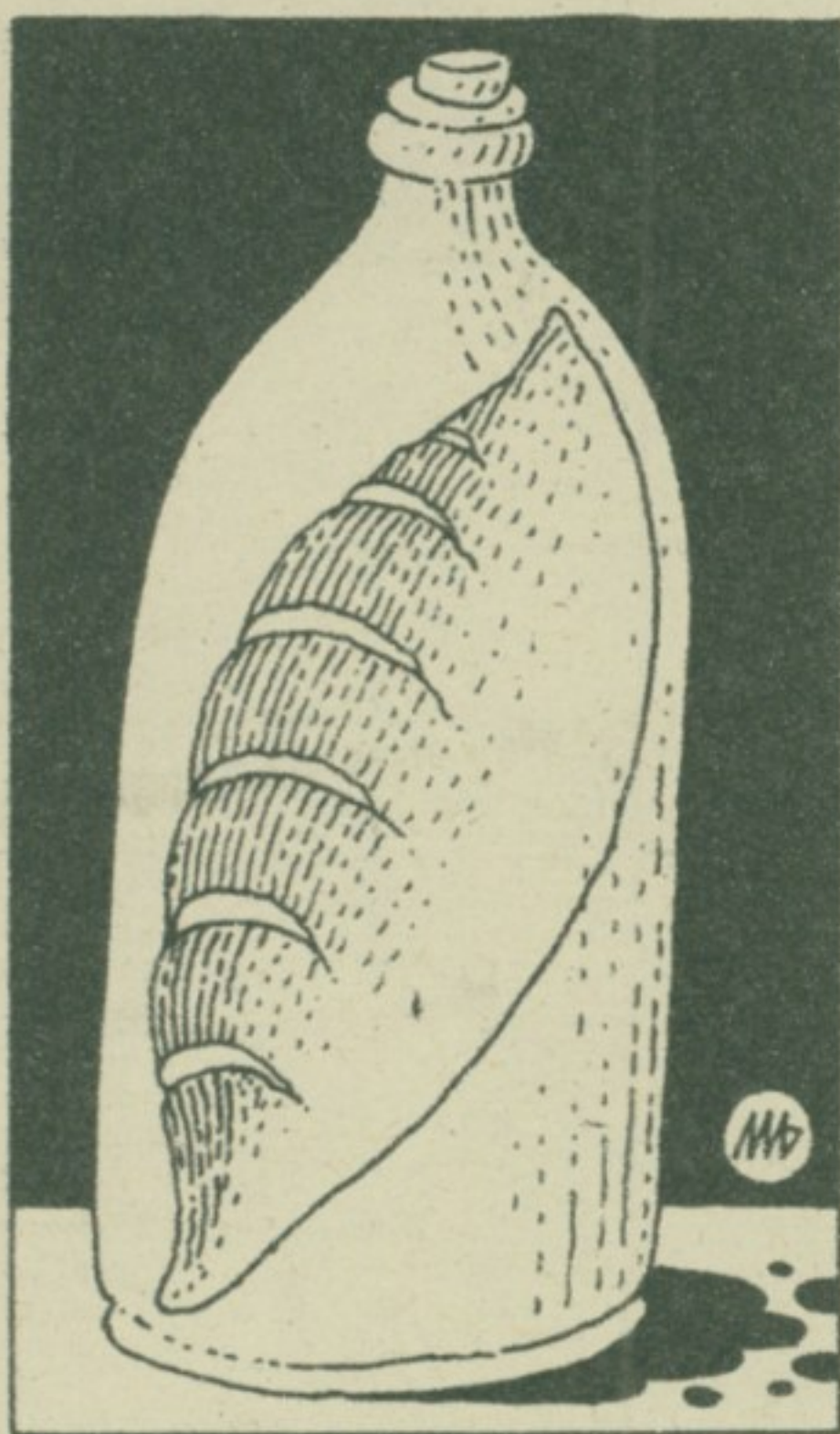

ЗА ХЛЕБ И ВИНО

✉ Занима ме шта је квасац?
ДРАГИЦА БАНИЋ
3. октобра 83/15
Бор

Микроскопске гљивице (*Saccharomycetes*), које изазивају разлагање разних шећера у алкохол и уг-

љен-диоксид, су, у ствари, квасац. Тај процес разлагања, тако чест и врло важан у природи, назива се врење. Постоји више врста квасца, а најпознатији су пивски, пекарски и вински. Од његове чистоће и врсте зависи квалитет производа, на пример укус и мирис вина или пива. Изузетно је важан у исхрани људи и стоке због богатства беланчевина и Б витаминима. Данас је, рецимо, производња хлеба незамислива без квасца, који се употребљава и у медицини и фармакологији.

НЕ ПРЕТВАРАЈ СЕ НИ ПО КОЈУ ЦЕНУ

✉ Имам петнаест година, добар сам ученик, девојчице кажу и леп момчић, али ме мучи једна непријатност. Моје невоље

почеле су прошле године када сам први пут изашао у диско (иако не знам да играм) с лошијим друштвом из мог разреда. Они нису лоши у учењу него по понашању. Сви пуше и пију пиво, а ја пијуцкам густ сок од шаргарепе. Излазим с њима да би ме прихватили као друга и фрајера као што су они. На несрећу, у души нисам такав. Ноћима ме то мучи. Знам да је то лажно прихватање, јер ме вроватно иза леђа називају клинцем. Прича се да кад сам кренуо с девојчицом, ништа је нисам питао, него је она мени рекла: „Хајде да кренемо, па ћемо заједно до биоскопа“. Не знам шта то значи, али су ме другови после исмејавали. То и није велика невоља, али ме мучи. Шта да радим? Да ли да будем онакав какав сам у души или да се претварам не би ли им се допао.

МИЛОШ ВИШКОВИЋ
21000 Нови Сад

Милоше, и сам си схватио да твоје невоље нису баш тако велике. Кажеш да си у друштву лошијег дела твог разреда. Мислимо, да не могу да се подиче неким понашањем. Кад то знаш онда се више дружи с момцима који не пију и не пуше. То, наравно, не значи да ови „лоши момци“ не могу да буду твоји другари. Да би се и с

њима дружио не мораш да изиграваш мангупа ако то ниси у души, како ти кажеш. Није ништа ружно ни то што си с том девојчицом био у биоскопу, као што за године у којима се налазите некако му дође као следовање задириковање због тога.

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ БОЈЕ

✉ Када ми се пре три месеца родио брат, ја сам сву своју уштеђевину извадила из касице и купила му црвени џемпер. Мислила сам да ће се мама обрадовати (Вук, мој брат, још је мали да било шта каже). И, замислите, молим вас, уместо да ме похвали, она се извикала на мене. Како ми је пало

на памет, да дечаку купим црвени џемпер? Дечаци носе плаво или неку другу мушку боју. Мени је то, право да вам кажем, глупо. Зашто би се боје делиле на мушке и женске? Људи се не деле по боји. Бар не би требало да се по томе деле.

САЊА ПЕТРОВИЋ,
„В. И. Лењин“,
11070 Н. Београд

КОПАЧКЕ И НАОПАЧКЕ

✉ Док ово писмо објавите (ако објавите) нешто ће се можда, и изменити, али много, и у суштини, сигуран сам – неће. „Партизан“ је, као што се сећамо, после изгубљене битке против „Квинс Парк Ренџерса“ у Лондону добио рат против овог енглеског тима и пласирао се за даље такмичење у Купу УЕФА-а. У реду, и ја сам навијач „Партизана“, али – да те питам „Забавнице“: да ли је то, доиста, вест дана, вест за прве стране новина, вест којом почиње ТВ дневник, вест која „покреће масе“, узбуркава духове? Зар фудбал, ипак, није само најважнија споредна ствар на свету? За многе успехе, домаће и иностране, наших научника, уметника, писаца или уопште није било места у нашим новинама и на ТВ, или се они бележе у неколико

скромних, прескромних речи и редака. Да не тражимо неке велике примере. Сарајевски „Стрип-арт“ проглашен је за најбољу стрип-ревију у свету, а то, признаћете, није лако постићи у свету у коме многи праве изванредне стрип-ревије. О томе није било ни слова, бар у новинама које ја читам, ни на последњој страни.

Народу увек треба хлеба и игара, али кад се до хлеба све теже долази, игра то неће надокнадити. Одавно смо „помешали неке лончиће“, тј, пореметили неке основне критеријуме и у томе, уз помоћ јавних гласила, упорно истрајавамо.

Немојте да правимо драму од последњег места „Црвене звезде“ на табели прве фудбалске лиге. Имамо разне друге, озбиљније драме.

САВА ЦЕНТАР
Студент ФОН-а
11000 Београд

ХОЋУ ДА БУДЕМ ОПСЕНАР

✉ Моје питање није нимало тешко: желео бих да постанем опсенар, али не знам како.

БАТА
23243 Ботош

